

เหมือนภูเขາ

อ. วศิน อินทสระ

เห มี อนุ ษา
อาจารย์วศิน อินทสระ

หนังสือตีลำดับที่ ๒๘๗

พิมพ์ครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๒๕
พิมพ์ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๒๙
พิมพ์ครั้งที่ ๓ จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม
มกราคม ๒๕๕๗

ชมรมกัลยาณธรรม

๑๐๐ ถนนประโคนชัย ตำบลปากน้ำ อำเภอเมือง
จังหวัดสมุทรปราการ ๑๐๒๗๐ โทรศัพท์ ๐๒-๗๐๒-๗๓๕๓

ศิลปินกรรม

ศิริส วัชรระสูขจิต

แยกสี

แคนนา กราฟฟิค
โทรศัพท์ ๐๘๖-๓๑๔-๓๖๕๑

พิมพ์ที่

บริษัท ชุมทองอุตสาหกรรมและการพิมพ์ จำกัด
โทรศัพท์ ๐๒-๘๘๕-๗๘๗๐-๓

สัพพทานัง ธัมมทานัง ชินาติ
การให้ธรรมะเป็นทาน ย่อมชนะการให้ทั้งปวง

www.kanlayanatam.com

คำขอโมทนา

ขออนุโมทนาต่อกุศลเจริยา ของชมรมกัลยาณธรรม ซึ่งมี ทันตแพทย์หญิงอัจฉรา กลิ่นสุวรรณ เป็นประธาน ซึ่งมีฉันทะ อุตสาหะ ในการจัดพิมพ์ หนังสือ “เหมือนภูเขา” เล่มนี้เป็นธรรมทาน ขอให้ชมรมกัลยาณธรรมสถิตยสถาพรอยู่คู่สังคมไทย เพื่อประโยชน์และความสุขแก่พหุชน เจกเช่นภูเขาใหญ่ ตั้งมั่นไม่หวั่นไหวต่อแรงลม ขอให้ชมรมกัลยาณธรรม และประธานชมรมฯ เจริญรุ่งเรืองในธรรมยิ่งๆ ขึ้นไป

ด้วยความปรารถนาดีอย่างยิ่ง

ปรีชา ไพศาล

๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๖

คำนำ (ชมรมกัลยาณธรรม)

“คนทั้งหลาย ทั้งของสะอาดบ้างไม่สะอาดบ้าง อุกาจระ ปัสสาวะ และของปฏิกูลอื่นๆ เป็นอันมากบ้าง ลงบนแผ่นดิน แต่แผ่นดินก็รองรับเหล่านั้นไว้ด้วย อากาศดุชนี ทำนองเดียวกับที่รับของหอมไว้ นอกจากรับไว้แล้ว ยังแปรสภาพของสิ่งปฏิกูลเหล่านั้น ให้เป็นของดี มีประโยชน์แก่ผู้นำมาที่นั่นเองอีกฉันใด บัณฑิตก็ฉันนั้น เมื่อคนทั้งหลายนิินทาท่านบ้างสรรเสริญท่านบ้าง เคารพ บูชาสักการะท่านบ้าง ท่านก็รองรับไว้ด้วยดวงจิตที่สงบ มั่นคง และแปรสภาพสิ่งเหล่านั้นให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นต่อไปตามอรรถาัยอันมุ่งประโยชน์ของท่าน”

จากอมตพจนางังถันที่ท่านอาจารย์เมตตาทอธิบาย เหมาะสมอย่างยิ่งแก่เจตนาของท่าน ที่ตั้งใจลิขิตธรรมเรื่อง “เหมือนนุชเขา” นี้ เพื่อเป็นกำลังใจแก่เพื่อนมนุษย์ ผู้ร่วมทุกข์

เกิด แก่ เจ็บ ตายด้วยกัน ซึ่งต้องประสบกับโลกธรรม อันเป็นธรรมดาโลก หากเราสามารถรักษาจิตให้มั่นคง ไม่หวั่นไหว ประดุจภูเขาใหญ่ที่ยืนทะมึน มั่นคงอยู่ พายุ ร้ายในชีวิตก็ย่อมจะพัดผ่านผ่านไปเอง พร้อมด้วย ดวงจิต ที่แข็งแกร่งมั่นคงฉลาดรู้เท่าทันโลกและชีวิตตามความเป็นจริงยิ่งขึ้นตามลำดับ

ชีวิต กับ ความไม่สมปรารถนา ความพลัดพราก สูญเสีย ไม่ได้เป็นดังหวังไว้ ...ล้วนเป็นทุกข์สามัญที่ไม่มีใครหลีกเลี่ยงได้ โลกธรรมยังคงหมุนวนอยู่ไม่รู้จบสิ้น ตามการหมุนของโลก แต่เมื่อประสบโลกธรรมแล้ว บุคคลผู้มีได้สดับยอมไม่หวั่นไหว ส่วนสาวกของพระอริยเจ้า ผู้ได้ สดับธรรมยอมไม่หวั่นไหวในโลกธรรม ...ขอมอบหนังสือนี้เป็นธรรมแห่งกำลังใจและความมั่นคงในจิตใจเหมือนดัง ภูเขาใหญ่ที่มั่นคงแข็งแกร่งไม่หวั่นไหวต่อแรงลม ขอเป็น เพื่อนร่วมทางเดินแห่งชีวิตการต่อสู้สังเวียนกิเลส ปัญหา และอุปสรรค เพื่อแปรเปลี่ยนสิ่งเลวร้ายนานา เป็นความ รุ่งเรือง เจริญในธรรม และความสุข สวัสดิ์ ของทุกท่าน ตลอดไป

กราบขอบพระคุณและอนุโมทนาบุญยิ่ง
ทพญ.อัจฉรา กลิ่นสุวรรณ
 ประธานชมรมกัลยาณธรรม

คำนำ ในการพิมพ์ครั้งที่ ๒

เรื่อง “เหมือนนกเขา” นี้ พิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พฤศจิกายน ๒๕๒๕ จำหน่ายหมดในปลายปี ๒๕๒๖ คิดจะพิมพ์ใหม่ อยู่เสมอแต่ไม่ได้โอกาส คือหนังสืออื่นๆ ของข้าพเจ้า เข้าโรงพิมพ์อยู่ตลอดเวลา หนังสือเล่มนี้จึงรอคิวอยู่ มา ได้โอกาสเอาปีนี้ จึงจัดพิมพ์เป็นครั้งที่ ๒ ด้วยทุนของ คณะกรรมการย์ วัตถุประสงค์ในการเผยแพร่หนังสือ เล่มนี้ มีแจ้งอยู่แล้วในคำนำการพิมพ์ครั้งที่ ๑

๓-๔ ปีที่ผ่านมา ข้าพเจ้ามีประสบการณ์ชีวิตเพิ่มขึ้น บ้างพอสมควร อะไรที่เขียนไว้ในคำนำแห่งหนังสือเล่มนี้ เมื่อ ๔ ปีก่อน ได้ความมั่นใจในสิ่งนั้นมากขึ้น เวลาได้ พิสูจน์ให้ข้าพเจ้าเห็นอย่างชัดเจนว่า ธรรมย่อมคุ้มครอง รักษาผู้ประพฤติธรรมเหมือนร่มคันใหญ่ในฤดูฝน

ธรรมที่บุคคลประพฤติดีแล้วย่อมนำความสุขมาให้

ข้าพเจ้ากล่าวสอนศิษย์ และผู้ที่นับถือข้าพเจ้าเมื่อ ๔ ปีก่อนว่า **“อย่ากลัวความเปลี่ยนแปลง เพราะสำหรับคนดีแล้วย่อมเปลี่ยนแปลงไปในทางดีเสมอ”** เวลาได้พิสูจน์ความจริงข้อนี้ให้ข้าพเจ้าเห็นเหมือนกัน จึงทำให้มั่นใจในคุณงามความดีมากขึ้น และได้เห็นมากขึ้นว่า ใจที่ไม่มีธรรมเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงนั้น ทุรุษุราย ไร้ความสุข ไร้ความสงบเย็น ทร์พย์สินสมบัติช่วยให้มีความสุขได้พอสมควร สำหรับผู้มีธรรมเป็นเครื่องควบคุมเท่านั้น ปราศจากธรรมเสียแล้ว ทร์พย์สินสมบัติจะกลายเป็นโจรปล้นความสงบสุข เป็นหลุมพรางและเหยื่อล่อซึ่งเป็นอันตรายอย่างยิ่งทีเดียว

จิตใจที่มั่นคง สงบสุข และสว่างไสวด้วยญาณรัศมีนั้น เป็นชุมทร์พย์อันประเสริฐในชีวิตคน ทุกคนต้องการชุมทร์พย์อันนี้ แต่น้อยคนนักที่จะได้พบ อันที่จริงชุมทร์พย์อันนี้ก็ซ่อนอยู่ในตัวของทุกคนนั่นเอง เขาหาไม่พบเพราะไม่รู้จักวิธี เหมือนคนต้องการน้ำมันโศ แต่ไปรีดเอาจากเขาโค แม้เขาจะใช้ความเพียรอย่างเข้มงวดสักเพียงใด ก็หาได้น้ำมันโศตามต้องการไม่

มนุษย์เรา ถ้าไม่ถือเกินไป ไม่อวดดีเกินไป ยอมรับฟังเสียงแห่งธรรมบ้าง อ่อนน้อมถ่อมตนต่อธรรมบ้าง

ใช้ธรรมมาเป็นเครื่องมือปราบตัวเองเสียบ้างแล้ว ก็จะได้รับรางวัลจากธรรม อันเป็นรางวัลที่ประเสริฐซึ่งใครๆ ให้ไม่ได้ แม้แต่มารดาบิดาและญาติทั้งหลายก็ให้ไม่ได้ แต่ธรรมที่บุคคลประพฤติดีแล้วให้ได้ เมื่อได้ประพฤติธรรมตามสมควรแล้ว ก็มอบตนให้ธรรมไปเลย สุดแล้วแต่ธรรมจะคุ้มครอง ด้วยประการฉะนี้ เราจะมีชีวิตที่สง่าสดใสและมีความมั่นใจในตน เพราะไว้วางใจในธรรมนั่นเอง

ขอพระพุทธคุณ พระธรรมคุณ พระสังฆคุณ และคุณงามความดีที่ท่านได้ประพฤติแล้ว สังสมแล้ว ได้โปรดคุ้มครองให้ท่านผู้อ่านมีความสุขสดชื่นตลอดกาลทุกเมื่อ

๐๓๒ ๐๓๒๖

๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๒๕

คำนำ ในการพิมพ์ครั้งแรก

เรื่อง “เหมือนภูเขา” นี้ เขียนขึ้นเพื่อส่งเสริมกำลังใจของเพื่อนมนุษย์ ผู้ร่วมทุกข์ เกิด แก่ เจ็บ ตาย ด้วยกัน ซึ่งทุกคนจะต้องประสบสุขบ้าง ทุกข์บ้าง นินทา และสรรเสริญบ้างเป็นธรรมดาโลก เป็นโลกธรรม ถ้าเราพยายามทำจิตให้มั่นคงไม่หวั่นไหว ประดุจภูเขาใหญ่ ยืนทะมึนมั่นคงอยู่ ลมอันแรงร้ายหรือพายุร้ายของชีวิต ก็จะพัดผ่านไปเอง

เมื่อพายุร้ายของชีวิตพัดผ่านไปแล้ว บรรยากาศก็จะแจ่มใส รื่นรมย์ร่มเย็นไปสักระยะหนึ่ง แล้วคงจะมีพายุร้ายพัดมาอีกเป็นครั้งคราวตามฤดูกาล หรือสุดแล้วแต่ความแปรปรวนแห่งบรรยากาศของโลก

สุข ทุกข์ สมหวัง ผิดหวัง เป็นฤดูกาลอย่างหนึ่งของชีวิต ทำให้ชีวิตของเราแข็งแกร่งยิ่งขึ้น เหมือนต้นไม้ที่เจริญเติบโต แข็งแรง จะต้องผ่านฤดูกาลทั้งสาม

อนึ่ง เราอยู่ในโลกนี้ สังคมนี้ จะให้ใครๆ เขานิยมชมชอบเราทุกคนนั้นย่อมเป็นไปได้ สุภาษิตไทยที่ว่า “คนรักเท่าผืนหนัง คนชังเท่าผืนเสื่อ” นั้นยังเป็นความจริงอยู่เสมอ

เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๒๕ ข้าพเจ้าได้รับเชิญไปบรรยายที่ธนาคารแห่งชาติ เรื่องคุณภาพแห่งชีวิตในการทำงาน ในภาคคำถาม-ตอบ มีท่านผู้ฟังท่านหนึ่งถามว่า “คนที่เขาเห็นเราแล้ว เขาไม่ชอบหน้าเรา เราควรจะทำอย่างไร?” ข้าพเจ้าตอบว่า “หน้าของเราทุกคนไม่ใช่หน้ามาตรฐานที่จะให้ใครๆ เห็นแล้วชอบได้ทุกคน บางคนอาจชอบ บางคนไม่ชอบ เป็นเรื่องของเขา เราทำหน้าที่ของเราให้ดีที่สุดก็แล้วกัน”^๑

“โลกธรรมยังหมุนวนอยู่ในโลกอย่างไม่รู้สิ้นสุดและโลกก็หมุนไปตามโลกธรรมเหมือนกัน แต่เมื่อประสบโลกธรรมแล้วปุถุชนผู้มีได้ลำดับธรรม กับสาวกของพระอริยเจ้าผู้ได้ลำดับธรรมย่อมมีพฤติกรรมต่างกัน กล่าวคือ

๑ การบรรยายทั้งหมด ๔ วัน วันละ ๓ ชั่วโมง ผู้ฟังแบ่งเป็น ๔ ชุด จัดพิมพ์แล้วในหนังสือชื่อ แนวทางพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ฯ

ปฤชชนหวั่นไหวในโลกธรรม สาวกของพระอริยะไม่หวั่น
ไหวในโลกธรรม”

(นัยโลกธรรมสูตร)

โลกธรรม ๘ นั้นคือ

ลาม เลื่อมลาม

ยศ เลื่อมยศ

สรรเสริญ นินทา

สุข ทุกข์

เมื่อใด บุคคลได้ลาม ยศ สรรเสริญ และสุข เมื่อ
นั้นพึงระลึกไว้ด้วยว่า ความเลื่อมลาม เลื่อมยศ นินทา
และทุกข์ก็ตามมา ในทางตรงกันข้ามก็เช่นเดียวกัน

ชีวิตเป็นเสมือนคลื่นในมหาสมุทร ขึ้นลง-ลงขึ้น
อยู่อย่างนั้นตลอดไป บางทีมองผิวเผินอาจไม่เห็น แต่
หากมองอย่างลึกซึ้งก็จะเห็น และเห็นได้ทุกวัน

นินทาสรรเสริญนั้นเป็นเสียงจากคนอื่นที่มองตัวเรา
บางทีก็มองถูก บางทีก็มองผิด หมายความว่า บางครั้ง
เราอาจเป็นจริงอย่างที่เขานินทา หรือสรรเสริญ แต่
บางทีก็ไม่จริง

การที่เขานินทาเราว่าชั่ว หากเราไม่ได้ชั่วจริง เราก็
หาชั่วไปตามคำของเขาไม่ เปรียบเสมือนต้นขุ่น ใครจะ

มาหักมันว่าเป็นสะเดา มันก็ไม่ใช่สะเดาตามคำหัก ในทางตรงข้ามก็เหมือนกัน ใครหักสะเดาว่าเป็นขนุน มันก็ไม่ใช่ขนุน

การที่ใครเขาเกลียดเราหรือนินทาเรา ว่าอย่างนั้นอย่างนี้ นั่นก็เป็นแต่เพียงความคิดเห็นของคนๆ หนึ่งที่มีต่อเราเท่านั้น มิได้หมายความว่า เราจะต้องเลวตามที่เขานินทาว่าร้าย นอกจากเราจะไปทำเลวเข้าด้วยจริงๆ

รถยนต์คันหนึ่ง จอดนิ่งอยู่ในอู่ขายรถยนต์ คนมาดูบางคนก็ชอบ บางคนก็ไม่ชอบ ทั้งๆ ที่มันไม่เคยไปทำอะไรให้ใครชอบหรือไม่ชอบมัน ความชอบหรือไม่ชอบของคน จึงขึ้นอยู่กับความรู้สึกของเขาเอง รถยนต์จึงมีหลายยี่ห้อเพื่อให้คนเลือกตามอัธยาศัย มันแตกต่างกันไปทั้งขนาด รูปร่างและเครื่องยนต์ในคนก็ทำนองเดียวกัน เมื่อได้พิจารณาเห็นว่าตนได้ทำดี ตามความถูกต้องและตามสมควรแล้ว ใครจะนินทาว่าร้ายบ้างก็ไม่ควรจะต้องหวั่นไหวไปตาม ควรพิจารณาการกระทำชอบหรือไม่ชอบของตนเป็นที่ตั้ง เรื่องนินทาเป็นเรื่องธรรมดาของโลก

เรื่องสรรเสริญก็เหมือนกัน ในการกระทำอย่างเดียวกันของเรา บางคนชอบก็สรรเสริญ บางคนไม่ชอบ

ก็นินทาว่าร้าย บัณฑิตผู้จะทำงานใหญ่ต้องมีใจมั่นคง ไม่หวั่นไหวง่ายในนิทานสรรเสริญสุขและทุกข์ บางคนได้รับสรรเสริญมากเข้าก็หลงตัว แล้วยกตนข่มผู้อื่น เห็นผู้อื่นเร็วกว่าตนไปหมด, โสคร้าย, เพราะเขาค้นเดี่ยว มองเห็นคนอื่นทั้งหลายเป็นคนเลว ปฏิบัติก็จะกลับมาว่า คนทั้งหลายอื่นจะมองเขาเป็นคนเลว เลวตรงไหน? เลวตรงมองเห็นคนอื่นเป็นคนเลวนั่นเอง

เรื่องเหล่านี้เป็นปรัชญา และจริยศาสตร์ หากจะพูดให้ละเอียดจะต้องใช้หน้ากระดาษไม่น้อยเลย ขอสรุปในทางปฏิบัติว่าบัณฑิตไม่ควรหวั่นไหวในเรื่องสรรเสริญหรือนินทา ควรควบคุมจิตของตนให้มั่นคง ล้ำรองความประพฤติและการกระทำของตน หากเห็นด้วยปัญญาแล้วว่าดำเนินไปในทำนองคลองธรรมอันควรแล้ว ก็ขอให้ทำความดีต่อไปเถิด เจยต่อเสียงสรรเสริญและนินทานั้น เพื่อมิให้กังวลเกินไป จะได้ตั้งใจทำความดีเพื่อความดี เพื่อความถูกต้องเพื่อธรรมต่อไป ปล่อยให้บางคนสรรเสริญบางคนนินทา ตามความพอใจและไม่พอใจของเขา บุญบาปก็เป็นของเขาเอง ไม่ใช่ของเรา

แต่บางกรณีนินทาว่าร้ายกันอย่างรุนแรงถึงกับเรียกว่า “ใส่ร้ายป้ายสี” กันทีเดียว ในกรณีอย่างนั้น อาจ

ก่อความเสื่อมเสียแก่ผู้ถูกใส่ร้ายได้ ผู้ถูกใส่ร้ายควร
 ถกเถียงความเป็นจริงให้ผู้เกี่ยวข้องรับผิดชอบทราบว่า
 ความจริงเป็นอย่างไร ผู้เกี่ยวข้องที่ว่านั้นเช่นผู้บังคับบัญชา
 หรือผู้ที่หวังดีต่อเราเป็นต้น แต่ถ้าไม่มีใครถามอาจจะ
 เฉยๆ เสียก็ได้ เพราะไม่ว่าพนักงานผู้ใส่ร้ายป้ายสีก็จะ
 เตือดร้อนเอง อย่างเรื่องบุตรของพ่อค้าที่ใส่ร้ายป้ายสี
 ท่านฮาโกอิโนในเรื่องแรกของหนังสือเล่มนี้ เรื่องอื่นๆ ก็
 ทำนองเดียวกัน การใส่ร้ายท่านผู้มีศีล มีคุณธรรมและ
 ดำรงตนเป็นประโยชน์ต่อคนหมู่มากนั้น บาปแรงนัก

พระสงฆ์บางรูปมีศีลบริสุทธิ์ดี แต่เป็นที่ริษยาของ
 ภิกษุอื่น จึงใส่ความว่าเป็นปราชิกด้วยสุนัข มีพยาน
 หลักฐานซึ่งสร้างกันขึ้นเป็นพยานและหลักฐานเท็จทั้งสิ้น
 แต่ผู้ตัดสินไม่รู้ว่าเป็นพยานหลักฐานเท็จ จึงวินิจฉัยให้
 ท่านสึก ท่านเสียใจจนผูกคอตาย เมื่อท่านตายแล้ว พวก
 ใส่ร้ายจึงพูดความจริงออกมา เพราะไฟแห่งความริษยา
 ได้ดับลงแล้ว ลองคิดดูเถิด เรื่องทำนองนี้น่าเศร้าสลด
 ใจเพียงใด แต่ก็ยังมีอยู่ในสังคมมนุษย์ที่ถือตัวว่าเป็น
 อารยชน

เมื่อว่างจากการงาน มนุษย์บางพวกพักผ่อนด้วย
 อะไรกัน พักผ่อนด้วยการนินทาว่าร้ายผู้อื่นหรือ? ก็มี
 อยู่ไม่น้อยเหมือนกัน จนลืงต้องอดหู

ลิงตัวหนึ่งออกจากป่ามาเที่ยวเล่นในถิ่นมนุษย์ ถูกมนุษย์จับได้ นำไปขังกรงไว้หลายปี ในที่สุดก็ปล่อยลิงไป มันกลับไปป่า เพื่อนลิงด้วยกันพากันมาห้อมล้อมถามเรื่องราวต่างๆ ที่มันหายไปเสียหลายปี มันเล่าให้ฟังตามเป็นจริง เมื่อเพื่อนลิงถามว่า มนุษย์เขาคุยอะไรกันบ้าง ลิงตัวนั้นเล่าให้ฟังเท่าที่มันได้ยินจากบ้านที่มันไปอยู่ ลิงทั้งฝูงพากันเอามือปิดหู แล้ววิ่งหนีกันหมด

แม้แต่ลิงก็ยังไม่ฟังคำพูดของคนบางพวกไม่ได้ ลองคิดดูเถิด

จะเป็นความสุขความพอใจของข้าพเจ้าหาหน่อยไม่ ถ้าจริยาของบัณฑิตในหนังสือเล่มนี้จะเป็นเครื่องจรรโลงใจให้ท่านผู้อ่านมีสติมั่นคง มีความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่อย่างดี มีใจหนักแน่น ยืนหยัดอยู่เหมือนภูเขาศิลาล้วน ปล่อยให้ลมคือโลกธรรมพัดผ่านไปครั้งแล้วครั้งเล่า

สำหรับส่วนตัวข้าพเจ้าเองนั้น บนถนนแห่งชีวิตที่ได้ผ่านมาแต่ละหัวเลี้ยว ข้าพเจ้าได้รับบทเรียนอันล้ำค่ายิ่ง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแก่ชีวิตไม่ว่าด้านดีหรือด้านร้าย ทำให้ข้าพเจ้าเข้าใจโลกและชีวิตดีขึ้น เข้าใจตนเองและผู้อื่นมากขึ้น เป็นการเรียนรู้โลกและเรียนรู้ธรรมไปในตัว

เหตุการณ์เกิดขึ้นอย่างโลกๆ ก็จริง แต่ถ้าผู้ใดมีกระຈก
 ธรรม (ธรรมาทาสะ) ไว้ส่องดูแล้ว เขาจะเข้าใจสิ่งต่างๆ
 ได้ลึกซึ้งยิ่งนัก

ความทุกข์ของโลกมีมากที่สุดจะพรรณนาได้ ขอให้
 ใช้สายตาอันประกอบด้วยปัญญามองดูให้ทั่วเถิด จะ
 เห็นเพลิงทุกข์ไหมอยู่ทั่วไป เผาไหม้ทั้งกายและใจของ
 ลัทธิทั้งหลายให้เราร้อนกระวนกระวายอยู่ มองไปทางไหน
 ก็เห็นแต่กองทุกข์อันน่าสะพืงกลัว แอบแฝงซ่อนเร้น
 อยู่บ้าง แสดงตัวอย่างเปิดเผยอยู่บ้าง

ดูเถิด, ภายใต้ออกกุหลาบงามก็มีหนามซ่อนเร้นอยู่
 ป่าไม้ที่เขียวชะอุ่มน่าเพลิดเพลินนั้น ก็มีลัทธิร้ายนา
 ชนิดแฝงตัวอยู่ เป็นต้นว่างูและลัทธิเลื้อยคลานอันพืง
 รังเกียจ ในทะเลสีครามงามตานี้ก็มีอันตรายแฝงอยู่
 เป็นอันมาก ภูเขาลำเนาไม้ ห้วยละหานธารน้ำ ล้วนมี
 อันตรายแทรกแซงอยู่ทั้งสิ้น

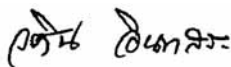
แม้บนตึกอันโอ่อ่าทันสมัย พริ้งพร้อมด้วยเครื่อง
 ประดับตกแต่งและเครื่องอำนวยความสะดวกอันสูงค่า
 ผู้คนประดับประดาด้วยสรรพภรณ์อันวิจิตรเพริศพราย
 ก็ยังมีอันตรายแฝงเร้นอยู่ทุกซอกทุกมุม นี่แหละโลก-
 โลกที่เคลื่อนกล่นไปด้วยสรรพกิเลส ใครจะแย่งชิงโลก
 นี้กันก็เชิญเถิด

เมื่อดาบสผู้เป็นบัณฑิตท่านหนึ่งถูกกล่าวหาว่า
ขโมยผลไม้ ท่านปฏิเสธ เจ้าของผลไม้ซึ่งเป็นดาบส
เหมือนกันขอให้ท่านสบถ ท่านกล่าวว่า “ถ้าขโมยผลไม้
ไปจริง เกิดชาติหน้าขอให้ได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ” เพียง
เท่านั้นเอง ดาบสเจ้าของผลไม้ก็ยอมเชื่อว่าท่านผู้นั้นไม่ได้
ขโมย และกล่าวว่า “ทำไมท่านจึงสบถสิ่งที่น่ากลัวยิ่งนัก”

ความเข้าใจโลกและเข้าใจธรรมตามความเป็นจริง
ย่อมทำให้ดวงจิตผ่องแผ้ว มั่นคง ไม่หวั่นไหว พระพุทธ
องค์ตรัสว่า สภาพดังกล่าวนี้เป็นมงคลอันสูงสุดอย่างหนึ่ง

โดยหนังสือนี้ ข้าพเจ้าขอส่งความปรารถนาดี
มายังท่านทั้งหลาย และขอขอบพระคุณทุกท่านในความ
เอื้ออารี สนับสนุนงานการเขียนของข้าพเจ้าเสมอมา

โปรดได้รับความนับถือจากข้าพเจ้า

๒๙ เม.ย. ๒๕๒๙

เมื่อคนดีให้สิ่งที่ให้ได้ยากอยู่,
ทำสิ่งที่ทำได้ยากอยู่
คนชั่วทำตามไม่ได้
เพราะธรรมชาติของสัตว์บุรุษ (คนดี)
ทำตามได้ยาก

พระพุทธรักษา

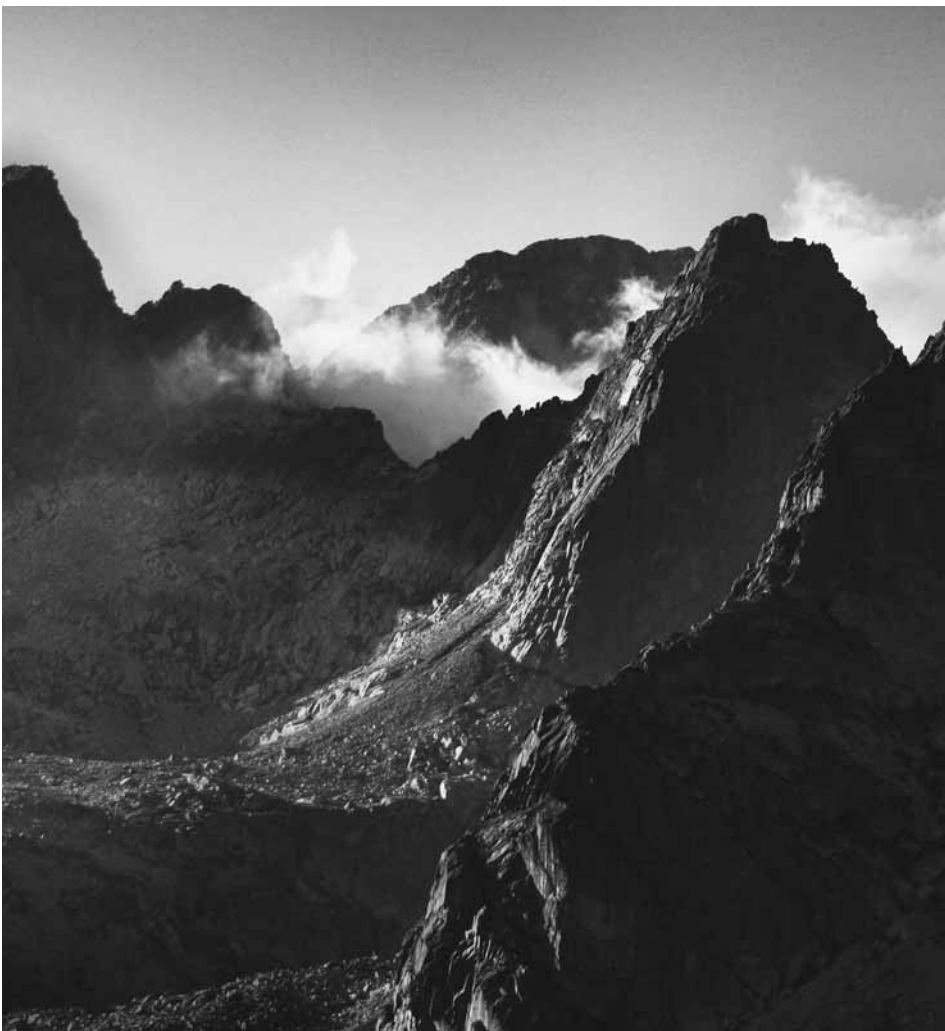
สารบัญ

- เรื่องเขาว่า : ท่านอาจารย์ฮากูอิน ... หน้า ๒๒
- จุดไฟเผาฟ้า ... หน้า ๒๘
- เขาดำดีกว่าเขาดี ... หน้า ๓๘
- เห็นแก่ความดีของศิษย์ ... หน้า ๔๔
- ผู้มีจิตเสมอด้วยแผ่นดิน ... หน้า ๔๘
- ผู้มีปฏิปทาดังดวงจันทร์ ... หน้า ๕๘
- พระกับสกุลช่างแก้ว ... หน้า ๖๔
- ภาพมายาอันเกิดแต่กรรม ... หน้า ๗๒
- ให้ทุกข์แก่ท่าน ทุกข์นั้นถึงตัว ... หน้า ๘๘
- ผู้ถ่มน้ำลายรดฟ้า ปาฐลีทวนลม ... หน้า ๑๐๘
- น้ำกลายเป็นเลือด ... หน้า ๑๓๐
- นิทานสำหรับเด็ก
โทษของการลบหลู่คุณท่าน
 - ๑. ไม้ออยน้ำ ... หน้า ๑๔๒
 - ๒. มนต์เสกมะม่วง ... หน้า ๑๔๘
 - ๓. พรานปากบังช้าง ... หน้า ๑๕๒

มีข่องยกรั้งที่ไฟแห่งบาป
เผาผลาญใจของผู้ทำชั่ว
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
ชั่วที่เกิดจากใส่ร้ายป้ายสีผู้อื่น
จนไม่อาจทนทานได้ต่อไป
เขาต้องร่ำร้องเปิดเผยออกมาเอง
นี่แหละพระพุทธรูปองค์จริงตรัสว่า

เมื่อใจบาปให้ผล เมื่อมันผู้ทำบาป
ย่อมเต็มตื้นร้อนเหมือนถูกไฟเผา

เรื่องเขาว่า : ท่านอาจารย์ฮากุอิน

บุตรคนสวยของเจ้าของร้านค้าแห่งหนึ่งเกิดตั้งครรรค์ขึ้นโดยยังมีได้แต่งงาน พ่อแม่รู้สึกอับอายขายหน้าเพื่อนบ้านเหลือประมาณ ความโกรธลูกตัวเองก็ทวีสูงขึ้นพอๆ กับความอับอาย จึงขู่บังคับให้บุตรบอกให้ได้ว่าบุตรในท้องเป็นลูกของใคร

เมื่อถูกบังคับหนักเข้า บุตรีไม่อาจอุบนิ่งไว้ต่อไปได้ จึงบอกพ่อแม่ว่า ท่านฮากุอิน เป็นพ่อของเด็กในท้อง

เหมือนฟ้าผ่าเปรี้ยงลงบนศีรษะของพ่อแม่ เพราะท่านฮากุอินเป็นอาจารย์สอนพุทธศาสนิกายเซ็น ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของคนในหมู่บ้านเป็นอย่างยิ่ง ท่านสอนธรรมที่ลึกซึ้งแก่ประชาชนตามแนวของนิกายเซ็น พ่อแม่ของสตรีนั้นก็เคารพนับถือท่านฮากุอินอยู่มิใช่น้อย

แต่พอรู้ว่าจากลูกสาวเช่นนั้น ความเคารพนับถือใน
อาจารย์ฮาภูอินท์ก็ปลานาการไปสิ้น พ่อค้าและภรรยาจึง
รีบร้อนไปหาท่านฮาภูอินท์ที่สำนัก ดูหมิ่นท่าน, ด่าท่าน
อย่างสาดเลี้ยเทศเลี้ย

“ดีแต่สอนผู้อื่นให้ประพฤติดี ตัวเองทำแต่สิ่งที่ชั่ว
ซ้ำลามก ฯลฯ”

“เรื่องอะไรกัน?” ท่านฮาภูอินท์ถาม, ไม่มีท่าทาง
ตกใจหรือโกรธซึ่งแต่ประการใด

“ทำเป็นไม่รู้ ก็ลูกสาวฉันห้อง, เขาบอกว่าห้องกับ
คุณ”

“อ้อ. เขาว่าอย่างนั้นรี?” ท่านยังพูดเสียงเรียบ
เหมือนเดิม แล้วอยู่ในอาการสงบนิ่ง

เมื่อพ่อค้าและภรรยาได้ด่าท่านจนสะใจแล้วก็จากไป

วันเวลาล่วงไป เสียงนินทาว่าร้าย ชุบชิบ ตีเตียน
ท่านฮาภูอินท์ก็แผ่กระจายไปทั่วหมู่บ้านนั้น และหมู่บ้าน
ใกล้เคียง จนกระทั่งเด็กคลอดจากครรภ์มารดา ตาและ
ยายของเด็กนำไปให้ท่านฮาภูอินท์เลี้ยง พร้อมด้วย
กระแทกกระทั้นว่า “นี่เพยานแห่งความชั่วของคุณ”

ท่านอาจารย์รับเด็กไว้เลี้ยงด้วยความสงบ ทะนุถนอมรักใคร่อย่างบุตรของตน เสียงนินทาว่าร้ายยิ่งแพร่สะพัดมากขึ้นเพราะเห็นสมจริง คนที่เคยเคารพนับถือก็สิ้นความเคารพนับถือ แถมขยะแขยงชิงชังเสียอีก ส่วนคนที่ไม่เคยเคารพนับถือและมีท่าทีเป็นปฏิปักษ์อยู่แล้วยังไม่ต้องพูดถึง

จนกระทั่งเด็กน้อย ผู้ไม่รู้เรื่องอะไร แต่รักท่าน ฮากูอินเหลือเกิน อายุครบขวบ กำลังน่ารัก น่าเอ็นดู ความเร่าร้อน ซึ่งเผือกของสตรีผู้เป็นมารดาอยู่เป็นเวลาเกือบ ๒ ปี แล้วก็ทวีรุนแรงขึ้น ไฟแห่งบาปอันเกิดจากการใส่ความประทุษร้าย ต่อท่านผู้ไม่มีภัย ไม่ประทุษร้าย ได้โหมรุนแรง จนเธอไม่อาจทนได้ต่อไป จึงเปิดเผยออกมาว่า พ่อของเด็กที่แท้จริงเป็นหนุ่มลูกจ้างร้านขายปลาในตลาด เธอละอายเกินไป (ในตอนแรก) ที่จะเปิดเผยว่า หนุ่มลูกจ้างร้านขายปลาเป็นคนรักของเธอ แต่ความทุกข์ซึ่งเกิดจากบาปแห่งการใส่ความท่านผู้สงบมันหนักหน่วงรุนแรงเหนือความละอาย ความทุกข์มักมีอำนาจเหนือความละอายเสมอ

คราวนี้เหมือนแผ่นดินทรุด หรือเหมือนถูกโยนลง
ไปในเหว สองตายายเดือดร้อนอย่างหนัก รีบไปหาท่าน
ฮาภูอิน กราบแล้วกราบอีก ขอขมา ให้ท่านยกโทษให้
พร้อมด้วยตำหนิติเตียนลูกสาวไปด้วย

“ลูกสาวของกระผมมันไม่ดีเอง ตอนนี้มันบอก
แล้วว่ามันมีท้องกับลูกจ้างร้านขายปลาในตลาด”

“เขาว่าอย่างนั้นรี?” เสียงเรียบเหมือนเดิมจากท่าน
ฮาภูอิน เมื่อเขาขอหลานคืนไป ท่านมอบให้ด้วยอาการ
สงบเหมือนตอนรับเด็กไว้เลี้ยงนั้นแล

บัณฑิต ทำงาน ทำหน้าที่ไปด้วยเหตุผล
อันสมควรแก่กรณีนั้น ๆ
แต่คนพาลผู้ชอบแข่งโทษ
พยายามหาข้ออ้างขี้เจี๊ยะจนใส่ร้ายป้ายสี
ความบริสุทธิ์ใจในการทำประโยชน์ต่อผู้อื่น
ของบัณฑิต เมื่อไปขัดผลประโยชน์ของคนพาลเข้า
หรือเพียงแต่เขาไม่ชอบใจเขาก็ใส่ความเอาได้
พระพุทธรูปตรัสว่า

“สัตบุรุษคือคนดี ย่อมไม่เป็นที่รัก
ไม่เป็นที่พอใจของอสัตบุรุษ คือคนไม่ดี
แต่คนดีย่อมเป็นที่รักของคนดี
ดีเข้ากันได้ดีกับดี ชั่วเข้ากันได้ดีกับชั่ว”

ชุดไขเภาฟ้า

พระทัฬพะ มัลลบุตร เป็นพระอรหันต์องค์หนึ่ง
 สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า เมื่อบรรลุอรหัตตผลแล้ว
 ท่านคิดว่าเราน่าจะช่วยกิจสงฆ์อย่างใดอย่างหนึ่ง จึงเข้า
 เฝ้าพระผู้มีพระภาค อาสาเป็นผู้จัดเสนาสนะและจัด
 อาหารแก่สงฆ์ คือเมื่อภิกษุสงฆ์จากทิศต่าง ๆ มาสู่เวฬุวัน
 ท่านจะเป็นผู้จัดเสนาสนะให้ว่ารูปใดควรพักที่ใด เช่นภิกษุ
 ผู้ทรงพระสูตรก็ให้พักด้วยกัน ผู้ทรงพระวินัยก็ให้พัก
 ด้วยกันหรือใกล้กัน เพื่อจะได้สนทนากันเรื่องพระสูตร
 หรือพระวินัยที่ตนถนัด พระทัฬพะ มัลลบุตร ยังขอ
 อาสาเป็นผู้จัดอาหารหรือแจกอาหาร คือเป็นผู้จัดการ
 เรื่องอาหารแก่ภิกษุทั้งหลายทั้งในอารามและนอกอาราม
 ตัวอย่างเช่นมีผู้มานิมนต์พระสงฆ์ไปฉันอาหารที่บ้าน

จำนวน ๑๐ รูป ๒๐ รูป เป็นต้น พระทัพพะ มัลลบุตร เป็นผู้จัดให้ไป ท่านทำหน้าที่ทั้ง ๒ นี้เรียบร้อยด้วยดี เสมอมา จนได้รับยกย่องจากพระศาสดา ว่าเป็นผู้เลิศ (เอตทัคคะ) ทางจัดเสนาสนะ

แต่แล้วเหตุร้ายก็ได้เกิดขึ้น เกิดขึ้นแม่แก่พระอรหันต์ผู้สิ้นกิเลสแล้ว คือวันหนึ่ง พระภิกษุ ๒ รูป ชื่อ เมตตียะ และภุมมชกะเป็นเพื่อนกัน เป็นผู้บวชใหม่และมีบุญน้อย มีความประพฤติไม่เป็นที่เลื่อมใสของใครๆ ชาวบ้านที่วัดเวฬุวันจัดอาหารดี ๆ ถวายพระเถระทั้งหลาย แต่จัดอาหารไม่ดีถวายพระเมตตียะและภุมมชกะ เสนาสนะ (ที่อยู่) ที่ถึงแก่ท่านทั้งสองเล่า ก็เป็นเสนาสนะค่อนข้างเลวเพราะเป็นผู้บวชใหม่ เสนาสนะที่ดีๆ ย่อมถึงแก่พระเถระตามลำดับลงมาก่อน

ต่อมาอีกวันหนึ่ง คหบดี (คนมั่งคั่ง) คนหนึ่งมา เลี้ยงพระที่วัด เขาและบุตรภรรยาคอยดูแลพระสงฆ์ อังคาส (เลี้ยงดู) ด้วยอาหารอย่างดี แล้วนิมนต์พระไว้สำหรับไปฉันที่บ้านในวันรุ่งขึ้น

พระทัพพะ มัลลบุตร ได้จัดให้เป็นวาระของพระเมตตียะและภุมมชกะเป็นผู้ไป ทานทั้งสองตื่นตื่นจนนอนไม่ค่อยหลับในคืนนั้น

บังเอิญตอนเย็น คหบดีได้แวะมาที่วัด ถามพระทัพพะ มัลลบุตรว่า พรุ่งนี้พระรูปใดจะไปฉันอาหารที่บ้านของตน พอรู้ว่าพระเมตตียะและภุมมชกะเท่านั้น คหบดีไม่พอใจกล่าวขึ้นว่า “ทำไมพระลามกสองรูปนี้จะต้องฉันอาหารที่บ้านของเราเล่า” ดังนี้แล้วรีบกลับบ้านสั่งหญิงคนใช้ว่า “พรุ่งนี้จงเตรียมอาสนะ (ที่นั่ง) ไม้ที่ซุ้มประตู เมื่อพระมาจงเลี้ยงด้วยอาหารเลวๆ ที่ซุ้มประตูนั้นแหละ”

เวลาเช้า พระเมตตียะและภุมมชกะไปยังนิเวศน์ของคหบดีด้วยความหวังเต็มเปี่ยมว่าจะได้ฉันอาหารอย่างดี มีคนคอยเอาใจปรนนิบัติ แต่พอไปถึงบ้าน หญิงรับใช้ปูอาสนะให้หนึ่งที่ซุ้มประตู และอังกาสด้วยอาหารอย่างเลว

“น้องหญิง เราเป็นพระฉันนิจกัตต์ ตามที่มาถึงเข้าในลำดับของเราละ ทำไมจึงต้อนรับเราอย่างนี้” ภิกษุทั้งสองทักท้วง

“ข้อนั้น ดิฉันทราบเจ้าค่ะ” หญิงรับใช้ตอบ “แต่เมื่อวานตอนเย็น ท่านเศรษฐีสั่งให้ดิฉันทำอย่างนี้”

ภิกษุทั้งสองฟังความสงสัยไปยังพระทัฬหะ มัลลบุตร ว่าคงจะเป็นผู้ยุยงให้คบตีต้อนรับตนเช่นนั้น เพราะเมื่อวานตอนเย็นเห็นคบตีไปหาพระทัฬหะ มัลลบุตร มีความเคียดแค้นเป็นกำลัง

ตกเย็น ขณะนั่งชิมชา เสร้าหมองอยู่ที่ซุ้มประตู ภิกษุณีรูปหนึ่ง ชื่อเมตติยาเดินเข้ามาหา นมัสการแล้ว ทักทายปราถน์ แต่ภิกษุทั้งสองคงนั่งเฉยไม่พูดด้วย นางจึงถามว่า เธอมีความผิดอะไร ท่านทั้งสองจึงไม่พูดด้วย

เมตติยาและภุมมชกะจึงกล่าวว่า “เวลานี้เราทั้งสองถูกพระทัฬหะ มัลลบุตรเบียดเบียนอยู่ เหตุไฉนน้องหญิงจึงทนเฉยอยู่ได้”

“ดิฉันจะช่วยพระคุณเจ้าทั้งสองอย่างไร?”

ภิกษุทั้งสองเลี่ยมสอนเมตติยา ภิกษุณีให้ฟ้องพระทัฬหะต่อพระผู้มีพระภาคเจ้าว่าเป็นปาราชิก โดยเสพเมถุนธรรมกับตน

เมตติยา ภิกษุณี เข้าเฝ้าพระศาสดา ทูลถามที่
พระลามกทั้งสองเลี่ยมสอน พระพุทธองค์ทรงให้
ประชุมสงฆ์ แล้วตรัสถามพระทัฬหะว่า ได้ทำอย่างไรที่
เขากล่าวหาหรือไม่

พระทัฬหะทูลว่า “เรื่องนี้ พระองค์ทรงทราบดีว่า
ข้าพระองค์จะทำได้หรือไม่”

พระพุทธองค์ตรัสถามถึง ๓ ครั้ง และพระทัฬหะ
ก็ทูลอย่างเดียวกันนั้นถึง ๓ ครั้ง ในที่สุดพระผู้มีพระ
ภาคจึงตรัสว่า

“ทัฬหะ บัณฑิตย่อมไม่แก้คำกล่าวหาอย่างนี้ ถ้า
เธอก็จงบอกว่าทำไม่ได้ทำก็จงบอกว่าไม่ได้ทำ”

“ข้าพระพุทธเจ้าไม่เคยรู้จักการเสพเมถุนธรรมแม้
ในความฝัน จะกล่าวไปถึงตอนที่ตื่นอยู่เล่า พระเจ้าข้า”

พระศาสดารับสั่งให้ภิกษุทั้งหลายสักเมตติยา
ภิกษุณีเสีย แล้วให้สอบสวนภิกษุทั้ง ๒ รูป

เมื่อเห็นเหตุการณ์มาถึงขั้นนี้ เมตติยะและภุมมชกะ
จึงรับสารภาพว่าเป็นเรื่องที่พวกตนแค้นเคืองพระทัฬหะ
มัลลบุตร จึงสร้างเรื่องใส่ร้ายป้ายสีอย่าให้ภิกษุณีเมตติยา
สักเลย เพราะนางไม่มีความผิด พวกตนต่างหากที่ผิด

พระคาสดาทรงตีเตียนภิกษุทั้งสองเป็นอเนกปริยาย
ตรัสโทษแห่งความเป็นคนเลียงยาก, ความเป็นคนมักมาก
ความไม่สันโดษ ความคลุกคลี ความเกียจคร้าน แล้วตรัส
พรรณนาคุณแห่งธรรมที่ตรงกันข้ามกับกิเลสเหล่านั้น
แล้วทรงบัญญัติสิกขาบทว่า

“ภิกษุใด ชัดใจ มีโทษะ ไม่แซมขึ้น ตามกำจัด
ภิกษุอื่นด้วยโทษถึงปาราชิก ไม่มีมูล ด้วยหมายใจว่า เธอ
จะต้องเคลื่อนจากเพศบรรพชิตนี้ ต่อมาใครจะเชื่อหรือ
ไม่เชื่อก็ตาม คดีนั้นหามูลมิได้ ภิกษุนั้น เป็นอาบัติ
สังฆาทิเสส”

อาบัตติสังฆาทิเสส นั้นถือเป็นอาบัติหนักที่ ๒ รอง
จากปาราชิก ผู้ต้องอาบัตินี้มีพิธีอยู่กรรมนานวันกว่าจะ
ออกได้

ภิกษุเมตติยะและภุมมชกะ ยังไม่หายเคืองแค้น
และยังไม่เข็ดหลาบตามประกาศนพาล วันหนึ่งลงจาก
ภูเขาศิชมภู เห็นแม่แพะและแพะตัวผู้ส่งวาสกันอยู่ จึง
สมมติให้พระทัฬพะ มัลลบุตรเป็นแพะตัวผู้ เมตติยา
ภิกษุณีเป็นแพะตัวเมีย แล้วบอกเล่าภิกษุทั้งหลายว่า เห็น
พระทัฬพะมัลลบุตร ส่งวาสกับเมตติยา ภิกษุณี

เรื่องก็คงเป็นอย่างเดิม คือเมื่อสอบสวนแล้วก็ไม่
เป็นความจริงแต่ประการใด พระพุทธองค์ต้องทรง
บัญญัติสิกขาบทเพิ่มเติมอีก แต่เป็นทำนองคล้ายกับ
สิกขาบทก่อน

ดูเถิด-ดูการกระทำของคนพาล ช่างไม่มีความ
ปราณีต่อผู้บริสุทธิ์เลยเลย

คนพาลเห็นบาปเหมือนน้ำผึ้งหวาน
ตลอดเวลาที่บาปยังไม่ให้ผล
แต่เมื่อบาปให้ผล
เขาย่อมเดือดร้อนเหมือนถูกไฟเผา

พระพุทธภาษิต

ในสิ่งที่เลว ยังมีสิ่งที่เลวกว่า
ในสิ่งที่ดี ยังมีสิ่งที่ดีกว่า เหนือฟ้ายังมีฟ้า
เพราะฉะนั้น เมื่อประสบเหตุการณ์ที่เลว
ขอให้ปลอบใจว่า ยังมีสิ่งที่เลวกว่านี้อีกมาก
แต่เรายังไม่ประสบ เป็นโชคดีของเราแล้ว
เมื่อประสบเหตุการณ์ที่ดี พึงทำใจไว้ใจว่า
ยังมีสิ่งที่ดีกว่านี้ ขอให้พยายามดำเนิน
ในทางที่ดีต่อไปเพื่อประสบกับสิ่งนั้น

พระพุทธรูปองค์ที่ว่า

“อย่าท้อความเพียรชอบ
และอย่าสิ้นโทษในกุศลธรรม”

เขาดำดีกว่าเขาดำ

พระปุณณะเป็นชาวแคว้นสุนาปรั้นตะ ไปนคร
 สāvātthī เพื่อค้าขาย ได้ฟังเทศนาของพระคาสดาแล้ว
 เลื่อมใสใคร่จะบวช จึงเรียกขุนคลังของตนสั่งว่า “จงนำ
 หมู่เกวียนกลับไป และมอบทรัพย์สมบัติทั้งหมดให้แก่
 น้องชายของเรา ผู้ชื่อ จูฬปุณณะ” ดังนี้แล้วขอบวชใน
 สำนักพระคาสดา ตั้งใจทำกัมมัฏฐาน แต่ตลอดเวลาที่
 อยู่เมืองสāvātthī ใจของท่านไม่เล่นไปในกัมมัฏฐาน
 กัมมัฏฐานไม่ปรากฏเลย ท่านคิดว่า สāvātthī ไม่เป็นที่
 สบายสำหรับท่าน คิดจะไปยังชนบทชื่อสุนาปรั้นตะ จึง
 เข้าไปทูลลาพระคาสดา ทูลขอพระโอวาท

พระศาสดาตรัสพระโอวาทแก่ท่าน ดังปรากฏแล้ว
ในปุณฺณโณวาทสูตร มัชฌิมนิกาย อุปริปัณณาสก์ (๑๔/
๔๘๒) แล้วตรัสถามว่า

“ปุณฺณะ เธอจะไปอยู่ชนบทไหน?”

“สุนาปรันตะ พระเจ้าข้า”

“ปุณฺณะ มนุษย์ชาวสุนาปรันตะเป็นคนหยาบคาย
คร่ำย ถ้าเขาตำเธอจะอย่างไร?”

“จักคิดว่าเขาตำดีกว่าเขาตีพระเจ้าข้า”

“ถ้าเขาตีด้วยฝ่ามือล่ะ?”

“ดีกว่าปาด้วยก้อนดินพระเจ้าข้า”

“ถ้าเขาปาด้วยก้อนดินล่ะ?”

“ดีกว่าตีด้วยท่อนไม้ พระเจ้าข้า”

“ถ้าเขาตีด้วยท่อนไม้ล่ะ?”

“ดีกว่าประหารด้วยคัสตราพระเจ้าข้า”

“ถ้าเขาประหารด้วยคัสตราล่ะ?”

“ข้าพระองค์จักคิดว่าพวกมนุษย์ชาวสุนาปรันตะนี้
ดีจริงหนอ ที่ปลงชีวิตของข้าพระองค์ด้วยคัสตรา

ข้าพระองค์ไม่ต้องพยายาม ไม่ต้องแสวงหา อย่างเช่นสาวกของพระผู้มีพระภาคบางคนที่ยึดอัดอยู่ ระอาอยู่ ซึ่งร่างกายของตนเที่ยวแสวงหาศีลธรรมมาปลงชีวิตตน ข้าพระองค์ไม่ต้องทำดั่งนั้นเลย มีคนมาทำให้เสร็จ”

พระพุทธเจ้าตรัสชมเชยพระปฤถณะว่า ประกอบด้วย ความสงบ มีความข่มใจ จักอาจเพื่ออยู่ในสุนาปรีนตะชนบทได้ แล้วทรงอนุญาตให้ไป

ขันตินี้เป็นธรรมเครื่องปราบปรามพยาบาท ความเบียดเบียน ความถือตัวเป็นต้นให้พินาศ

พระปฤถณะบันลือสีหนาท อันประกอบด้วย ความอดทนดังกล่าวแล้ว ถวายบังคมพระผู้มีพระภาคแล้วไป ยังแคว้นสุนาปรีนตะ จำพรรษาในมกุฬการามได้บรรลุวิชา ๓ ในพรรษานั้นเอง และปรินิพพานในกาลอันควรแล้ว

ท่านพรณนาสภาพของขันติไว้ดีกว่า ความอดทนคือการยอมยกความชั่วของคนอื่นไว้เสียโดยไม่โกรธตอบ ความไม่โกรธนั้น ท่านเรียกว่าความไม่ดูร้าย, การไม่เกรี้ยวกราด ไม่ให้น้ำตาของผู้อื่นออก เพราะการกระทำของตน เรียกว่าไม่ปลุกน้ำตา, การมีใจเบิกบาน ไม่มีพยาบาทจองเวรกับใคร ก็เป็นอาการหนึ่งของความอดทน

หยุดน้ำท่ามกลางหนาม
ที่นกจะต้องยื่นจะงอยปากเข้าไปดื่ม,
ใบไม้ท่ามกลางหนาม ลมพัดมาทางไหน
เดินไปทางใดก็ถูกตำหนิใบพรุนไปหมด
การดำรงอยู่ในสังคม
ช่างเหมือนผลองอย่างนี้เสียจริง ๆ

ศิษย์ผู้ไม่เข้าใจอาจารย์
อาจทำทวิติเทียบอาจารย์ได้
เพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์
เข้าใจไม่ถึงใจของอาจารย์ตน
ได้อาศัยท่านผู้มีภูมิธรรมสูง
เข้าใจปฏิบัติและคุณธรรมของอาจารย์แล้ว
จึงช่วยคลายความสงสัยของพวกเขาเสียได้
มีบ่อยๆ ที่ศิษย์ประพฤติน่าไม่สมควรต่ออาจารย์
เพราะความเข้าใจผิด
คิดว่ายากของตนลำเอียง
หรือประพฤติน่าไม่สมควร
แก่ฐานะของอาจารย์

เจ็บแก่ความดีของศิษย์

พระอานนท์มีสัทธวิหาริก (ศิษย์ที่บวชกับท่าน) ประมาณ ๕๐๐ บรรดาสัทธวิหาริกเหล่านั้น มีภิกษุหนุ่มรูปหนึ่งมีอุปการะแก่ท่านมาก เช่น ปิดกวาดบริเวณกุฏิ ตั้งน้ำจืดน้ำใช้ไว้ให้ ถวายไม้ชำระฟัน น้ำล้างหน้าและน้ำอาบ ชำระเวจกุฏิ (ส้วม) เรือนไฟ (สำหรับผิงหน้าหนาว) และเสนาสนะ ทำการนวดมือ เท้าและหลัง เป็นต้น

คราวหนึ่งพระเถระได้ผ้ามา ๕๐๐ ผืน ซึ่งพระเจ้าปเสนทิโกศลถวาย ท่านได้ให้ผ้าทั้ง ๕๐๐ ผืนนั้น แก่ภิกษุหนุ่มรูปนั้นทั้งหมด เพราะคิดว่า “ภิกษุหนุ่มรูปนี้มีอุปการะมากต่อเรา” และท่านต้องการยกย่องเธอให้ปรากฏแก่เพื่อนฝูงด้วย

ภิกษุหนุ่มนั้นได้แบ่งผ้าเหล่านั้นแก่ภิกษุผู้ร่วม
อุปัชฌายะกับตนทั้งสิ้น

ภิกษุเหล่านั้นห่มผ้านั้นแล้วไปเฝ้าพระศาสดา ทูล
ถามว่า

“ข้าแต่พระองค์! พระโสดาบันยังมีอคติอยู่หรือ? ยัง
ให้อะไรกับใครเพราะเห็นแก่หน้าอยู่หรือ?”

“ไม่เลยภิกษุ” พระศาสดาตอบ

“ข้าแต่พระองค์! พระอานนท์เถระเป็นอุปัชฌายะ
ของพวกข้าพระองค์ ได้ให้ผ้า ๕๐๐ ผืน แก่ศิษย์เพียง
คนเดียว อย่างนี้จะเรียกว่ามิได้ให้เพราะเห็นแก่หน้า
ดอกหรือ? แม้ภิกษุนั้นจะแบ่งผ้าเหล่านั้นให้พวกข้า
พระองค์โดยทั่วถึงก็ตาม”

“ภิกษุทั้งหลาย! อานนท์จะทำดั่งนั้นเพราะเห็นแก่
หน้าก็หามิได้ แต่เธอคิดว่า ภิกษุรูปนั้นมีอุปการะมาก
แก่เธอ-เธอจึงตอบแทนเขา เธอคิดว่า ธรรมดาคนดีควร
ทำการตอบแทนผู้มีอุปการะคุณต่อตน เพราะความที่
อานนท์เป็นผู้มีกตัญญูกตเวทิจึงทำอย่างนั้น หาใช่เพราะ
เห็นแก่หน้าไม่ แม้บัณฑิตในปางก่อน ก็ได้ตอบแทนผู้
มีอุปการะคุณต่อตนมาแล้วเหมือนกัน”

คนดีย่อมเป็นผู้มีความกตัญญูกตเวทีย่างนี้

อีกอย่างหนึ่ง คติในเบื้องหน้าของคนกตัญญูเป็น
สุคติ ของคนอกตัญญูเป็นทุคติ ผู้อกตัญญูย่อมมีทุคติ
เป็นที่ไปในเบื้องหน้าอย่างแน่นอน ส่วนผู้กตัญญูมีสุคติ
เป็นที่ไป เพราะฉะนั้นผู้ฉลาดจึงควรเป็นผู้มีความกตัญญู
กตเวทียี่ไม่ถือเอาสิ่งที่ตนเห็นว่าเป็นข้อบกพร่องเล็กน้อย
ของผู้มีอุปการคุณมาเป็นเครื่องลบล้างความดีส่วนใหญ่
ของท่าน ถ้าทำดังนั้นก็เหมือนคนเอาฝ่ามือปิดตาของตัวเอง
เพื่อบังดวงอาทิตย์ ตัวไม่เห็นดวงอาทิตย์ก็จริง แต่ดวง
อาทิตย์พร้อมทั้งแสงสว่างจากดวงอาทิตย์ยังปรากฏแก่
คนอื่น ๆ อยู่

คนทั้งหลายทั้งของสะอาดบ้างไม่สะอาดบ้าง
อุจจาระปัสสาวะ และของปฏิกูลอื่นๆ เป็นอันมากบ้าง
ลงบนแผ่นดิน
แต่แผ่นดินก็คงรับสิ่งเหล่านั้นไว้ด้วยการตุน
ทำงานเองเดียวกับที่รับของหอมไว้
นอกจากรับไว้แล้วยังแปรสภาพของสิ่งปฏิกูลเหล่านั้น
ให้เป็นของดีมีประโยชน์แก่ผู้นำมาที่นั่นเองอีกฉันใด
บัณฑิตก็ฉันนั้น เมื่อคนทั้งหลายนิมนทาทำงานบ้าง
สรรเสริญทำงานบ้าง เคารพบูชาสักการะทำงานบ้าง
ทำงานก็คงรับไว้ด้วยตดวงจิตที่สงบมั่นคง
และแปรสภาพสิ่งเหล่านั้นให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นต่อไป
ตามอุบายตัวยกอันมุ่งประโยชน์ของท่าน

ผู้มีจิตเสมอด้วยแผ่นดิน

แม้จะได้รับการยกย่องจากพระศาสดาและเพื่อน
พรหมจารีในพระศาสนาากเหลือเกินก็ตาม พระสารีบุตร
ก็ยังประพฤติอ่อนน้อมถ่อมตนเป็นอย่างยิ่ง ดังเรื่อง
ต่อไปนี้

คราวหนึ่งเมื่อออกพรรษาแล้ว พระธรรมเสนาบดี
สารีบุตรประสงค์จะจาริกไปชนบท เพื่อประกาศธรรม
ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทูลลาผู้มีพระภาค ถวาย
บังคมแล้วออกไปด้วยบริวารของตน

มีภิกษุไปส่งท่านกันมาก พระสารีบุตรเถระได้
ทักทายปราศรัยกับภิกษุทั้งหลายผู้มีน้ำใจไปส่งตาม
สมควรและให้เหมาะกับฐานะานุรูปของท่านนั้นๆ แล้ว
บอกให้กลับ

ภิกษุรูปหนึ่ง คิดว่า “จะเป็นการดีหาหน่อยไม่ ถ้าพระเถระจะหักท่ายปราศรัยกับเราแล้วบอกให้กลับ”

แต่เนื่องจากมีภิกษุจำนวนมากด้วยกัน พระเถระจึงไม่อาจหักท่ายปราศรัยให้ทั่วถึงได้ ด้วยเหตุเพียงเท่านี้ ภิกษุนั้นเกิดความไม่พอใจในพระเถระ ว่ามิได้ยกย่องตนเหมือนภิกษุทั้งหลายอื่น บังเอิญชายสังฆาฏิของพระสารีบุตรเถระไปกระทบภิกษุนั้นเข้าหน่อยหนึ่ง ขณะท่านเดินผ่าน

ภิกษุนั้นเห็นได้ช่องที่จะกล่าวหา จึงรีบเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า กราบทูลว่า “พระเจ้าข้า พระสารีบุตร ทะหนงตนว่าเป็นอัครสาวก เมื่อจะจากไปแกลิ่งเอาชายสังฆาฏิกระทบข้าพระองค์ แล้วมิได้ขอโทษแม้แต่น้อย”

พระศาสดารับสั่งให้พระรูปหนึ่งไปตามพระสารีบุตรกลับมา ขณะนั้นเองพระโมคคัลลานะและพระอานนทได้ทราบเรื่องนั้น คิดว่า “พระบรมศาสดาจะไม่ทรงทราบความจริงเกี่ยวกับเรื่องนี้ก็หาไม่ แต่รับสั่งให้พระสารีบุตรพี่ชายของเรากลับเข้าไปเฝ้า คงจะประสงค์ให้บรรลือสีหนาท คือกล่าววาจาอันอาจหาญ ประทับใจท่ามกลางพุทธบริษัท เราควรให้พุทธบริษัทประชุมกันตั้งนี้แล้ว เทียวประกาศให้ภิกษุทั้งหลายในเขตวนาราม

ประชุมกันเพื่อฟังการบรรลือสีหนาทของพระธรรมเสนาบดี ๓ เบื้องพระพักตร์แห่งพระศาสดา ภิกษุสงฆ์หมู่มากประชุมกันแล้ว

เมื่อพระสารีบุตรเข้าเฝ้าแล้ว พระศาสดาตรัสว่า “เพื่อนพรหมจารีรูปหนึ่ง กล่าวหาเธอว่ากระทบเขาด้วยชายสังฆาฏิแล้วไม่ขอโทษ หลีกไปสู่ที่จาริก สารีบุตรว่าอย่างไร?”

หนึ่งอยู่ครู่หนึ่ง พระสารีบุตรจึงกราบทูลว่า

“ข้าแต่พระองค์ผู้เป็นที่พึ่งของโลก! พึ่งเป็นไปได้ที่ภิกษุผู้มีได้อบรมกายคตาสติภาวนา (การอบรมสติอันเป็นไปในกาย) กระทบเพื่อนพรหมจารีรูปใดรูปหนึ่งแล้วไม่ขอโทษ หลีกไปสู่ที่จาริก”

“พระองค์ผู้เจริญ! ชนทั้งหลายทั้งของสะอาดบ้าง ไม่สะอาดบ้าง คุณบ้าง มุตรบ้าง น้ำลายบ้าง น้ำเลือดบ้าง น้ำหนองบ้างลงบนแผ่นดิน แผ่นดินก็ได้เกลียดชังสิ่งนั้น มิได้ระอิดระอาต่อสิ่งนั้น คงรับไว้ด้วยอาการอย่างเดียวกัน ทั้งกองหยากเยื่อและกองดอกไม้ ฉันทิดข้าพระองค์ก็ฉันทันนั้นเหมือนกัน มีใจเช่นเดียวกับแผ่นดินอันกว้างใหญ่ ไม่มีประมาณ ไม่เลือกที่รักผลักที่ชัง มีใจเสมอในบุคคลทั้งปวง ไม่มีเวร ไม่มีความคิดเบียดเบียน

“ข้าแต่พระจอมมุนี! น้ำย่อมรับของสะอาดบ้าง ไม่สะอาดบ้าง—ลมย่อมพัดของสะอาดบ้าง ไม่สะอาดบ้าง—ไฟย่อมเผาของสะอาดบ้าง ไม่สะอาดบ้าง น้ำ ลม ไฟ ย่อมไม่เกลียดชัง ไม่ระอิดระอาต่อของเหล่านั้น ฉันได้เข้าพระองค์ก็ฉันนั้น มีใจเสมอด้วย น้ำ ลม และไฟ ไม่มีเวรกับใคร ไม่คิดเบียดเบียนใคร”

ต่อจากนั้น พระธรรมเสนาบดีได้เปรียบตนเองกับ ผ้าเช็ดตุลีสี, เด็กจันทาล, โคเขาขาด, สตรีหรือบุรุษผู้เกลียดชังชากศพงู, คนประคองภาชนะน้ำมัน โดยนัยว่า

“อันว่าผ้าเช็ดตุลีสี ย่อมเช็ดได้ทั้งของหอมของเหม็นของสะอาดและของโสโครก, เด็กจันทาล ถือตะกร้า หนุงผ้าเก่าเข้าไปยังบ้านหรือนิคม ย่อมตั้งใจนอนนุ่มเข้าไป, โคที่เขาขาดแล้ว ย่อมสงบเสงี่ยม เดินไปตามถนนหนทาง ตามตรอกเล็กชอกน้อย ก็ไม่เอาเท้าหรือเขากะทบอะไรๆ ฉันใด

ข้าพระองค์ก็ฉันนั้น มีใจอ่อนนุ่มถ่อมตน ไม่มีเวร ไม่คิดเบียดเบียนใคร”

“พระองค์ผู้เจริญ” พระธรรมเสนาบดีทูลต่อไป “อนึ่ง บุรุษหรือสตรีรุ่นหนุ่มสาว เป็นคนชอบประดับประดา พิ้ง อี๊ดอัศจรรย์ต่อชากศพงูหรือชากศพสนัข ที่มีคนมาผูก

ไว้ที่คอฉันใด ข้าพระองค์ก็ฉันนั้น ย่อมอึดอัดระอาต่อ
กายอันเปื่อยเน่านี้

“พระองค์ผู้เจริญ! อันว่าบุคคลผู้ปกครองภาชนะ
น้ำมันชั้น มีรูทะลุเป็นช่องเล็กช่องใหญ่ ไหลเข้าไหลออก
อยู่ ฉันใด ข้าพระองค์ก็ฉันนั้น บริหารกายนี้ ประคับ
ประคองกายนี้ซึ่งมีรูทะลุเป็นช่องเล็กช่องใหญ่ มีสิ่งปฏิกูล
ไหลเข้าไหลออกอยู่เนื่องนิตย์ ข้าพระองค์ย่อมระอิด
ระอาต่อกายนี้ อนึ่ง บุรุษผู้ปกครองถาดน้ำมันที่เต็มและ
มีคนอื่นถือดาบอันคมกริบอยู่ข้างหลัง พลงบังคับให้
ถือถาดน้ำมันโดยดี ถ้าหากเพียงหยดเดียวจะประหาร
ชีวิตเสีย บุรุษนั้นย่อมตั้งใจประคับประคองถาดน้ำมัน
นั้นอย่างไร ข้าพระองค์ก็ประคับประคองกายของตนฉัน
นั้น พระองค์ผู้เจริญ! สติอันเป็นไปในกายอันมิเกษม
ได้ตั้งไว้ด้วยดีแล้ว ภิกษุนั้นพึงกระทบเพื่อนพรหมจารี
แล้วหลีกไปโดยมิได้ขอโทษเป็นแน่แท้

เมื่อพระธรรมเสนาบดีกล่าวคุณของตนอยู่อย่างนี้
มหาปฐวีได้แสดงอาการหวั่นไหวแล้ว ขณะที่พระเถระ
เปรียบตนด้วยผ้าเช็ดธุลี เต็กจันฑาล โคเขาขาดและ
ถาดน้ำมันแล้ว ภิกษุผู้เป็นปุถุชนไม่อาจกลั่นน้ำตาได้
ฝ่ายพระอรหันต์ ชีณาสพ ปลงธรรมสังเวช

ขณะนั้นเอง ความเร่าร้อนในสรีระได้เกิดขึ้นแก่ ภิกษุผู้กล่าวตู่ หมอบลงแทบพระยุคลบาทแห่งพระ ศาสดาแล้วทูลว่า

“พระองค์ผู้เจริญ! ข้าพระองค์เป็นคนพาล เป็น คนหลง ไม่ฉลาด ได้กล่าวตู่พระธรรมเสนาบดีด้วยคำเท็จ ขอได้โปรดอดโทษให้ข้าพระองค์ด้วยเถิด เพื่อความ สำรวมระวังต่อไป”

พระศาสดาตรัสว่า “การทำความผิดแล้วรู้สึกผิด แล้วขอโทษเสีย เพื่อสำรวมระวังต่อไปนั้นเป็นความ เจริญในวินัยของพระอริยเจ้า” ดังนี้แล้ว ตรัสกับพระ สารีบุตรว่า

“สารีบุตร! ท่านควรอดโทษให้โมฆะบุรุษนี้ ก่อน ที่ศิระของเขาจะแตกเป็น ๗ เลี่ยง”

พระธรรมเสนาบดีรีบลุกจากอาสนะ นั่งกระโหย่ง ประคองอัญชลีและกล่าวว่า “ผู้มีอายุผมอดโทษให้ท่าน ถ้าโทษใดๆ ของผมมีอยู่ ขอท่านได้โปรดอดโทษให้ผม ด้วย”

ภิกษุทั้งหลายได้เห็นดังนั้น ชมเชยพระสารีบุตรว่า เป็นผู้ที่มีคุณไม่ต่ำทราหม (อโนมคฺชน) มิได้โกรธหรือ

ถือโทษภิกษุผู้กล่าวตุ้เลยแม่แต่่น้อย ยังนั่งกระโหย่ง
ประคองอัญชลี ขอให้ภิกษุนั้นอดโทษตนเสียอีก

พระคาสดาทราบเรื่องนั้นแล้ว ตรัสกับภิกษุทั้ง
หลายว่า “ภิกษุทั้งหลาย! คนเช่นสารีบุตรนั้น ใครๆ จะ
ทำให้โกรธไม่ได้ ภิกษุทั้งหลาย! จิตของสารีบุตร
เหมือนแผ่นดิน เหมือนเสาเขื่อน” ดังนี้แล้วตรัสย้าว่า

“บุคคล ผู้มีจิตเสมอด้วยแผ่นดิน ย่อมไม่แสดง
อาการขึ้นลง ท่านเป็นผู้มั่นคงเหมือนเสาเขื่อน เป็นผู้ม
วัตรดีผ่องใสอยู่ประดุจห้วงน้ำลึกใสแจ้วไม่ขุ่นมัวด้วยทม”

ดูเถิด ดูคุณอันไม่ตำทราวมของพระเถระผู้เป็นที่
สองรองจากพระบรมคาสดา และเป็นเลิศกว่าพระสาวก
ทั้งหลายทางปัญญา เป็นผู้มจิตอ่อนโยน และมั่นคง
อย่างยั้งไม่หวั่นไหวด้วยโลกธรรม, อันความพอใจ หรือ
ความไม่พอใจ ถูกต้องไม่ได้ ใจของท่านผ่องใสอยู่อย่าง
นั้น อารมณ์อะไรๆ ทำให้ขุ่นมัวไม่ได้ ไม่ตีใจ ไม่เสียใจ
เพราะได้และไม่ได้ปัจจัยหรือสักการะสัมมานะ

อยู่อย่างสงบในยามทุกข์
ใช้ชีวิตให้มีประโยชน์มากในยามสุข
นั่นคือวิถีชีวิตของคนดี

ดวงจันทร์วันเพ็ญสาดแสงสีนวลโย
ให้ความชุ่มเย็นเป็นสุขแก่มวลชนทั่วหน้า
ไม่ว่าเป็นภคทาส์ของมหาเศรษฐี
หรือกระท่อมน้อยของชกชาน
แต่ดวงจันทร์ก็หาได้ติดข้องในสิ่งใดไม่
เพียงแต่ปรากฏแก่คนทั้งหลายน
เสมือนจงใจส่องแสงให้แก่ตนฉันใด
บัณฑิตผู้ตั้งใจบำเพ็ญประโยชน์ก็ฉันนั้น
ให้ความชุ่มเย็นเป็นสุขแก่มวลชนผู้ทพทาสมาคม
แต่ชกกายชกใจออกห่างอยู่เสมอ
มีปกติเห็นโทษในสิ่งที่เข้าไปเกี่ยวข้อง
มีปัญญาในการสลัดออก
แต่เพื่อประโยชน์แก่เขา
จึงยังต้องเกี่ยวข้องกับเขาอยู่
คนเขาปัญญาหาเข้าใจลึกซึ้งอย่างนี้ไม่
จึงติเตียนได้แม้ผู้ซึ่งมีปฏิปทาตั้งดวงจันทร์

ผู้มีปฏิปทาตั้งดวงจันทร์

สมัยนั้นพระศาสดาประทับอยู่ ณ เวฬุวัน เมืองราชคฤห์ รับสั่งกับภิกษุทั้งหลายว่า อีกครึ่งเดือนจะเสด็จจาริกไปในที่ต่าง ๆ ด้วยมีพระพุทธรูปประสงค์ว่า ภิกษุทั้งหลายจักได้เตรียมตัว เช่น เตรียมบาตรและจีวรให้อยู่ในสภาพเรียบร้อย เพื่อออกเดินทางได้ทันทีเมื่อถึงเวลานั้น

ภิกษุทั้งหลายรู้พระพุทธรูปประสงค์ จึงเตรียมตัว มีการระบมบาตร (ทำบาตรให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยใช้ได้ดี) และซัก ย้อม เย็บจีวร เป็นต้น แม้พระมหากัสสปเถระก็ทำด้วยเหมือนกัน

พวกภิกษุทั้งหลายเห็นดังนั้น จึงพูดกันว่า

“ในราชคฤห์นี้มีคนจำนวนมาก มนุษย์เหล่านั้นถ้าไม่เป็นญาติพระเถระก็เป็นอุปลุก ไม่เป็นอุปลุกก็เป็นญาติ คนเหล่านั้นเคารพสักการะ นับถือพระมหากัสสป เหลือเกิน ท่านจักละอุปการะอย่างนี้ไปไหนได้ ถ้าไปได้ ก็คงไม่พันตรอกมาปะมาเป็นแน่แท้ เมื่อเป็นดังนี้ เหตุใดพระมหากัสสปจำต้องระบมบาตร ชัก ย่อมจิวร เหมือนภิกษุทั้งหลายด้วยเล่า”

(คราวหนึ่งพระศาสดาเสด็จถึงตรอกหนึ่ง แล้วตรัสให้ภิกษุทั้งหลายกลับ และตรัสว่า เธอทั้งหลายอย่าประมาท ดังนั้น ตรอกนั้นจึงเรียกกันว่า “มาปะมาปะ-ตรอกอย่าประมาท”)

เมื่อถึงวันเสด็จจาริก พระศาสดาเสด็จมาถึงที่แห่งหนึ่ง ทรงรำพึงว่า “ภิกษุทั้งหมดติดตามเราไป เวฬุวันว่างลงแล้ว ก็คนในเมืองราชคฤห์นี้ย่อมต้องการภิกษุเพื่องานมงคล อวมงคลอยู่เสมอ เราควรให้ภิกษุบางพวกอยู่ที่เวฬุวันบ้าง หากกัสสปและบริวารอยู่ คงเป็นที่ชื่นชอบของคนทั้งหลาย เราจักให้กัสสปและบริวารอยู่” ดังนี้แล้ว ตรัสให้พระมหากัสสปและบริวารกลับ

พระมหากัสสปปรับพระพุทธรูปบูชา แล้วพาบริวาร
ของตนกลับสู่เวฬุวัน

ภิกษุทั้งหลายเห็นดั่งนั้นจึงกล่าวกันว่า “เห็นไหม
เล่าพวกเราพูดอยู่เที่ยวว่า พระมหากัสสปจะไปรอดได้
อย่างไร คำที่พวกเราพูดเป็นความจริงแล้ว บัดนี้พระ
มหากัสสปกลับแล้ว”

พระศาสดาทรงทราบเรื่อง ที่ภิกษุทั้งหลายกล่าว
แล้วจึงตรัสว่า

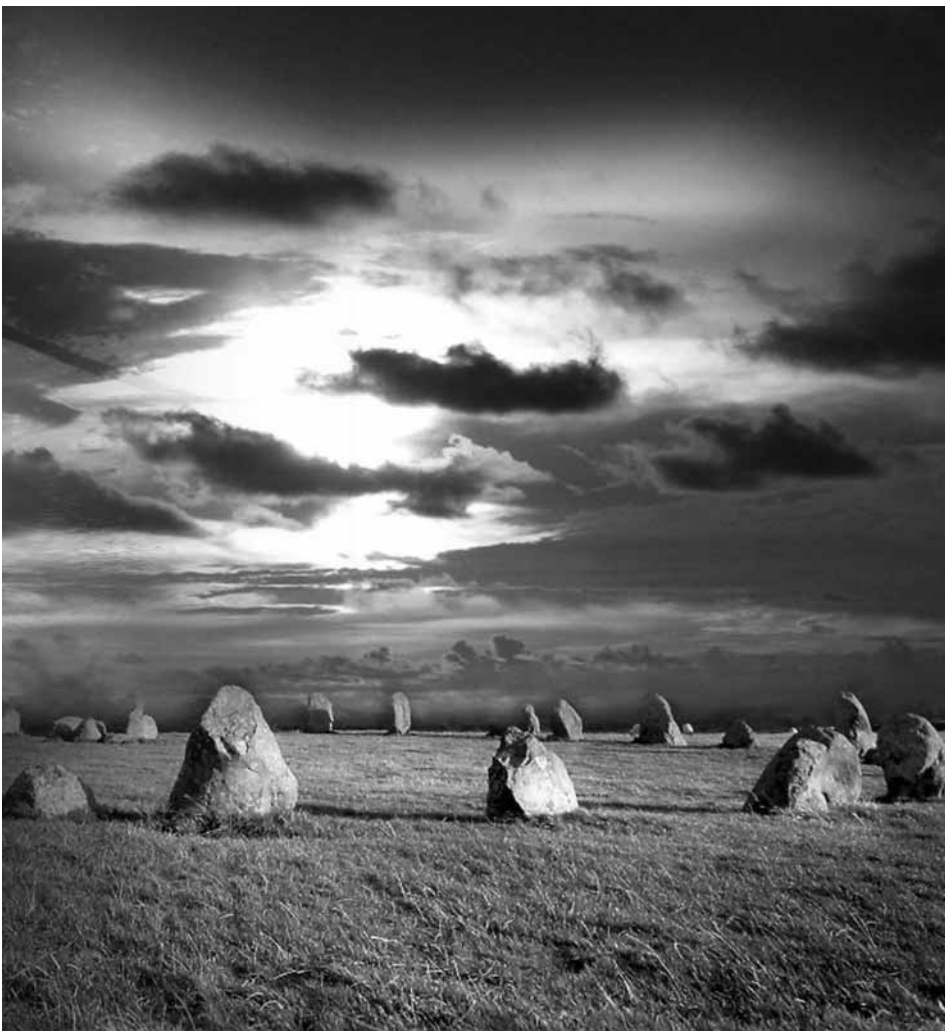
“ภิกษุทั้งหลาย! พวกเธอเข้าใจว่ากัสสปช้องใน
สกุลและปัจจัย ๔ จึงกลับ แต่ความจริงหาเป็นเช่นนั้นไม่
กัสสปกลับเพราะสนองความต้องการของเรา ในกาล
ก่อนกัสสปได้ตั้งความปรารถนาไว้อย่างรุนแรงว่า ขอ
อย่าได้เป็นผู้ช้องในปีจัจย ๔ เข้าไปสู่สกุลโดยมีใจมิได้
ผูกพันในสกุล อุปมาดังดวงจันทร์ให้แสงแก่นิกรชน แต่
มิได้ลงไปพัวพันแหวนสกุลเหล่านั้น เรากล่าวสรรเสริญ
กัสสปว่า มีปฏิปทาอุปมาดังดวงจันทร์ กัสสปได้ตั้ง
ความปรารถนาไว้ในสมัยแห่งพระพุทธรูปเจ้าพระนาม
ปทุมุตตระ ว่าขออย่าให้เป็นผู้มีใจพัวพันในสกุล

“ภิกษุทั้งหลาย! ข้อปฏิบัติอันเปรียบด้วยดวงจันทร์ และข้อปฏิบัติแห่งอริยวงศ์นั้น มีกัศสปเป็นตัวอย่าง กัศสปบุตรของเราได้ขังในปัจฉัยหรือในสกุลใดๆ เลย เปรียบเหมือนพญาหงส์ร่อนลงในสระแล้ว หลีกไปตามปรารภนา มิได้มีใจหวงแหนสระนั้น” ดังนี้แล้ว ตรัสพระพุทธานุภาพว่า

“ผู้มีสติย่อมหลีกออก คือไม่ติดที่อยู่ เหมือนหงส์ ละเปือกตมไปอย่างไม่มีอาลัย”

ความกลัวต่อการถูกหลงโทษจากผู้ใหญ่
ทำให้บุคคลสิ้นความเกรงกลัวต่อบาป
กระทำทารุณกรรมต่อท่านผู้ทรงศีล
ผู้หวังอนุเคราะห์แม่สีตว์เล็กๆ ตัวหนึ่ง
แต่ท่านผู้ทรงศีลก็มีโทษผู้ใด
เห็นเป็นโทษของสังสารวัฏ
และโทษที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้อง
กับบ้านเรือนของผู้อื่น
ตุมืด ตุมริยาอันงามของท่าน
ผู้ได้ขัดเกลาแล้ว

พระกับสกุลช่างแก้ว

พระติสสะคุ้นเคยกับสกุลช่างแก้วมาเป็นเวลาถึง ๑๒ ปี ได้รับนิมนต์มาฉันที่บ้านเป็นประจำ สองสามปี ภรรยาแห่งสกุลนั้นอยู่ในฐานะเพียงดั่งมารดาของท่าน ติสสะ

วันหนึ่ง นายช่างแก้วกำลังนั่งหั่นเนื้ออยู่เบื้องหน้า พระเถระ พระเจ้าปเสนทิโกศลให้ราชบุรุษนำแก้วมณีดวงหนึ่งไปให้นายช่างแก้วเจียรระไน นายช่างแก้วรับแก้วทั้งๆ ที่มีมือยังเปื้อนเลือดอยู่ วางไว้บนเขียงแล้วเข้าไปล้างมือในเรือ

ในเรือช่างแก้วมีนกกระเรียนอยู่ตัวหนึ่ง นกได้กลืนแก้วมณีเข้าไป ด้วยเข้าใจว่าเป็นก้อนเนื้อ พระเถระเห็นอยู่ในขณะที่นกกระเรียนกลืนแก้วมณีนั้น

นายช่างแก้วกลับออกมาเมื่อไม่เห็นแก้วจึงถาม ภรรยา ธิดา และบุตรโดยลำดับ แต่ไม่มีใครรู้เห็น จึงตอบปฏิเสธกันทุกคน นายช่างแก้วจึงปรึกษภรรยาว่า เห็นที่พระเถระจะเอาแก้วมณีเป็นแน่แท้ เพราะในที่นี้ ไม่มีใครอื่นเลย ฝ่ายภรรยาพูดกับนายช่างแก้วว่า อย่าได้คิดสงสัยในพระเถระ เพราะตั้งแต่ท่านคุ้นเคยกับ สกุลมา ยังไม่เคยเห็นข้อบกพร่องใดๆ ของท่านเลย จะเป็นบาปเป็นกรรมเปล่าๆ

นายช่างแก้วมิได้เชื่อภรรยา อนึ่งความเกรงกลัว ราชภัย ทำให้เขาต้องพยายามหาแก้วมณีให้ได้ เขาเข้าไปถามพระเถระ ท่านบอกว่าท่านมิได้เก็บไว้

“ท่านขอรับ ในที่นี้ไม่มีใครเลย มีแต่ท่านเท่านั้น ถ้าท่านเอาไปก็จงส่งคืนกระผมเสียเถิด”

พระเถระยังคงยืนยันว่า ท่านมิได้เอาไป

นายช่างแก้วพูดกับภรรยาว่า พระเถระต้องเอาไปแน่ๆ ต้องบีบบังคับเอาคืนมาให้ได้

ภรรยาของเขากล่าวว่

“นาย อย่าให้พวกเราต้องพากันฉิบหายเสียเลย การที่พวกเราทั้งหมดต้องเป็นทาสของพระราชาประเสริฐกว่า การใส่ร้ายพระเถระนี้ไม่ดีเลย”

นายช่างแก้วเถียงว่า

“แม้พวกเราทั้งหมดจะเป็นทาสก็ยังไม่เท่าค่าของแก้วมณี”

พูดดังนี้แล้ว นายช่างได้เอาเชือกและไม้มาขันคิรีระของพระเถระให้แน่นเข้าที่ละน้อย นัยน์ตาของท่านถลนออกมา เลือดออกทางจมูก คิรีระ และหูของท่านทุกขเวทนาแสนสาหัสได้เกิดขึ้นแล้ว ท่านล้มลงยังภาคพื้นนกกะเรียนได้กลิ่นเลือดจึงมาเพื่อจะดื่มเลือดนั้น

นายช่างแก้วตะมันทกลงไปตายทันที

พระเถระเห็นดังนั้นจึงกล่าวว่า “อุบาสก นกกะเรียนตายหรือไม่?”

“ท่านก็ต้องตายเหมือนนกนั้น” นายช่างแก้วพูดเมื่อพระเถระรู้ว่านกตายแล้วจึงกล่าวว่า

“อุบาสก นกนั้นได้กลิ่นแก้วมณีเข้าไป ถ้านกนั้นยังไม่ตาย แม้อาตมาจะต้องตายก็หาบอไม่ได้”

นายช่างแก้วแหงะท้องนกนั้น เห็นแก้วมณี เขาตกใจมาก ตะลึงอยู่ครู่หนึ่ง เศร้าสลดใจ หมอบลงแทบเท้าพระเถระ พลังกล่าวว่า

“ขอพระคุณเจ้าจงอดโทษแก่ข้าพเจ้าด้วยเถิด
ข้าพเจ้าทำไปเพราะไม่รู้”

“อุบาสก โทษของท่านหาไม่มี แม้โทษของอาตมาก็ไม่มี แต่สิ่งที่เกิดขึ้นนี้เป็นโทษของวิภวัญญะ อาตมาอดโทษให้ท่าน”

“พระคุณเจ้า หากท่านอดโทษให้ข้าพเจ้าจริง ขอ
ได้โปรดมานั่งรับภิกษา (อาหาร) ในเรือนของข้าพเจ้าดัง
เดิม” พระเถระกล่าวว่า

“อุบาสก เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนี้เป็นโทษของการเข้า
สู่สกุลโดยตรง อาตมาจะไม่เข้าสู่ชายคาเรือนของใครอีก
เมื่อแสวงหาภิกษาก็จะยืนอยู่ที่ประตูเรือนเท่านั้น” ดังนี้
แล้วท่านได้สมทานธุดงค์ว่า

ปจฺจติ มุณีโน ภตฺตํ โลกํ โลกํ กุเล กุเล

ปิณฑิกาย จริสฺสามิ อตฺถิ ชงฺขพลํ มม

“อาหารที่เขาหุงไว้เพื่อมุณี ตระกูลละเล็กตระกูล
ละน้อยมีอยู่ หากกำลังแข็งของเรามีอยู่ เราจักแสวงหา
อาหารด้วยปลีแข็งนั้น”

พระเถระปรินิพพานในเวลาไม่นานนัก เพราะ
ทุกข์เวทนาขึ้น

นกกระเรียนตายแล้ว ถือปฏิสนธิในท้องของภรรยา
แห่งนายช่างแก้ว นายช่างแก้วเกิดในนรก ส่วนภรรยา
ของนายช่างแก้วเกิดในสวรรค์ เพราะมีจิตใจอ่อนโยน
ในพระเถระ

เมื่อภิกษุทั้งหลาย ทูลถามถึงอภิสัมปรายภพของ
คนและสัตว์เหล่านั้น พระศาสดาทรัสว่า

“ภิกษุทั้งหลาย! สัตว์บางพวกเกิดในครมภ์ บาง
พวกทำบาป เกิดในนรก บางพวกทำกรรมดีไปสวรรค์
ส่วนผู้ไม่มีอัสวะย่อมปรินิพพาน”

แม้จะเกิดเป็นเทวดาแล้ว
ด้วยกุศลกรรมบางอย่าง
แต่ก็ยังมีนิสัยเกเร ชอบเห็นคนแตกกัน
จึงทำอุบายให้พระผู้มีศีลต้องเศร้าหมอง
สะเทือนใจ เสร้าสลด
เขามีนรกเป็นเรือนนอนอยู่นาน
ในที่สุดก็มีภาพมายาอันเกิดแต่กรรม
คอยติดตามตน

ภาวพมายาฮันเกิดแต่กรรม

พระพุทธรักษา

มาโจจ ผรุสส์ กณจิ วุตตา ปฏิวเทยยุ ตัม
 ทุกขา หิ สารมุกกธา ปฏิทนทา ผุเสยยุ ตัม
 สเจ เนเรสิ อตตานัน กัมโส อูปหโต ยธา
 เอส ปตโตสิ นีพพานัน สารมโก เต น วิชชติ

ท่านอย่ากล่าวคำหยาบกับใครๆ เมื่อเขาถูกด่าว่า
 ก็จะฟังด่าว่าท่านตอบมา อันการกล่าวแข่งดีกัน
 นั้น เป็นเหตุให้เกิดทุกข์

โทษต่าง ๆ ก็จะฟังหวนกลับมาถูกต้องท่าน ถ้า
 ท่านทำตนมิให้หวั่นไหว (อยู่อย่างสงบเสงี่ยม ไม่มีปาก
 ไม่มีเสียง)

เหมือนกังสดาลที่ปากขาดเสียแล้ว

ท่านจะถึงนิพพาน การกล่าวแข่งดีกันก็จะมี
แก่ท่าน

คำหยาบนั้น คือคำที่ออกมาจากจิตหยาบ กล่าว
ขณะที่จิตมีโทสะหรือโมหะ กล่าวมุ่งร้ายให้โทษแก่ผู้อื่น
ฟังแล้วก่อความสะเทือนใจ ไม่ไพเราะหู ลักษณะของคำ
หยาบ เช่น

- คำด่า
- คำเสียดสี
- คำกระทบกระทั่งเบียดเบียน
- คำประชด
- คำหยาบโลน

ท่านผู้อ่านคงเข้าใจลักษณะคำเหล่านี้ดีอยู่แล้ว
ข้าพเจ้าไม่จำเป็นต้องอธิบายรายละเอียด คำทั้งหมดนี้
รวมเรียกว่า คำหยาบ

คำด่านั้น กดให้เขาต่ำลง เช่นว่า เขาเป็นลัทธิ เป็น
สุนัข เป็นวัว เป็นควาย เป็นเปรต เป็นสัตว์นรก เป็นต้น

คำเสียดสี คือคำพูดที่ผู้ฟังฟังแล้วรู้ว่า หมายถึงตน
แม้ไม่ได้ออกชื่อโดยตรง

คำกระทบกระเทียบเปรียบเปรย คือการนำเอาสิ่งอื่นมาเปรียบให้ผู้ฟังเข้าใจว่าหมายถึงตน เช่นจะเปรียบเปรยกับคนหัวล้านก็พูดถึงล้านเลียนอื่นๆ เป็นต้น

คำประชด คือการยกให้สูงเกินจริง แต่เจตนาแฝงไว้ด้วยการดูหมิ่น น่าเสียดกับบอกว่ามิได้ยกย่องจริง

คำหยาบโหล คือคำพูดอันไม่สุภาพ สองแง่สองง่าม คิดได้หลายทาง แต่ส่วนมากมุ่งไปทางเพศ โดยเฉพาะอวัยวะเพศและการประกอบกิจทางเพศ

คำหยาบที่พระศาสดาตรัสในพระคาถานี้ หมายถึงเอาคำดำ เพราะในท้องเรื่อง ภิกษุต่อกันว่า ท่านทุศีลอีกฝ่ายหนึ่งก็ว่า ท่านก็ทุศีลเหมือนกัน

พระศาสดาทรงโอวาทว่า อย่ากล่าวคำหยาบกับใครๆ เพราะจะได้รับการหยาบตอบมาเหมือนกัน เข้าทำนอง

“ผู้ฆ่าย่อมได้รับการฆ่าตอบ ผู้ชนะย่อมได้รับการชนะตอบ ผู้ดำได้ย่อมได้รับการดำตอบ ผู้ประทุษร้ายย่อมได้รับการประทุษร้ายตอบ”

และ “ผู้ให้่วย่อมได้รับการให้ว้ตอบ ผู้ชูชวย่อมได้รับการชูชว้ตอบ”

ในบาทที่ ๓ ตรัสว่า การกล่าวแข่งดีกันเป็นเหตุให้เกิดทุกข์ การกล่าวแข่งดีคือการพูดอวดกันว่าใครจะพูดมากกว่า ใครจะทำได้แรงกว่า ใครจะขุดเอาความชั่วของฝ่ายปรปักษ์มากล่าวได้มากกว่า หากความร้ายของเขาไม่พอก็หาใส่เข้าบ้าง เรียกว่า “ใส่ร้าย” หากยังไม่พอก็ป้ายสีเข้าไปเรียกว่า “ป้ายสี” เพื่อให้ฟังดูรุนแรงเข้มข้นขึ้น

เมื่อต่างฝ่ายต่างแข่งกันในเรื่องนี้ การใส่ร้ายป้ายสีกันก็รุนแรงขึ้น เหมือนเอาโคลนสาดเข้าหากันย่อมจะแปดเปื้อนกันฝ่ายละมากๆ คนดูก็ชอบใจ แต่ความย่อยยับตกอยู่แก่คนทะเลาะกัน ดังที่พระพุทธเจ้าทรงโอวาทภิกษุชาวเมืองโกสัมพีนครว่า

“ปเร จ น วิชานนติ มยเมตถ ยมามุเส
 เย จ ตตถ วิชานนติ ตโต สมมุนติ เมธคา

คนพวกอื่นย่อมไม่รู้ดอกว่า พวกเราย่อยยับอยู่ในท่ามกลางสงฆ์นี้ พวกใดรู้ ความหมายมั่นของคนพวกนั้นย่อมสงบลง”

คือรู้ว่า เมื่อทะเลาะกัน สาดโคลนเข้าหากันก็มีแต่ความย่อยยับด้วยกันทั้งสองฝ่าย ไม่มีใครได้ดี แต่วิสัยโลก ยากเหลือเกินที่จะให้คนกลมเกลียวกันได้ทั้งหมด เพราะต่างคนต่างมีกิเลสกันอยู่ หน้าของบางคนไม่ถูก

กับตาของบางคน เสียงของบางคนไม่ถูกหูของบางคน ทำทางของบางคนไม่ถูกใจของคนบางคน มีการหมั่นไส้ กันบ้าง การกระทบกันบ้าง เห็นมีอยู่ทุกสังคม ไม่ว่าจะใน สังคมใด ที่คนในสังคมนั้นยังมีกิเลสอยู่

เพื่อแก้ปัญหาเรื่องนี้ พระพุทธเจ้าทรงสอนให้เป็ นคนมั่นคง สงบปากสงบเสียงของตนเสีย คำด่าว่า ใส่ร้ายป้ายสีก็จะสงบไปเอง ใครจะไปยื่นตะโกนด่ากุเขาอยู่ ทั่ววันทั้งคืน หนึ่งทรงเตือนให้สงบปากเสียงเหมือนกั งสดาลปากขาด ติไม่ดัง กังสดาลหรือเครื่องดนตรีประเภท กลองตะโพน ที่เขาชอบตี ก็เพราะตีแล้วมันดัง ถ้าลองตี ดูที่สองที่มันไม่ดัง ใครก็ไม่อยากตีมันอีก

เมื่อทำได้ดังนี้ คำพูดแสดงการแข่งดีก็จะมี ใจสงบเพราะมีความมั่นคงเป็นพื้นฐาน ย่อมบรรลุนิพพาน ได้ไม่ยาก เพราะท่านว่า ใจที่ตั้งมั่นเป็นสมาธิแล้ว ย่อมรู้ ตามความเป็นจริง (สมาธิโต ยถภูตํ ปชานาติ)

พระพุทธเจ้า ทรงย้ำแก่ภิกษุพุทธสาวกเสมอว่า อย่า กล่าวกถาเป็นเหตุโต้เถียงทะเลาะวิวาทกัน แต่จงกล่าว กถาอันประกอบด้วยองค์ ๑๐ (กถาวัตร ๑๐) คือ กล่าว ถึงเรื่องทาน, ศีล, เรื่องความสันโดษ, มกัน้อย, ความเพียร, ปัญญา, วิมุตติ, วิมุตติญาณทรรคนะ, การไม่คลุกคลี ด้วยหมู่คณะและความวิเวก

กตาใด เมื่อกล่าวแล้วให้โอกาสธรรมเจริญขึ้น กุศลธรรมเสื่อมไป ไม่ควรกล่าววกถานั้น กตาใดเมื่อกล่าวแล้วให้โอกาสธรรมเสื่อมไป กุศลธรรมเจริญขึ้น ควรกล่าววกถานั้น นี้กล่าวโดยสรุป

พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมเรื่องนี้ เมื่อประทับอยู่ที่เชตวันนาราม เมืองสาวัตถี ทรงปรารภ พระโกณฑธาน มีเรื่องย่อดังนี้ :-

เรื่องพระโกณฑธานเถระ

ดำเนินความว่า ตั้งแต่พระโกณฑธานบวชวันแรก ที่เดียว มีสตรีคนหนึ่งเที่ยวติดตามท่านไปทุกหนทุกแห่ง คนอื่นๆ เห็นแต่ท่านไม่เห็น ไม่ใช่สตรีจริง แต่เป็นภาพที่เกิดขึ้นด้วยแรงกรรมที่ท่านเคยทำมา

เมื่อท่านเข้าไปบิณฑบาตในบ้าน พวกชาวบ้านได้ถวายภิกษาแก่ท่าน ๒ ส่วนพร้อมพูดว่า “ส่วนหนึ่งเป็นของท่าน อีกส่วนหนึ่งเป็นของสตรีสหายของท่าน”

ถามว่า ท่านเคยทำกรรมอะไรมาจึงเกิดมีภาพหลอนเกิดขึ้นเช่นนั้น? เรื่องต่อไปนี้เป็นคำตอบ

บุพพกรรมของพระโกณฑธาน

ในศาสนาของพระพุทธเจ้าพระนามว่ากัสสป ภิกษุ ๒ รูปเป็นสหายกัน กลมเกลียวกัน เอื้อเพื่อกันเสมือนหนึ่งว่าเกิดจากครรภ์มารดาเดียวกัน

ในสมัยนั้น พระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีพระชนมายุยืน ภิกษุสาวกของพระองค์ร่วมประชุมกันทำอุโบสถปีละสองครั้ง หรือทุกๆ ๖ เดือน วันหนึ่งภิกษุ ๒ รูปนั้นออกจากที่อยู่ ด้วยตั้งใจว่าจะไปทำอุโบสถที่โรงอุโบสถ

ในระหว่างทาง ภิกษุรูปหนึ่งปวดอุจจาระ จึงบอกสหายให้คอยอยู่ก่อน ตนขอแวะทำสรีริกจเล็กน้อย แล้วเดินเข้าไปในพุ่มไม้

ขณะนั้นเทวดาผู้เกิดในดาวดึงส์ท่านหนึ่ง เห็นภิกษุทั้งสองรูปนั้นกลมเกลียวกันยิ่งนัก อยากจะให้แตกต่างกันเพราะนิสัยเกเรของตน จึงรีบลงมา ปลอมเพศเป็นหญิงสาวสวยคนหนึ่ง เมื่อภิกษุทำสรีริกจเสร็จแล้วเดินออกมา เทวดาในรูปของหญิงงามเดินตามออกมาจากพุ่มไม้ด้วยทำที่เป็นเกล้ามวยผมและจัดผ้าห่มให้เรียบร้อย ภิกษุไม่เห็นหญิงนั้น แต่สหายที่คอยอยู่แล้วเห็นนาง, เทวดารู้ว่า ภิกษุผู้รอคอยเห็นพฤติกรรมของตนแล้วก็หายไป

เมื่อภิกษุรูปนั้นเดินเข้ามาใกล้ ภิกษุผู้รอคอยได้กล่าวขึ้นว่า

“ผู้มีอายุ ศิลของท่านวิบัติเสียแล้ว”

“ทำไมหรือท่าน” อีกรูปหนึ่งสงสัย “ข้าพเจ้ามิได้ทำกรรมอันใดอันเป็นเหตุให้ศิลปวิบัติเลย”

“ท่านไม่เห็นแต่ข้าพเจ้าเห็น” อีกรูปหนึ่งพูด “ข้าพเจ้าเห็นหญิงรุ่นสาวคนหนึ่งเดินตามหลังท่านออกมาจากพุ่มไม้ เธอเกล้าผมเสียใหม่ และจัดแจงผ้าห่มให้เรียบร้อย การเข้าไปของท่านก็มีใช่ประเดี๋ยวประด๋าว อาการอย่างนี้จะให้หมายความอย่างไร นอกจากศิลปของท่านได้ถึง ความวิบัติกับสตรีนั้นแล้ว ท่านอย่าปฏิเสธเลย ข้าพเจ้าเห็นกับตาเอง”

ภิกษุนั้น ฟังแล้วมีอาการเสมือนหนึ่งว่าสายฟ้าฟาดลงกลางกระหม่อม กล่าววิงวอนขอความเห็นใจว่า “ท่านอย่าให้ข้าพเจ้าต้องวิบัติเลย ข้าพเจ้ามิได้ทำกรรมอย่างนั้นจริง ๆ”

แต่ภิกษุผู้สหายหาฟังไม่ แยกกัน ต่างคนต่างแยกกันไป เมื่อถึงโรงอุโบสถ ภิกษุผู้เห็นไม่ปรารถนาทำอุโบสถร่วมเพราะถือว่าอีกรูปหนึ่งไม่มีศิลปเสียแล้ว เธอได้บอกแก่สงฆ์ในชุมชนนั้นว่า ได้เห็นมาอย่างไร

ส่วนภิกษุผู้ถูกกล่าวหาได้พยายามชี้แจงในที่ประชุมสงฆ์ ว่ามิได้ทำกรรมอย่างนั้น มองไม่เห็นความเศร้าหมองแห่งศีลของตนแม้เท่าเมล็ดงา จึงอ้อนวอนขอความเห็นใจจากสงฆ์

เทวดาเห็นเรื่องเลยไปถึงอย่างนั้น จึงร้อนตัวกลัวกรรม จึงยืนอยู่ในอากาศ ประกาศความที่ตนต้องการทดลองความสามัคคีของท่านทั้งสอง แล้วปลอมเพศเป็นสตรีมาทำอาการอย่างนั้น ขอท่านทั้งสองจงทำอุโบสถร่วมกันเถิด

ภิกษุผู้เห็นจึงยอมทำอุโบสถร่วม แต่ความสนิทชิดเชื่อมิได้เหมือนเดิมแล้ว

เมื่อสิ้นอายุพระภิกษุทั้งสองบังเกิดในเทวโลก ฝ่ายเทวดาจุติจากเทวโลกแล้วเกิดในอเวจีมหานรก หมกไหม้อยู่ในอเวจีพุทธรันดรหนึ่ง ในกาลแห่งพระพุทธเจ้าของเราเกิดในเมืองสาวัตถี เมื่อเจริญวัยได้บรรพชาอุปสมบท จำเดิมแต่วันที่ท่านบวชแล้ว รูปสตรีปรากฏขึ้นตามไปเบื้องหลังของท่าน ภิกษุทั้งหลายจึงเรียกท่านว่า “โกณฑธาน”

ภิกษุทั้งหลายเห็นพระโกณฑธานเที่ยวไปตามอย่างนั้น คือมีสตรีตามหลังอยู่เสมอ จึงรังเกียจ ฟ้อง

อนาถปิณฑิกเศรษฐีเจ้าของวัดเซตวัน ให้ไล่พระโกณฑธานออกเสียจากวิหาร (ที่อยู่) เศรษฐีถามว่า ก็พระคาสดาประทับอยู่มิใช่หรือ? เมื่อทราบว่าเป็นพระคาสดาประทับอยู่ เศรษฐีจึงตอบพระทั้งหลายว่า ถ้ากระนั้น พระคาสดาคงจักทรงทราบดี

ภิกษุทั้งหลายได้ฟังนางวิสาขา เจ้าของปุพพาราม อย่างนั้นเหมือนกัน นางได้ตอบเช่นเดียวกับอนาถปิณฑิกเศรษฐี ภิกษุทั้งหลายจึงทูลเรื่องนี้แก่พระเจ้าปเสนทิโกศลว่า “ภิกษุชื่อโกณฑธานเที่ยวไปโดยมีสตรีตามหลังอยู่เสมอ ยิ่งความเสียหายให้เกิดขึ้นแก่ภิกษุทุกรูป ขอพระองค์จงไล่ภิกษุนั้นออกเสียจากแคว้น”

พระเจ้าปเสนทิเสด็จมายังเซตวนาราม พร้อมด้วยข้าราชการบริวารจำนวนมาก ให้ราชบุรุษล้อมเสนาสนะที่อยู่ของพระโกณฑธานไว้ ทรงฉินพระพักตร์ตรงไปยังด้านหน้าของกุฏินั้น

พระเถระได้ยินเสียงอึงคะนึง จึงออกมายืนอยู่ที่หน้ามุข ภาพสตรีปรากฏเบื้องหลังของท่าน พระเถระทราบว่าพระราชเสด็จมา จึงออกมาต้อนรับ นิ่งที่สมควรแห่งหนึ่ง พระราชาเข้าไปหาพระเถระ แต่มิได้ทรงประคองอัญชลี มิได้ทอดพระเนตรเห็นสตรีนั้น ทรงตรวจดูทุกแห่งแม้ที่ใต้เตียงก็มีได้ทรงเห็น จึงตรัสว่า

“ท่านผู้เจริญ! ข้าพเจ้าเห็นสตรีผู้หนึ่งยืนอยู่เบื้องหลังท่าน ขณะที่ท่านยืนอยู่หน้ามุข บัดนี้สตรีนั้นไปไหนเสีย?”

“ถวายพระพร อาตมาภาพไม่เห็นสตรีนั้นเลย”
พระเถระทูลตอบ

เมื่อพระราชาทรงยืนยันว่าได้ทอดพระเนตรเห็นท่านก็ถวายพระพรว่า ท่านมิได้เห็น พระราชาจึงนิมนต์ให้ลองไปยืนที่หน้ามุขอีก มีสตรีปรากฏอยู่เบื้องหลังของท่าน พระราชาเสด็จขึ้นไป เมื่อพระเถระนั่งลงต้อนรับภาพสตรีนั้นก็หายไป พระราชาให้ค้นหาทุกแห่งก็ไม่พบ

“สตรีนั้นไปอยู่ที่ไหนพระคุณเจ้า โปรดบอกเถิด”

“อาตมาภาพไม่เห็น มหาบพิตร”

“แต่ข้าพเจ้าเห็นอยู่สักครู่นี้เอง”

“ขอถวายพระพร คนทั้งหลายก็พูดกันอย่างนี้เหมือนกัน แต่อาตมาภาพไม่เห็นสตรีนั้นเลย”

พระราชาก็ขอให้พระเถระลองไปยืนดูอีกครั้งหนึ่งก็ได้ทอดพระเนตรเห็นสตรีนั้นอีก คราวนี้ทรงแน่พระทัยว่าเป็นภาพหลอนหาใช่สตรีจริงไม่ จึงตรัสถามพระเถระด้วยความกรุณาว่า

“พระคุณเจ้า, การที่มีรูปอันเศร้างามองแก่สมณเพศ
เที่ยวติดตามอยู่เช่นนี้หาเป็นมงคลไม่ คนทั้งหลายจักไม่
ถวายภิกษาแก่ท่าน เพราะฉะนั้นขอท่านจงเข้าไปใน
พระราชวังเนื่องนิตย รับประทานอาหารบิณฑบาตของข้าพเจ้า”
ดังนี้แล้วเสด็จกลับ

ภิกษุทั้งหลายทราบเรื่องนี้แล้วโพนทนาว่า

“ดูเถิดผู้มีอายุทั้งหลาย! ขอท่านทั้งหลายจงดูกิริยา
ของพระราชาลามก ได้ปวารณาพระโกณฑธานด้วยปัจจัย
๔ แทนการไล่ออกจากวิหาร”

ภิกษุทั้งหลาย เมื่อพบพระโกณฑธานก็เรียกว่า
“เฮ้ย พระพุทฺธิล บัดนี้พระราชา ก็กลายเป็นคนชั่วช้าไปแล้ว”

พระโกณฑธาน, ก่อนนี้ไม่เคยเอ่ยปากโต้ตอบใคร
เลย, บัดนี้ได้พระราชาเป็นกำลังสนับสนุน กำเริบใจขึ้น
ได้กล่าวโต้ตอบภิกษุทั้งหลายว่า “พวกท่านนั้นแหละเป็น
ผู้พุทฺธิล, พวกท่านเป็นคนชั่วช้า และพวกท่านพาผู้หญิง
เที่ยวไป”

ภิกษุทั้งหลายนำความนั้นกราบทูลพระศาสดา
พระสุคตเจ้าทรงเรียกมาทั้งสองฝ่าย ตรัสถามพระ
โกณฑธานก่อนว่าทำไมจึงพูดอย่างนั้น

“ภิกษุทั้งหลายเหล่านี้ว่าข้าพระพุทธเจ้าก่อน”

“เพราะเหตุไร พวกเธอจึงว่าโกณฑธาน?” พระศาสดา
ตรัสถามภิกษุทั้งหลาย

“เพราะข้าพระพุทธเจ้าเห็นหญิงผู้หนึ่งตามหลัง
พระโกณฑธานอยู่เสมอ พระเจ้าข้า”

พระศาสดาจึงตรัสกับพระโกณฑธานว่า

“ภิกษุเหล่านั้นเห็นหญิงเที่ยวไปกับเธอจึงกล่าว
เช่นนั้น แต่เธอไม่เห็นหญิงเที่ยวไปกับภิกษุเหล่านั้นเลย
เหตุไฉนจึงไปด่าว่าเขา การที่เธอมีภาพหญิงเที่ยว
ติดตามไปเบื้องหลังนั้น เพราะกรรมอันลามกของเธอใน
อดีต เหตุไฉนในบัดนี้จึงถือทิล्लीชั่วอีกเล่า”

ภิกษุทั้งหลายทูลถามว่า ภิกษุชื่อโกณฑธานได้
ทำกรรมอะไรไว้ พระศาสดาทรงแสดงปุปพกรรมของ
ท่านในสมัยเป็นเทวดาแล้วตรัสเตือนพระโกณฑธานว่า

“เธออาศัยกรรมอันชั่วช้าของตน จึงได้รับผลอัน
แปลกประหลาดเช่นนี้แล้ว บัดนี้การถือทิล्लीชั่วหาควรไม่
เธออย่าว่ากล่าวโต้เถียงภิกษุทั้งหลายอีก จงสงบปาก
สงบคำเหมือนกังสดาลที่เขาเลาะเอาปากออกเสียแล้ว เมื่อ
ทำได้ดังนี้เธอจะบรรลุนิพพาน”

พระศาสดาทรงสืบอนุสนธิแสดงธรรมว่า

“ท่านอย่ากล่าวคำหยาบกับใครๆ เมื่อเขาถูกตำว่า ก็จะต้องว่าท่านตอบมา อันการกล่าวแข่งดีกันนั้นเป็นเหตุให้เกิดทุกข์ โทษต่าง ๆ ฟังวนกลับมาถูกต้องท่าน ถ้าท่านทำตนมิให้หวั่นไหว (อยู่อย่างสงบเสงี่ยม ไม่มีปากไม่มีเสียง) เหมือนกังสดาลที่ปากขาดแล้ว ท่านจะถึงนิพพาน การกล่าวแข่งดีกันก็จะไม่มีแก่ท่าน” ดังนี้

พระโกณฑธาน ตั้งอยู่ในโอวาทที่พระศาสดาทรงประทานแล้ว ไม่นานนักได้บรรลุอรหัตตผล ต่อมาได้รับยกย่องจากพระศาสดาว่าเป็นผู้เลิศในการจับฉลาก*

* คัมภีร์มโนรถปुरुณี อรรถกถาอังคุตตรนิกาย เล่ม ๑ หน้า ๒๘๓ ได้กล่าวไว้ว่า พระโกณฑธานจับฉลากได้ที่หนึ่งถึง ๓ ครั้ง คือ ๑. เมื่อพระศาสดาเสด็จไปสู่อุคคคนครในกัจฉิมณฑลของนางมหาสุภัททา ๒. เมื่อพระศาสดาเสด็จไปสู่เมืองสาเกตในกัจฉิมณฑลของนางจุฬภัททา ๓. เมื่อพระศาสดาเสด็จไปสู่สุนาปรัตนชนบท

กัจฉิมณฑลเหล่านี้ต้องการพระอรหันต์ชี่ณาสพลล้วนๆ ๕๐๐ รูป แต่พระอรหันต์มีมากด้วยกัน จึงต้องจับฉลาก พระโกณฑธานได้เป็นที่ ๑ เสมอ (ว.ศ.)

ท่านผู้มีใจสูง มีความกรุณา
มุ่งประโยชน์แก่คนทีควรได้รับประโยชน์
แต่ผู้ที่ไม่ต้องการประโยชน์นั้นติดกลุ่มอยู่ด้วย
จึงปล่อยให้ยิบได้ฟัง เนื่องจากไม่ใคร่ประโยชน์
จึงถือเอาคำที่ตนได้ฟัง นั้นเป็นเครื่องปองร้าย
ของเวรต่อท่านผู้ไม่ชอบเวร อย่างเช่นมัจฉา
เธอเป็นคนสวย และทะนงในความสวย
ความงามของสัตว์นั้น มักเป็นตาบอดงคม
คือให้ทั้งคุณและโทษแก่เธอ
และมีสัตว์น้อยคนนัก
ที่จะจับแต่เพียงงคมเดียว เพราะฉะนั้น
เธอจึงมักประสบทั้งความสุขและความเศร้า
เพราะความงามเป็นเหตุ

ให้ทุกข์แก่ข้าพ พุทธันต์ถึงตัว

พระนางมาคันทิยาเป็นบุตรีของพราหมณ์ ชื่อมาคันทิยะ ในแคว้นกุรุ (นิวเดลีปัจจุบัน) ปรากฏว่าเป็นคนสวยมาก ปานเทพอัปสร เมื่ออยู่ในวัยสาวมีคนมาขอกันมาก ล้วนแต่ตระกูลใหญ่ๆ ทั้งนั้น แต่พราหมณ์ผู้เป็นบิดาบอกว่า คนเหล่านั้นไม่เหมาะสมกับบุตรีของตน จึงไม่ยอมยกให้

วันหนึ่ง พระศาสดาทรงตรวจดูสัตว์โลกในเวลาใกล้รุ่ง ทรงเห็นอุปนิสัยของพราหมณ์มาคันทิยะและภรรยาว่า หากพระองค์เสด็จไปโปรดก็จะสามารถสำเร็จอนาคามีผลได้ จึงเสด็จไปสู่ที่บูชาไฟของพราหมณ์นั้น พราหมณ์ได้เห็นพระตถาคตผู้ทรงสมบูรณ์ ด้วยพระลักษณะทุกประการแล้ว คิดว่า “คนอื่นจะเลิกกว่านี้มิได้

บุรุษผู้นี้สมควรแก่ธิดาของเรา เราจะให้เขาครองเรือน
อยู่ด้วยกัน”

เขากล่าวกับพระคาสดาว่า

“สมณะ! ข้าพเจ้ามีบุตรอยู่คนหนึ่ง สวยมาก ข้าพเจ้า
มองไม่เห็นใครเหมาะสมเท่าท่าน ท่านควรเป็นภัสดา
ของเธอ ข้าพเจ้าจะยกเธอให้แก่ท่าน ขอท่านจงยืนคอย
อยู่ตรงนี้สักประเดี๋ยวหนึ่ง”

พระคาสดา มิได้ตรัสอะไร

พราหมณ์เข้าไปในบ้าน บอกภรรยาให้แต่งตัว
บุตรให้ดี แล้วนำออกไปภายนอก เพราะได้พบบุรุษอัน
สมควรแก่นางแล้ว

ข่าวเรื่องนี้แพร่สะพัดไปอย่างรวดเร็ว มีคนมาดู
กันมาก ด้วยสงสัยว่าชายผู้นั้นจะมีลักษณะประการใด

พระคาสดาได้เหยียบรอยพระบาทไว้ แล้วเสด็จ
เฉียงไปประทับที่อื่น ท่านกล่าวว่า รอยพระบาทที่พระ
คาสดาทรงอธิษฐานแล้วเหยียบไว้ นั้น ทรงประสงค์ให้
บุคคลใดเห็นบุคคลนั้นเท่านั้นจึงจะเห็น รอยพระบาท
นั้นจะไม่ลบเพราะช้างเหยียบ ผนตกหนัก หรือลมพัดแรง

พราหมณ์และภรรยา พร้อมทั้งบุตรเที่ยวเดินตามหาพระศาสดาแต่ไม่เห็น นางพราหมณ์ได้เห็นรอยพระบาทก่อน จึงถามพราหมณ์ว่านี่เป็นรอยเท้าของผู้ชั้นหรือ? พราหมณ์ตอบว่าใช่ นางพราหมณ์ตรวจดูลักษณะพระบาทแล้วกล่าวกับสามีว่า “นี่มิใช่รอยเท้าของผู้ชั้นในกามารมณ” แลแล้วได้กล่าวลักษณะแห่งเท้าว่า

“คนเจ้าราชา รอยเท้ากระหย่ง (คือเว้ากลาง) คนเจ้าโทะสะ รอยเท้าหนักสั้น คนเจ้าโมหะ หนักทางปลาย นิ้วเท้า รอยเท้าเช่นนี้ เป็นรอยเท้าของคนไม่มีกิเลส”

พราหมณ์บอกว่า นางพราหมณ์อวดดี อวดรู้ไม่เข้าเรื่อง บอกให้นางนิ่งเสีย แต่พราหมณ์ก็ยังยืนยันความเห็นของตนว่ารอยเท้าเช่นนี้ เป็นของคนที่ไม่มีกิเลส

พราหมณ์เที่ยวเดินตามหาจนพบพระพุทธเจ้า จึงทูลขอให้รับลูกสาวของตนไว้เป็นภรรยา

พระศาสดาตรัสเล่าชีวประวัติของพระองค์ ให้พราหมณ์ฟังตั้งแต่ต้นว่า ทรงมีความสุขอย่างไร จนเสด็จออกผนวช ถูกนางตั้งหน้า ราคา อรดียั่วเย้า แต่หาทรงพึงพระทัยในนางเหล่านั้นไม่ แล้วตรัสย้ำว่า

“พราหมณ์เอ๋ย! เรามิได้พอใจในเมถุน (การเสพ
กาม) เพราะได้เห็นนางตัณหา ราคา อรดี ผู้สวຍเลิศ ก็
ไฉนเล่า เราจักพอใจในธิดาของท่านอันเต็มไปด้วยมูตร
และกรีส (อุจจาระปัสสาวะ) เราไม่ปรารถนาจะแตะต้อง
ธิดาของท่านแม้ด้วยเท้า” เป็นต้น

พระศาสดาทรงแสดงธรรมอื่นอีกโดยเอนก
ปริยายเมื่อจบลงพราหมณ์และพราหมณีได้บรรลุอุณา
คามิลผล ฝ่ายนางมาคันทิยาผูกอาฆาตในพระศาสดาว่า

“สมณะนี้ปากร้ายนัก เมื่อไม่ต้องการเราก็ควรจะ
บอกเพียงว่า ไม่ต้องการ หรือตอบเลื่องอย่างใดอย่าง
หนึ่งโดยมารยาทอันดีของสุภาพบุรุษ แต่นี้กลับดูหมิ่น
เราว่าเต็มไปด้วย อุจจาระ ปัสสาวะ เอาเถอะ เมื่อใด
เราได้ภัสตออันพร้อมด้วยชาติตระกูล ประเทศ โภคะ
ยศ และวัยแล้ว เราจักแก้แค้นพระสมณโคดมนี้ให้ได้”

มีปัญหาที่ถามกันอยู่เสมอว่า พระศาสดาตรัสคำ
เช่นนี้ทำไม? พระองค์ไม่ทรงทราบหรือว่าเมื่อตรัสออกไป
ไปแล้ว นางมาคันทิยาจักผูกอาฆาตในพระองค์ พระ
อรรถกถาจารย์อธิบายไว้ว่า พระศาสดาทรงทราบดี แต่
ทรงมุ่งมรรคผลแก่พราหมณ์และพราหมณีทั้งสอง
ธรรมดาพระพุทธรเจ้าย่อมไม่ทรงคำนึงว่าตรัสออกไป

แล้วใครจะชอบหรือไม่ชอบ แต่ทรงมุ่งประโยชน์เป็นที่ตั้ง ใครจะอาฆาตก็เป็นเรื่องของใครคนนั้น พระวาจาที่พระองค์ตรัสนั้นต้องจริงและเป็นประโยชน์

ฝ่ายพราหมณ์และพราหมณีสำเร็จอาณาคามิผล แล้วพามาคันทียาบุตรี ไปฝากกับจุฬามาคันทียะผู้เป็นอา แล้วออกบวชในสำนักพระศาสดา ไม่นานนักก็ได้สำเร็จอรหัตตผล

ฝ่ายจุฬามาคันทียะ คิดว่าหลานของตนไม่สมควร แก่คนต่ำ จึงนำไปสู่โกสัมพี ถวายแก่พระเจ้าอุเทน พระเจ้าอุเทนทรงรับไว้และแต่งตั้งไว้ในตำแหน่งอัครมเหลสี มีบริวาร ๕๐๐

ขณะที่พระนางมาคันทียา ทรงเป็นอัครมเหลสีที่โปรดปรานของพระเจ้าอุเทนอยู่นั้น พระศาสดาก็เสด็จมาโกสัมพี พระนางมาคันทียาได้โอกาสจึงจ้างคนไปเที่ยวตามดำพระพุทธรเจ้าและภิกษุสงฆ์ จนพระอานนท์ทนไม่ไหว ทูลให้เสด็จไปเมืองอื่น แต่พระศาสดามิได้ทรงหวั่นไหว ตรัสกับพระอานนท์ว่า ถ้าไปไหนมีคนดำแล้วหนี ก็ต้องหนีกันอยู่เรื่อยไป ในที่สุดจะไม่มีแผ่นดินอยู่ พระศาสดาทรงเตือนและทรงยืนยันว่า

“เราจักอดทนต่อถ้อยคำล่วงเกินของผู้อื่น ดังช้างศึกในสงคราม อดทนต่อลูกศรซึ่งมาจากทิศทั้ง ๔ เพราะคนส่วนมากเป็นคนชั่ว บุคคลย่อมนำสัตว์พาหนะที่ฝึกแล้วไปสู้ที่ประชุม สัตว์ที่ฝึกแล้วเป็นสัตว์ประเสริฐฉันใด ในหมู่มนุษย์ก็ฉันนั้น คนที่ฝึกให้ออดทนต่อคำล่วงเกินของผู้อื่นได้ จัดว่าเป็นผู้ประเสริฐที่สุด”

พระคาสดาตรัสแก่พระอานนท์ว่า เรื่องที่เกิดขึ้นแก่พระพุทธเจ้าทั้งหลาย จะสงบลงภายในวันที่ ๗ จะไม่เกินนั้น เพราะฉะนั้นอย่าได้วิตกไปเลย

ฝ่ายพระนางมาคันทิยาทราบว่าจ้างคนเที่ยวตามดำพระพุทธานั้น ไม่สามารถทำให้พระองค์เสด็จออกจากเมืองโกสัมพีได้ จึงคิดว่า พระนางสามาวดีเป็นผู้เลื่อมใสในพระพุทธเจ้าและภิกษุสงฆ์ คอยอุปถัมภ์บำรุงอยู่ พระพุทธเจ้าจึงอยู่ได้ หากกำจัดพระนางสามาวดีเสีย พระพุทธเจ้าขาดผู้อุปถัมภ์บำรุง ก็เสด็จออกจากเมืองโกสัมพีไปเอง

พระนางหาเรื่องจะใส่ความพระนางสามาวดีว่าคิดนอกพระทัยพระเจ้าอุเทน เอาพระทัยไปฝึกไฟกับพระพุทธเจ้า จึงให้อามาคันทิยะเอาไก่เป็น ๘ ตัว และไก่ตาย ๘ ตัว มาถวายพระราชา ขณะที่พระราชาประทับ ณ ห้องเสวยน้ำจันทน์

“มีผู้นำไก่มาถวาย พระเจ้าข้า” มหาตเล็กทูล

“ใคร?” พระราชาตรัสถาม

“ปุโรหิต มาคันทิยะ พระเจ้าข้า”

“เท่าไร?”

“๘ ตัว พระเจ้าข้า”

“เออดี เก่งแกล้มเหล่า” พระราชาตรัสพลางทรง
พระสรวล “ให้ใครแกลงดี?”

“พระนางสามาวดี พะยะคะ” พระนางมาคันทิยาทูล
“พระนางสามาวดี และบริวารว่างงาน เทียวเตร่อยู่ทุกวัน”

พระราชารับสั่งให้มหาตเล็กนำไปให้พระนาง
สามาวดีแกลง พระนางมาคันทิยาให้รางวัลแกลงมหาตเล็ก
กระซิบให้นำไก่เป็น ๘ ตัวไป

พระนางสามาวดีทูลกลับมาว่า พระนางแกลงถวาย
ไม่ได้ เพราะไม่ทรงทำปาณาติบาต

พระนางมาคันทิยาทูลพระเจ้าอุเทนว่า “ขอ
พระองค์ทรงลองใหม่ คือรับสั่งว่าให้แกลงไปถวายพระ
สมณโคดม คราวนี้พระองค์จักทรงทราบว่ายิงเหล่านั้น
ทำปาณาติบาตหรือไม่ทำ”

พระราชารับสั่งอย่างนั้น

พระนางมาคันทิยากระซิบให้นำไก่ตาย ๘ ตัวไป พระนางสามาวดีทอดพระเนตรเห็นไก่ตายแล้ว และ พระราชามีกระแสรับสั่งให้แกลงไปถวายพระพุทธรเจ้าก็ ทรงโสมนัส ตรัสว่า “นี่เป็นหน้าที่ของเรา”

มหาดเล็กนำความขื่อนี้มาทูลแต่พระราชา

พระนางมาคันทิยาได้โอกาสจึงทูลว่า “ทรงเห็นไหม? หมึงเหล่านั้นเป็นอย่างไร? เมื่อรับสั่งให้แกลงไปถวาย พระองค์ ไม่ทรงกระทำ แต่พอรับสั่งให้แกลงถวายพระ สมณโคดมก็รีบทำที่เดียว”

พระเจ้าอุเทน ทรงเฉยเสีย

ตามปรกติ พระราชาจะประทับที่ปราสาทของ พระนางทั้งสามคือพระสามาวดี พระนางवासุทัตตา และ พระนางมาคันทิยา แห่งละ ๗ วัน พระนางมาคันทิยา ทราบว่าอีกวันสองวันพระราชาจักเสด็จไปปราสาทของ พระนางสามาวดี จึงส่งข่าวให้อาวัวให้นางงูตัวหนึ่งมาให้ และให้ถอดเขี้ยวออกให้หมดเสียก่อนพระนางได้งูมาแล้ว เอางูใส่ไว้ในช่องหนึ่งในรางพิน แล้วเอากลุ่มดอกไม้ธูป ดอกเสี้ยว หนุนนอนอยู่ในรางพินนั้น ๒-๓ วัน

ในวันที่พระราชาก็เสด็จสู่ปราสาทของพระนาง
 สามาวดี พระนางมาคันทิยาทูลว่า “มหาราช! หม่อมฉัน
 สubinร้าย พระองค์ไม่ควรเสด็จไปที่นั่น” แต่พระราชาก็ไม่
 ทรงเชื่อ พระนางทูลถึง ๓ ครั้ง เมื่อพระราชาทรงยืนยัน
 อยู่ พระนางก็ขอตามเสด็จด้วย พระเจ้าอุเทนรับสั่งให้
 กลับก็ไม่ยอมกลับ ทรงอ้างว่า ไม่ทราบจะมีเหตุร้าย
 อะไรเกิดขึ้น ที่ตามเสด็จมาก็เพราะทรงเป็นห่วง

พระราชาก็เสด็จไปไหนก็ทรงนำพินคู้พระทัยไปด้วย
 ทรงวางไว้เบื้องบนพระเคียวแล้วบรรทม พระนางมาคัน
 ทิยาเสด็จกลับไปกลับมาอยู่ในห้องบรรทม เมื่อได้
 โอกาสก็นำเอากลุ่มดอกไม้ในรางพินออก ฐซึ่งอดอาหาร
 มา ๒-๓ วันแล้วก็เลื้อยออกมา แฝ่พังพานอยู่บน
 พระแท่นบรรทม พระนางมาคันทิยาจึงร้องขึ้นด้วยเสียง
 ดังว่า “งู พระเจ้าข้า”

แลแล้วพระนางก็ตำพระราชาก็และพระนางสามาวดี
 เสียมากมาย เป็นต้นว่า “พระราชาก็พระองค์นี้โง่งนั้ ไม่มี
 วาสนา ไม่ฟังคำพูดของเรา อีหญิงเหล่านี้ก็เป็นคนไม่มีสิริ
 หัวดี้อ พวกมันไม่ได้รับการเลี้ยงดูหรืออย่างไร เมื่อพระ
 เจ้าแผ่นดินสวรรคตแล้ว พวกมันจะอยู่กันสบายหรือ
 อย่งไร เมื่อพระเจ้าแผ่นดินทรงพระชนม์อยู่ มันอยู่
 ลำบากกันนักหรือ วันนี้เองเราฝั้นร้าย พยายามเฝ้าบอกว่า

อย่าเสด็จปราสาทของอิเหนาถ้อยคนนี้ แต่พระราชโอง
เขลาทั้งห้าฟังไม่”

พระราชโอรสพิโรธมาก เพราะหลายครั้งหลาย
คราวมาแล้ว แต่ไม่ประจักษ์ชัดเหมือนคราวนี้ ทรงโง่
ธนูจะยิงพระนางสามาวดีและหญิงบริวารเสียให้สิ้น

พระนางสามาวดีให้โอวาทแก่บริวารของตนว่า “ที่ฟัง
อย่างอื่นไม่มีอีกแล้ว ขอพวกเราจงแผ่เมตตาไปยังพระ
ราชา พระเทวี และในตน ให้มีจิตสม่าเสมอ อย่าได้
โกรธใครเลย”

ธนูของพระเจ้าอุเทนนั้นร้ายแรงนัก ว่าสามารถ
ทำลายแม่คิลาแห่งทิบได้ ทรงปล่อยลูกศรอาบยาพิษพุ่ง
อุรประเทศของพระนางสามาวดี แต่ด้วยอำนาจแห่ง
เมตตาญาณ ลูกศรได้หวนกลับมายังพระองค์ มีอาการ
ประหนึ่งว่าจะเจาะหทัยของพระองค์แล้วตกลง

พระราชโอรสดำริว่า ลูกศรไม่มีจิตยังรู้คุณของ
พระนางสามาวดี ก็เราเป็นผู้มีจิตโง่จึงไม่รู้คุณของ
พระนาง ดังนี้แล้วทรงทิ้งธนู ทรงนั่งกระโห่ ประคอง
อัญชลีอยู่แทบพระบาทของพระนางสามาวดี ขอให้พระ
นางสามาวดีทรงเป็นที่พึ่งของพระองค์

แต่พระนางทูลว่า ขออย่าให้ทรงถือพระนางเป็นที่
 พึ่งเลย, พระนางถือผู้ใดเป็นที่พึ่ง ขอพระองค์จงทรงถือ
 ผู้นั้นเป็นที่พึ่งด้วย ผู้นั้นคือพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้
 ยอดเยี่ยมไม่มีใครเสมอเหมือน

พระราชาก็ได้ความเลื่อมใสพระศาสดาแล้ว ทรง
 นิมนต์พระพุทธรองค์และภิกษุสงฆ์เสวยที่พระราชานิเวศน์
 ๗ วัน ทรงขอร้องให้พระนางสามารถรับพร พระนางจึง
 ทูลขอพรว่าขอให้อาราธนาพระศาสดาและภิกษุสงฆ์มา
 เสวยในพระราชวังเป็นเนื่องนิตย์ พระนางไม่ต้องการพร
 อยู่อื่น พระราชาก็จึงทูลอาราธนาพระศาสดา แต่
 พระพุทธรองค์ตรัสว่า

“มหาบพิตร! ธรรมดาพระพุทธรเจ้าไม่ควรไปเสวย
 ในที่เดียวเป็นประจำ เพราะประชาชนย่อมต้องการให้
 พระพุทธรเจ้าเสด็จไปยังบ้านเรือนของเขบ้าง”

“ถ้าอย่างนั้น ขอพระองค์จงทรงมอบหมายให้เป็นที่
 หน้าที่ของภิกษุรูปใดรูปหนึ่งด้วยเถิด”

พระศาสดา ทรงมอบหมายหน้าที่นั้นให้พระ
 อานนท์ตั้งแต่นั้นมา พระอานนท์ก็พาภิกษุประมาณ ๕๐๐
 รูป ไปสู่ราชสกุลเป็นเนื่องนิตย์ พระนางสามารถดีและ
 บริวารก็ได้ถวายทานได้ฟังธรรมอยู่เนื่องนิตย์เช่นเดียวกัน

ส่วนพระนางมาคันทิยา มีความคับแค้นเพิ่มพูนขึ้น เพราะตนได้ทำสิ่งใดลงไป คาดผลอย่างหนึ่ง แต่ผลอีกอย่างหนึ่งกลับเกิดขึ้น ยิ่งกว่านั้นพระราชายังไปเลื่อมใสในพระสมณโคดมเสียอีก พระนางทรงดำริว่า “คราวนี้ขอเป็นครั้งสุดท้าย สามาวดีเอ๋ย มึงต้องตายอย่างแน่นอน”

พระนางขอร้องให้อามาคันทิยะไปสู้อปราสาทของพระนางสามาวดี เปิดเรือนคลังเอาผ้าชุบน้ำมันแล้วพันเสาปราสาท ช้างหญิงซึ่งมีพระนางสามาวดีเป็นประมุขไว้ในห้อง ลั่นดาลประตูภายนอกเสีย แล้วเผาปราสาท

ขณะนั้นพระเจ้าอุเทน เสด็จสู่พระราชอุทยานเพื่อทรงกีฬาบางอย่าง

พระนางสามาวดี ทอดพระเนตรเห็นนายมาคันทิยะทำเช่นนั้นจึงเสด็จมาถามว่า ทำอะไรกัน? เขาทูลตอบว่า พระราชารับสั่งให้ทำเพื่อให้ปราสาทมั่นคง ขอพระนางเสด็จเข้าประทับในห้องเสียเถิด

เมื่อพระนางสามาวดีและบริวารเสด็จเข้าห้องแล้ว เขาก็ลั่นดาลประตูภายนอกหมด แล้วจุดไฟเผาปราสาท พระนางสามาวดีทรงทราบว่าจะถูกเผาทั้งเป็น ดังนี้ จึงให้โอวาทแก่หญิงบริวารว่า

“เมื่อพวกเราต้องเที่ยวอยู่ในสังสารวัฏอันยาวนานนี้ เคยถูกไฟเผามาแล้วนับครั้งไม่ถ้วน แม้พุทธญาณที่กำหนดได้ยาก ท่านทั้งหลายจึงเป็นผู้ไม่ประมาทเถิด”

หญิงเหล่านั้น, ขณะที่พระตำหนักถูกไฟไหม้อยู่, ก็มนสิการเวทนาปริคคหกัมมฐาน (กำหนดเวทนา) บางพวกได้บรรลุโสดาบัน บางพวกเป็นสกทาคามี บางพวกเป็นอนาคามี

สมจริงดังที่พระธรรมสังคหาคจารย์กล่าวไว้ว่า

“ครั้งนั้นแล ภิกษุเป็นอันมาก กลับจากบิณฑบาตฉันอาหารแล้วเข้าเฝ้าพระผู้มีพระภาค กราบทูลว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ! ภายในบุรีของพระเจ้าอุเทน ถูกไฟไหม้ หญิง ๕๐๐ มีพระนางสามาวัตีเป็นประมุข ได้ทำกาลกิริยา (ตาย) แล้ว สัมปรายภพของอุบาสิกาเหล่านั้น เป็นอย่างไรหนอ? พระศาสดาตรัสว่า “อุบาสิกาเหล่านั้นที่เป็นโสดาบันก็มี เป็นสกทาคามีก็มี เป็นอนาคามีก็มี อุบาสิกาเหล่านั้น ทำกาละอย่างไร้ผล”

พระผู้มีพระภาคทรงเปล่งอุทานว่า

“โลกมีความหลงเป็นเครื่องผูกพัน จึงปรากฏให้เห็นเสมือนมีรูปควรแก่ความยึดมั่นถือมั่น คนพาลมีอุปนิสัยคือกิเลสเป็นเครื่องผูกไว้ ถูกความมืดแวดล้อม จึงมอง

เห็นสิ่งต่าง ๆ ว่าเที่ยง แต่ความกังวลย่อมไม่มีแก่ผู้เห็นแจ้ง”

พระคาสดาทรงแสดงธรรมต่อไปว่า “สัตว์ที่ท่องเที่ยวอยู่ในสังสารที่ไม่ประมาท ทำบุญกรรมอยู่เป็นนิตยก็มี ที่ประมาททำบาปกรรมอยู่เนื่อง ๆ ก็มี เพราะฉะนั้น สัตว์ทั้งหลายจึงเสวยสุขบ้างทุกข์บ้าง”

พระราชาทรงทราบข่าวเรื่องพระดำหนักของพระนางสามาวดีถูกไฟไหม้จึงรีบเสด็จมา แต่ไม่ทันการณ์เสียแล้ว ทรงโหม่นสออย่างลึกซึ้ง ทรงระลึกถึงคุณงามความดีของพระนางสามาวดีแล้ว ความโศกสลดได้กินลึกลงไปในหทัยของพระองค์ ทรงพิจารณาเหตุผลแล้ว แน่พระทัยว่า การครั้งนี้ต้องเป็นการกระทำของพระนางมาคันทิยา แต่หากจะถามตรง ๆ พระนางคงไม่รับ จำต้องออกอุบายถาม จึงตรัสกับอำมาตย์ซึ่งแวดล้อมอยู่ว่า

“เมื่อก่อนนี้เรานั่งนอนหาเป็นสุขไม่ คอยระแวงแต่พระนางสามาวดี เพราะเธอคอยหาช่องทำอันตรายเราอยู่เป็นนิตย บัดนี้พระนางนั้นสิ้นพระชนม์แล้ว เป็นความสุขของเราจริงหนอ ผู้ทำกรรมนี้คงจักมีความรักในเราอย่างหนักแน่น ใครหนอทำกรรมนี้”

ขณะนั้นพระนางมาคันทิยาเฝ้าอยู่ เห็นเป็นโอกาสเช่นนั้นจึงทูลขึ้น

“ข้าแต่พระองค์! คนอื่นใครเล่าจ้จ้งรักภักดีต่อพระองค์เท่าหม่อมฉัน กรรมนี้อันหม่อมฉันทำแล้วโดยสั่งอาให้ทำ”

พระราชาทรงทำที่เป็นพอพระทัย รับสั่งว่าจะพระราชทานพรให้พระนางและหมู่ญาติ ขอให้พระนางสั่งหมู่ญาติเข้ามาเฝ้าด้วย พระนางมาคันทิยาได้สั่งหมู่ญาติเข้ามา พระราชาให้ทำการต้อนรับญาติเหล่านั้นด้วยการทำสักการะ พระราชทานของเป็นอันมาก ให้เป็นบำเหน็จความดีความชอบของพระนางมาคันทิยา

ครานั้น คนที่มีเชื้อญาติก็ให้สินจ้างรางวัลแก่ญาติของพระนางมาคันทิยา ขอให้รับตนเข้าเป็นญาติด้วยพากันมามากมาย

พระราชารับสั่งให้จับคนเหล่านั้นมัดไว้ ให้ชุดหลุมลึกประมาณสะดือ ที่พระลานหลวง ให้ญาติของพระนางมาคันทิยายืนในหลุม เอาดินร่วนกลบ เกลี่ยฟางไว้ปากหลุม แล้วจุดไฟเผา พอไฟไหม้หนังแล้ว รับสั่งให้เอาไถเหล็กไถให้เป็นท่อนเล็กท่อนน้อย ส่วนพระนางมาคันทิยานั้นพระราชารับสั่งให้เอาลงหลุมฝังเหมือนญาติ แต่ให้เชือดเนื้อเนื้อลำทอดในกระทะแล้วบังคับให้สวายสิ้นพระชนม์ด้วยอาการอันน่าสังเวชยิ่ง

วันหนึ่งภิกษุทั้งหลายสนทนากันว่า พระนาง
สามาวดีและบริวารสิ้นพระชนม์ด้วยลักษณะการอันไม่
สมควร เพราะพระนางเป็นผู้มีศรัทธา มีศีลเห็นปานนั้น
ไม่ควรสิ้นพระชนม์อย่างนั้นเลย

พระคาสตาเสด็จมา ตรัสว่า พระนางสามาวดี
สิ้นพระชนม์ ไม่สมควรแก่กรรมในบัดนี้ แต่สมควรแก่
กรรมในอดีต ตรัสเล่าให้ภิกษุทั้งหลายฟังว่า ในอดีตกาล
หญิง ๕๐๐ มีพระนางสามาวดีนี้แหละเป็นประมุข บำรุง
พระปัจเจกพุทธเจ้า ๘ องค์อยู่ในวังของพระเจ้าพรหมทัต
เมืองพาราณสี วันหนึ่งเมื่อฉันเสร็จแล้ว พระปัจเจก
พุทธเจ้า ๗ องค์ไปสู่ป่าหิมพานต์ อีกองค์หนึ่งนั่งเข้า
ฌานอยู่ในที่อันรกด้วยหญ้าริมแม่น้ำ

พระราชอาพาหหญิงเหล่านั้นไปเล่นน้ำในแม่น้ำ หญิง
เหล่านั้นเล่นน้ำอยู่แทบทั้งวัน เมื่อขึ้นจากน้ำก็รู้สึกหนาว
ต้องการก่อไฟผิง มองไปเห็นกอหญ้าจึงจุดไฟล้อมกอ
หญ้าผิงอยู่ พอหญ้ายุบ แลเห็นพระปัจเจกพุทธเจ้า จึง
ร้องขึ้นว่า “พวกเราแยะแล้วๆ พระปัจเจกพุทธเจ้าถูกไฟ
คลอก พระราชาทรงทราบ จักลงโทษพวกเราอย่างหนัก
พวกเราจงเผาท่านให้ไหม้ให้หมด” ดังนี้แล้ว ช่วยกันหา
ฟืนมาสูม แล้วเผาพระปัจเจกพุทธเจ้า ลำคัญว่าท่าน
ต้องถูกไฟไหม้หมดอย่างแน่นอน จึงชวนกันหลีกไป

พอวันที่ ๗ พระปัจเจกพุทธเจ้าก็ลุกไปอย่างสบาย เพราะธรรมดามีอยู่ว่า ขณะที่ท่านอยู่ในสมาบัตินั้น จะเอาฟืนสัก ๑๐๐๐ เล่มเกวียนมาเผา ก็ไม่สามารถทำให้ สรีระของท่านอุ่นได้

หญิงเหล่านั้นหมกไหม้อยู่ในนรกหลายพันปี เมื่อ มาเกิดเป็นมนุษย์ก็ถูกไฟคลอกตายมานับจำนวนร้อย ชาติแล้ว เพราะเศษกรรมที่เหลือ

ต่อมาอีกวันหนึ่ง ภิกษุทั้งหลายสนทนากันใน ธรรมสภา เกี่ยวกับเรื่องพระนางสามาวดี และเรื่อง พระนางมาคันทิยาว่า หญิงสองพวกนี้ ใครเชื่อว่าเป็นอยู่ ใครเชื่อว่ายตายแล้ว

พระศาสดาเสด็จมา ตรัสว่า “ผู้ประมาทเชื่อว่าผู้ตาย ส่วนผู้ไม่ประมาทแม้ตายแล้วก็เชื่อว่าจะไม่ตาย เพราะฉะนั้น พระนางมาคันทิยาเชื่อว่าเป็นผู้ตาย ส่วนพระนางสามาวดี เป็นผู้ไม่ตาย”

อะตุนริษยา องคู้ที่การหาเรื่อ
อ่่าอูตไฟเผาตัวเองดื่บการริษยาผู้อื่น
คความริษยาทำตนเองและโลกให้พินาศ
อ่ปากให้คความดีอ่ยที่ตน
ทำไมเล่าลิ่งชิงข้งคความดีในตัวเองคนอื่น

ฉันทมาตริกา เธอเกิดมาสวย
แต่ความสวยของเธอห่อหุ้มเอาดวงจิต
ที่สกปรก ทนทานช้า โง่เขลา มีตมข
เธออาศัยร่างกายนั้น
เป็นเครื่องมือนำความพระตถาคตเจ้า
จนตัวเองต้องพินาศลง
ทั้งในภพนี้และภพหน้า

ผู้ต้มข้าสายรดฟ้า ปาตุลีทวนลม

เมื่อพระพุทธศาสนารุ่งโรจน์โชตินาการปานประหนึ่ง
พระอาทิตย์ทอแสงขั้วรัศมีแห่งหิ้งห้อยคือพาหิรัลัทธิอื่น ๆ
ให้ด้อยลงนั้น พวกเดียรถีย์นิครนถ์ทั้งหลายต่างก็เลื่อม
จากลาภสักการะ และความนับถืออย่างไม่เคยเป็นมา
ก่อนเลย

นักบวชเหล่านั้นจึงเที่ยวประกาศตามทาง ๓ แพร่ง
๔ แพร่ง และตามถนนอันเป็นที่สัญจรต่าง ๆ ว่า “ท่านผู้
มีนัยน์ตาทั้งหลาย พระสมณโคดมเป็นพระพุทธเจ้า
อย่างไร เราทั้งหลายก็เป็นพระพุทธเจ้าเหมือนกัน ให้
ท่านทำบุญแก่พระสมณโคดมมีผลอย่างไร ให้แก่พวก
เราก็มีผลมากอย่างนั้น ท่านทั้งหลายจงให้พวกเราเถิด”

เมื่อนักบวชเหล่านั้นเที่ยวประกาศอยู่อย่างนี้ ก็หาสามารถชักจูงคนให้เลื่อมใสตามต้องการไม่ ข้าร้ายคนที่เคยเลื่อมใสอยู่แล้วก็ถึงกับเกลียดชังเอาเลยทีเดียว เป็นอันว่าวิธีนี้ของพวกเดียรถีย์ไม่ได้ผล

พวกเขาประชุมกัน ปรึกษากันว่าจะทำอย่างไรดี ขณะนั้นนักบวชความคิดเฉียบแหลมคนหนึ่งกล่าวขึ้นว่า “สหายทั้งหลาย อุบายนั้นนี้มีมากหลาย เมื่อไม่ได้ด้วยวิธีหนึ่ง ก็ควรใช้วิธีอื่นต่อไป เป็นคนไม่ควรจนปัญญา ธรรมดามืออยู่ว่าเมื่อประตูหนึ่งปิดลง อาจจะมีประตูอื่นพอที่จะเปิดได้ ลองๆ ผลักดูก่อนเถิด คือข้าพเจ้าระลึกถึงสาธุศิษย์คนหนึ่งของเรา เธอเป็นสตรีงามมาก ประดุจเทพอัปสร ถ้าได้อาศัยนางช่วยเหลือ แผนการของพวกเราคงสำเร็จหรือท่านทั้งหลายมีความเห็นอย่างไร

พูดจบนักบวชทุกคนก็เห็นด้วย พอดีในขณะที่เขาประชุมลับกันอยู่นั้น นางจิณฺจมาณวิกาก็เข้ามาเพื่อเยี่ยมเยียนตามปกติอย่างที่เคยมา นักบวชเหล่านั้นทำเป็นไม่สนใจเธอ และไม่ได้ถามอะไรๆ นางจึงรู้สึกประหลาด จึงกล่าวขึ้นว่า

“พระคุณเจ้า เมื่อข้าพเจ้ามาหาครั้งก่อนๆ พระคุณเจ้าเคยแสดงอาการยินดีและต้อนรับอย่างเต็มใจ แต่

คราวนี้เหตุใดพระคุณเจ้าจึงเมินเฉย เหมือนข้าพเจ้าเป็นคนแปลกหน้าและพึงรังเกียจ โปรดแจ้งข้อผิดของข้าพเจ้าให้ทราบด้วยเถิด ถ้าข้าพเจ้ารู้ความผิดของตัวเองแล้ว จักทำคืนเสีย”

“น้องหญิง” นักบวชคนหนึ่งกล่าวขึ้น “เธอมันไปเพลินเสียที่ใด จึงไม่ทราบความทุกข์ของพวกเรา พวกเราถูกพระสมณโคดมเบียดเบียนอยู่ ทำให้ถอยทั้งลามสักการะและเกียรติคุณ เธอไม่เจ็บร้อนแทนพวกเราบ้างเลยหรือ”

“ข้าแต่พระคุณเจ้า โบราณกล่าวไว้ว่าเมื่อยามเดือดร้อน ย่อมได้เห็นใจมิตรและบริวาร บัดนี้พระคุณเจ้าทั้งหลายเดือดร้อนอยู่ ข้าพเจ้าเป็นทั้งมิตรและบริวาร ไฉนจะเฉยอยู่ได้ แต่ข้าพเจ้าเป็นหญิงจะทำอย่างไรเล่า จึงจะช่วยแก้ปัญหา บรรเทาความเดือดร้อนของพระคุณเจ้าทั้งหลายได้ จึงบอกมาเถิด ข้าพเจ้ายินดีปฏิบัติเพื่อความสุขความปลอดโปร่งของพระคุณเจ้า”

เดิยรทัยเหล่านั้นพอใจในคำของนางปริพพาชกา ยิ่งนัก คนหนึ่งกล่าวขึ้นว่า

“ดูก่อนน้องหญิง พวกเราไม่ลืมความดีของน้องหญิงในครั้งนี้เลย ถ้างานใหญ่ครั้งนี้สำเร็จ เธอย่อมมี

ความชอบอย่างสูง อหนึ่ง เธอบอกว่าเธอเป็นผู้หญิงจะช่วยพวกเราได้อย่างไร น่องหญิง ก็เธอทราบมิใช่หรือว่าจะไรเล่าจะเป็นความเลื่อมเลี้ยวอย่างร้ายแรงสำหรับนักพรต ยิ่งไปกว่าการคลุกคลีเกี่ยวข้องกับตัวสตรีเพศเหมือนหนอนเป็นอันตรายอย่างยิ่งสำหรับเนื้อจิณฺจมาณวิกาเออย! เธอจงอาศัยความเป็นหญิงของเธอนั้นแหละ ทำลายเกียรติยศอันรุ่งเรืองยิ่งของพระสมณโคดมให้ทลายลง”

นางจิณฺจมาณวิกากล่าวว่า “ข้าแต่พระคุณเจ้า ถ้าอย่างนั้น ไร่เป็นหน้าที่ของข้าพเจ้าเอง คงจะสำเร็จสมประสงค์” แล้วนางก็ลากลับไป

หลังจากนั้นสองสามวัน ชาวนครสาวัตถีผู้เลื่อมใสในพระผู้มีพระภาคเจ้า และไปฟังพระธรรมเทศนาทุกๆ เย็น เมื่อกลับออกจากวัดเชตวันจะเห็นนางจิณฺจมาณวิกาปริพาชิกาเดินสวนทางเข้าไปในอาราม เมื่อมีผู้ถามนางว่าจะไปไหน ก็ตอบเพียงว่า ชูระอะไรของพวกท่านที่จะต้องรู้ และแล้วก็เดินเข้าไปในวัดเชตวัน

ตอนเช้าเมื่อมหาชนเข้าสู่วัดเชตวัน เพื่อถวายยาและภัตตาหารแก่พระผู้มีพระภาคและพระสงฆ์ เธอจะเดินสวนออกมาจากวัดอีก เมื่อถูกถามว่านางมาจากไหน นางจะตอบอย่างเดียวกันว่า ชูระอะไรของท่านที่จะต้อง

รู้ว่าเรามาจากไหน และนอนที่ไหน

นางทำอยู่อย่างนี้ประมาณ ๒ เดือน และทำอย่างสม่ำเสมอทุกวัน ครานี้เองด้วยอาการดังว่าจะปลงใจทำบุญเพราะเหลือเอี่ยมเสียที เมื่อมีผู้หนึ่งในมหาชนทักถามขึ้นอีกในหนหนึ่ง นางจึงกล่าวว่า

“ท่านทั้งหลายไปเฝ้าพระศาสดาทั้งเช้าและเย็น เคารพบูชาพระองค์อย่างสูง แม้พระราชาแห่งแคว้นโกศลผู้ทรงศักดิ์ ก็เทิดทูนพระองค์อย่างหาที่เสมอเหมือนมิได้ แต่ทั้งท่านทั้งหลายและทั้งพระราชา ก็หาทราบไม่ว่า คนอันเป็นที่รักยิ่งของพระสมณโคดม นั่นคือใคร” นางพูดทิ้งไว้แค่นั้น แล้วก็ยิ้มอย่างเยาะโลก

“ก็ใครเล่าเป็นที่รักอย่างยิ่งของพระผู้มีพระภาคเจ้าพระองค์นั้น ท่านรู้หรือ” ประชาชนซักถามต่อไปอีก

“ทำไมเราจะไม่รู้ พระสมณโคดมอมิรมย์ชมชื่นด้วยผู้ใดทุกคืน ผู้นั้นแหละเป็นที่รักอย่างยิ่งของพระองค์ ท่านเอ๋ย ธรรมดาบุรุษที่จะว่างเว้นจากสตรีเพศสำหรับเซยชมนั้น จะทนอยู่ได้ไหน อุปมาเหมือนนากาสร ฤจะว่างเว้นจากปลัก คนที่รักกันย่อมไม่ว่างเว้นจากการเซยชม หรือเหมือนพญาหงส์ย่อมอมิรมย์ต่อสระโบกขรณี ดาบสดาบสลินี้ย่อมไม่ว่างเว้นด้วยการเข้าถวานเป็นกีฬา ดูก่อน

ท่านผู้มีตบอดทั้งหลาย ก็พระสมณโคดมนั้นออกจากพระราชวังอันโอ้อ่า เคยแวดล้อมด้วยสตรีที่คอยแต่จะบำรุงบำเรอด้วยกามรส และบัดนี้พระองค์ได้ว่างเว้นจากสิ่งเช่นนั้นมาเป็นเวลานาน เมื่อได้มาพบสตรีที่มีรูปทรงสะคราญตาและลำเพาพักตร์ พระองค์น่าจะหรือจะทนได้ พระองค์ย่อมจะถือโอกาสเซยชมให้สมกับที่ว่างเว้นมานาน เหมือนมัจฉาชาติซึ่งกระวนกระวายเพราะขาดน้ำในฤดูแล้ง เมื่อได้ยินเสียงฟ้าร้องมาจากทิศตะวันตก ก็ย่อมจะไหวตัวและเมื่อพระพิรุณหลั่งลงมาทำใหญ่หามรุ่งหามค่ำ ทำให้น้ำเจิ่งนองทุกบึงบาง มัจฉาชาติเหล่านั้นจะพึงชื่นชมถึงแก่โลดคะนองสักเพียงใด ดูก่อนท่านผู้มีตบอด ข้อนี้ฉันใด พระมหาสมณโคดมก็ฉันนั้น”

“ก็ท่านหรือเป็นที่รักยิ่งของพระสมณโคดม”
ประชาชนยังถามอยู่

“ข้าพเจ้าบอกท่านไว้แล้วมิใช่หรือ ว่า พระสมณโคดมอภิมรณชมนั้นกับผู้ใดทุกคืน ผู้นั้นย่อมเป็นที่รักยิ่งของพระองค์ ก็ข้าพเจ้านี้แหละเป็นผู้ที่พระองค์รับสั่งหาและอภิมรณด้วย อย่าให้ข้าพเจ้าต้องเจออยู่อีกเลย ท่านตรองเอาเองเถิดว่าควรจะเป็นอย่างไร” ว่าแล้วนางก็เดินเลยไปเพื่อให้หน้าคำดูจยาพิษที่วางไว้ออกฤทธิ์ของมันไปตามลำพัง ไม่รอคำซักถามของประชาชนอีก

แล้วก็เป็นเช่นนั้น คำพูดของนางก่อความสงสัยให้เกิดขึ้นในดวงจิตของพุทธบริษัทอย่างสุดที่จะห้ามได้ ประกอบกับมีข้อประจักษ์อยู่ทั่วกันให้น่าเชื่อคือ เมื่อประมาณ ๒ เดือนก่อนนี้นางได้เดินเข้าออกอยู่ในวัดเซตวันทั้งเช้าและเย็น พวกเดียวยุทธนิครนถ์ทั้งหลายเห็นได้ทีเช่นนั้นแล้ว ก็ช่วยกันกระพือข่าวให้ลูกหลาน เหมือนไฟซึ่งมีเชื้อดีและได้แรงลม

แต่เหตุการณ์ในวัดเซตวันยังคงสงบเงียบ ภิกษุทั้งหลายยังคงบำเพ็ญสมณธรรมและสาธยายพระพุทธรุจน์ตามปกติ มีบางครั้งที่ภิกษุบางรูปแสดงความจำนงจะแก้ข่าวนี้ แต่พระพุทธรุจน์ได้ห้ามเสีย สาวกผู้เชื่อมั่นในอนาคตังสญาณแห่งพระศาสดาตน จึงคงได้ยืนข่าวลือนี้ด้วยดวงใจสงบ

พระอานนท์ พุทธอนุชาที่เดื่อดร้อน กระทบกระวายเกี่ยวกับเรื่องนี้มีใช้น้อย แต่ก็จะรับได้ด้วยพระพุทธรุจน์ที่ตรัสปลอบว่า

“อานนท์อย่าเดื่อดร้อนไปเลย ผู้ที่จับคู่อุปมาณฑล พระจันทร์ย่อมจะประสบความเดื่อดร้อนเอง ด้วยเหตุสองอย่างคือ มือของเขาย่อมสกปรกเปราะเปื้อนและติดกลิ่นเหม็นประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งเขาจะ

โทมนัสมากขึ้น เมื่อคุณที่เขาพาขึ้นไปนั้นไม่สามารถทำให้
มณฑลพระจันทร์แปดเดือนมัวหมองลงได้ แต่กลับตก
ลงมาทำให้ศีรษะและอวัยวะต่างๆ ของผู้ปาสกปรก
เปรอะเปื้อนเสียเอง ข้อนี้ฉันใด ผู้ใดพยายามใส่ความ
ตถาคตก็ฉันนั้น”

ในการนี้พระบรมศาสดาเป็นเหมือนนายตำรวจ
ใหญ่ผู้ฉลาดในการจับผู้ร้าย เมื่อเห็นและรู้ลาดเลาว่าผู้
ร้ายจะเข้าปล้นบ้านก็หาได้เข้าจับในทันทีไม่ คาคะเน
กำลังของผู้ร้าย แล้วก็เตรียมกำลังของตำรวจไว้ จับให้
ได้คาหนังกาเขา ให้ผู้ร้ายไม่มีทางดิ้นรนหรือแก้ตัว
ประการใดเลย

อีก ๔ เดือนต่อมา นางจิณฺจมาณวิกาได้นำเอาผ้า
เก่าๆ ทบเป็นหลายชั้นใส่ไว้หน้าห้อง แล้วค่อยเพิ่มขึ้นๆ
แสดงอาการว่ามีห้องแก่ขึ้นตามลำดับๆ พออย่างเข้าเดือน
ที่ ๘ ที่ ๙ นางก็ใช้ไม้คางโคทุบตามหลังมือหลังเท้าให้
บวมขึ้น เพื่อให้สมกับอาการของผู้มีกรรมแก่เต็มที่ จวน
จะคลอด

เรื่องนี้เกรี้ยวกราวที่สุดในเมืองสาวัตถีในปีนั้น
ยกเว้นพระอริยสาวกเสียแล้ว มหาชนนอกนี้เชื่อสนิทว่า
นางตั้งกรรมกับพระศาสดา แต่พระพุทธร่องค์ก็ยังคง

เฉยอยู่ บังเอิญอริยสาวกมีอยู่เป็นจำนวนมาก จึงทำให้
พุทธบริษัทในวัดเซตวันยังคงคับคั่ง

ทุกหนทุกแห่งโจษจันกันเกรียวกราวถึงเรื่องนี้ตาม
ทางสามแพร่ง สี่แพร่ง ในที่สาธารณสถานและ
ลัทธิคารที่ประชุมต่าง ๆ มีการถกเถียงและแสดงความคิด
เห็นกันอย่างกว้างขวาง ว่าจะเป็นเรื่องที่เป็นไปได้ หรือ
เป็นไปได้ไม่ได้ มนุษย์ทั้งหลายได้แยกออกเป็น ๒ พวก พวก
ที่เชื่อว่าเป็นไปได้จริง ก็ถอยศรัทธาในพระพุทธรศาสนา
พวกที่ไม่เชื่อก็ช่วยแก้แทนให้พระพุทธรองค์

วันหนึ่งพระอนนทรัฐสีกลุ้มใจ กระทบกระวาย
เพราะเรื่องนี้ขึ้นมาอีก หากจะกราบทูลพระศาสดา
พระองค์ก็คงจะนิ่งเฉยอย่างเคย ท่านจึงเดินออกจาก
เขตวนารามมุ่งไปทางทิศทักษิณ ณ ที่นั้นเป็นดงไม้สี
เสียดอันร่มรื่น ท่านต้องการอยู่ที่สงบเพื่อระงับเรื่องที่
ฟุ้งซ่านอันเนื่องด้วยความหวั่นไหวพระศาสดาผู้เป็นที่
เคารพรักยิ่ง ท่านเชื่อว่าพระศาสดามีได้ทำกรรมอันน่า
บัดสีนั้น แต่จะห้ามปากคนมิให้พูดอย่างไร ในฐานะที่
ท่านเป็นผู้ใกล้ชิดอย่างยิ่งของพระองค์ และบางครั้งเมื่อ
ท่านออกบิณฑบาตในเวลาเช้า จะมีพราหมณ์หนุ่มบางคน
และนักบวชพาหิรลัทธิ เยาะเย้ยถากถางจะให้เจ็บอาย
แต่ท่านก็พยายามอดกลั้น ไม่แสดงอาการโกรธเคือง

ตามพระดำรัสของพระศาสดา

คนในโลกนี้ส่วนใหญ่พอใจแต่ในความวิบัติล่มจมของผู้อื่น ถือเป็นอาหารปากอันโอชะเพื่อจะได้ไว้เคี้ยวเล่นในวงสมาคมเวลาว่าง แม้เขาจะไม่ต้องการภาวะเช่นนั้น ถ้าเกิดกับตัวของเขาเอง

ในขณะที่ท่านพระอานนท์จำพึงอยู่นั้น มีเด็กหนุ่มตระกูลพราหมณ์สองคนเดินเข้ามาโดยไม่ทันเห็นท่านและแล้วก็นั่งพัก ณ ใต้ต้นไม้อีกต้นหนึ่งโดยหันหลังให้พระอานนท์

“วาเสฏฐะ” เด็กหนุ่มคนหนึ่งพูดขึ้น “อากาศร้อนอบอ้าวเหลือเกิน มาพักในป่าไม้สีเขียวนี้ค่อยสบายขึ้นหน่อย ถ้ารัตติยามาด้วยคงจะรื่นรมย์ขึ้นอีกมากทีเดียว” นามนั้นเขาคงหมายถึงคนรักของเขา

“คนกำลังมีคนรักใหม่ๆ ก็เป็นอย่างนี้เอง” เด็กหนุ่มอีกคนหนึ่งเปรยขึ้น “เห็นอะไรไปที่ไหนก็คิดถึงแต่คนรัก หายใจเข้าหายใจออกเป็นคนรักไปหมด”

“ก็ฉันยังหนุ่มแน่นมีกำลังสมบูรณ์ และมีคู่รักน่ารักอย่างรัตติยา จะไม่ให้ฉันไฝ่ฝันและพำเริญเพื่ออย่างไรอย่างว่าแต่เราๆ เลย แม้แต่พระสมณโคดมบรมศาสดาก็ยังมีนางจิญจมาณวิกาไว้เซยชม เออ ความจริงมันไม่

นำเป็นไปได้นะ ภารัทวาชะ แต่มันก็เป็นไปแล้ว”

พระอานนท์สะดุ้งขึ้นทั้งตัว อนิจจา ไม่ว่าจะหลบหลีกไปมูมใด เป็นไต่ยินแต่ข่าวอันไม่น่าชื่นใจนี้ ทั้งสิ้น แคว้นโกศลมหารัฐ และแคว้นโกศลเคียงเวลานั้น อบอวลไปด้วยควันไฟ คือข่าวลือเรื่องพระคาสตาและนางจิณฺจมาณวิกา ท่านพระอานนท์อดอัดเป็นที่สุด อยากจะลุกขึ้นไปชี้แจงให้เด็กสองคนนั้นเข้าใจอย่างถูกต้องว่ากรรมอันน่าบัดสีนั้นพระคาสตามีได้ทำ ก็พอดีไต่ยินเสียงเด็กหนุ่มอีกคนหนึ่งพูดขึ้นว่า

“วาเสฏฐะ เธอเชื่อหรือว่าพระสมณโคดมจะทรงกระทำอย่างนั้นจริง”

“พยานหลักฐานออกแน่นอนหาชัดเจนอย่างนั้น เธอจะยังไม่เชื่ออีกหรือ ภารัทวาชะ ผู้หญิงเขาเป็นฝ่ายเสียหายและบอกออกมาโต้งๆ ว่าพ่อของเด็กในท้องคือใคร เหตุการณ์ที่เป็นมาตลอดระยะเวลาหกเจ็ดเดือนก่อนนี้ก็พอเป็นเครื่องพิสูจน์ได้ นางจิณฺจมาณวิกาเดินเข้าเดินออกอยู่ในวัดเซตวันไม่เท่าไรก็ตั้งท้อง ใครๆ ก็เห็น”

“แต่ฉันยังไม่เชื่อ เรื่องอย่างนี้เป็นเรื่องที่ใส่ร้ายกันได้ ผู้หญิงเป็นเครื่องมืออย่างดีที่สุดของผู้ใจบาปที่จะใช้เป็นเครื่องทำลายเกียรติยศของใครต่อใคร”

“ภราท้าวาชะ สหายรัก เรื่องนี้ถ้าไม่มีพยานหลักฐาน ฉันจะไม่เชื่อเหมือนกัน แต่ที่ห้องของนางจิณฺจมาณวิกา เป็นพยานปากเอกที่จะไม่ยอมให้ใครเถียงได้เลยว่า พระสมณโคตมมิได้ทำกรรมอันน่าบัดสีนั้น”

“แต่ฉันจะยังไม่เชื่อ” ภราท้าวาชะพูดอย่างหนักแน่น “จนกว่านางจิณฺจมาณวิกาจะคลอด พยานปากเอกจริง ๆ คือเด็กที่คลอดออกมา หาใช้นางจิณฺจมาณวิกาไม่ดอก และแม่เด็กคลอดแล้ว ถ้าไม่มีเค้าน้ำแห่งพระตถาคตเจ้าเลย ฉันก็จะยังไม่สนิท ฉันเคยเห็นแม่ปริพพาชกา คนนี้เที่ยวไปเที่ยวมาอยู่ตามวัดของพวกเดียรถีย์นิครนถ์บ่อยไป นางอาจจะตั้งครรภ์กับใครสักคนหนึ่งก็ได้ในจำพวกเดียรถีย์เหล่านั้น แล้วพวกนั้นก็เป็นผู้ศรัทธากับพระพุทธเจ้าอยู่ด้วย ทั้ง ๆ ที่พระองค์ไม่เคยเป็นผู้ศรัทธากับใคร เธอเคยได้ยินมิใช่หรือ พวกนั้นเที่ยวประกาศปาว ๆ เพื่อให้มหาชนเลื่อมใสศรัทธา แต่ก็หาสำเร็จไม่ พอพวกนั้นหยุดประกาศไม่เท่าไร เรื่องของนางจิณฺจมาณวิกา ก็โผล่ขึ้นมา เพื่อนรัก อย่าเชื่ออะไรง่ายเกินไป คอยดูกันไปให้ถึงที่สุด คนในโลกนี้ชอบใส่ร้ายกันโดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่มิมีผลประโยชน์ขัดกัน”

“ฉันไม่ใช่คนเชื่อง่าย เธอก็คงรู้ ฉันมั่นใจว่าคนเชื่อง่ายเป็นคนงมงาย แต่คนที่ไม่ยอมเชื่ออะไรเสียเลย

ก็เป็นคนงมงายเหมือนกัน และดูเหมือนจะงมงายกว่า
คนเชื่อง่ายเสียอีก”

“ฉันไม่ได้ว่าอะไร” ภาร์ทวาชะพูดตัดบท “เป็นแต่
ฉันบอกว่า ให้คอยดูกันไปจนถึงที่สุดเท่านั้น”

เด็กหนุ่มทั้งสองละดวงไม้สี่เสียดไว้เบื้องหลัง ปล่อยให้
ให้พระอานนท์จมอยู่ด้วยจินตนาการที่สับสนสุดพรรณนา

แลแล้ววันอันน่าตื่นเต้นที่สุดก็มาถึงมันเป็นประจวบ
วันตัดสิ้นความคงอยู่หรือความดับสูญแห่งพระพุทธ
ศาสนา ถ้าเรื่องของนางจิณฺจมาณวิกาเป็นเรื่องจริง ก็
เป็นความดับสูญแห่งพระพุทธศาสนา ถ้าเรื่องของนาง
จิณฺจมาณวิกาเป็นเรื่องเท็จ ก็เป็นนิมิตว่าพระพุทธศาสนา
จะรุ่งโรจน์ต่อไป ทั้งนี้ก็เสมือนคนโง่งนนำมูลค่างคาวไป
สาตต้นข้าว ด้วยเจตนาที่จะให้ต้นข้าวตาย แต่บังเอิญ
มูลค่างคาวเป็นปุ๋ยอย่างดีของต้นข้าว ยิ่งทำให้ต้นข้าว
เจริญงอกงามเขียวสดยิ่งขึ้น

วันนั้นพระตถาคตเจ้าประทับแสดงธรรมอยู่ ณ
ธรรมสภา ส่งापานดวงจันทร์ในท้องฟ้าที่ปราศจากเมฆ
หมอก ขณะที่พุทธบริษัทกำลังทอดกระแสน้ำจิตไปตาม
พระธรรมเทศนาอยู่นั่นเอง นางจิณฺจมาณวิกาก็ปรากฏ
กายขึ้นท่ามกลางพุทธบริษัท นางยื่นเท้าสะเอวด้วยมือ

ข้างหนึ่ง ส่วนอีกข้างหนึ่งซึ่งพระพักตร์พระตถาคตเจ้า
ด้วยอาการเกรี้ยวกราด

“แสดงธรรมไพเราะจริงนะพระโคดม เสียงของ
ท่านกังวานซึ่งจับใจของมหาชน ฟันของท่านเรียบสนิท
วาทะที่เปล่งออกล้วนแต่ให้คนทั้งหลายสละโลกียวิสัย แต่
ตัวพระสมณโคดมเองเล่า สละได้หรือเปล่า บทบาท
แสดงธรรม ช่างทำได้ไพเราะหวานชื่น ไม่แพ้บทประโลม
นางในห้องนอน”

พระตถาคตเจ้าหยุดแสดงธรรม พุทธบริษัท
เงียบบริบ บรรยากาศรอบๆ ช่างวิเวกวังเวงเสียด
ประมาณ ต้นไม้ทุกต้นในวัดเซตวันยืนต้นหนึ่งเหมือน
ไม้ตายซาก

“ช่างดีแต่จะอภิรมย์” นางจิญจมาณวิกาพล่ามต่อไป
“พระโคดมหันมาดูข้าพเจ้าให้ชัดเจนซิ ท้องของข้าพเจ้า
บัดนี้ ๔ เดือนเศษแล้ว ตั้งแต่ตั้งท้องมาจะห่วงใยสักนิด
หนึ่งก็มีได้มี ตอนแรกๆ เมื่อเริ่มอภิรมย์ ช่างสรรมาเล่า
แต่คำหวานให้เพลินใจ แต่พอท้องแก่แล้ว จะจัดหาหมอ
หายาเพื่อลูกของตนเองสักนิดหนึ่งก็มีได้มี เมื่อไม่ทำเอง
จะมอบภาระให้สานุศิษย์ผู้ศรัทธา เช่น นางวิสาขาหรือ
อนาถบิณฑิกะหรือพระเจ้าปเสนทิโกศลก็ได้ ช่วยจัด

เรือนคลอดและสวัสดิภาพอื่น ๆ มิใช่เพียงแต่เพื่อคนที่
ตนเคยพร่ำว่ารักเท่านั้น แต่เพื่อเด็กอันเป็นเลือดเนื้อเชื้อ
ไขของตนด้วย” ว่าจบลง นางกวาดสายตาไปทั่ว

“ดูก่อนน้องหญิง” พระตถาคตเจ้าตรัสด้วยพระ
สุรเสียงกังวาลซึ่งกว่าเดิม

“เรื่องนี้เราสองคนเท่านั้นที่รู้จักัน ว่าจริงหรือไม่จริง”

พระจอมมุนีตรัสเพียงเท่านี้แล้วทรงดุษณีอยู่ แต่
พระดำรัสสั้น ๆ กินความลึกซึ้งนี้เอง ฟุ้งเข้าเสียบความ
รู้สึกของนางอย่างรุนแรง เสมือนผู้ถูกยิงด้วยลูกศร
อาบยาพิษโดยไม่รู้สึกตัว นางสะดุ้งอย่างแรง มือเท้า
และปากเริ่มสั่นอยู่ครู่หนึ่ง พอรวบรวมสติให้มีความ
มั่นคงดังเดิมแล้ว นางก็ได้ตอบออกมาทันทีว่า

“แน่ละซี พระโคตม ก็ในพระคัมภีร์อันมิดชิดนั้น
ใครเล่าจะไปร่วมรู้เห็นด้วย นอกจากเราสองคน ช่างพูด
ได้อย่างไม่สะทกสะท้านเทียบนะว่า เราสองคนเท่านั้นที่รู้
กัน” นางพูดไปเต็มไปด้วยอารมณ์โกรธ อันค่อย ๆ พลุ้ง
ขึ้นมาทีละน้อย

“แน่นอนที่เดียวน้องหญิง ตถาคตขอยืนยันคำนั้น”

จะเป็นด้วยเหตุบังเอิญ หรือเป็นเพราะวิบากแห่งกรรมอันสุกรอบของนางก็สุดจะอนุมานได้ เมื่อนางร้องดำเนินไปและเดินไป เชือกซึ่งนางใช้ผูกที่อ้อมไม้ซึ่งพันด้วยผ้าเก่าบาง ๆ ก็ขาดลง เรื่องทั้งหลายก็แจ่มแจ้ง การมีห้องของนางปรากฏแก่ตามหาชนอย่างชัดเจนยิ่งกว่าคำบอกเล่าใดๆ ทั้งหมด นางได้คลอดบุตรคือท่อนไม้และผ้าเก่าๆ แล้ว ท่ามกลางมหาชนนั้นเอง คนทั้งหลายตะลึงพริ้งเพริด แต่มีแววแห่งปีติปราโมทย์อย่างชัดเจน นางเจริญมาณวิกาตกใจสุดขีด หน้าซีดเผือดเหมือนคนตาย ประชาชนได้เห็นเหตุการณ์ประจักษ์ตา เช่นนั้นต่างก็โล่งใจที่พระตถาคตเจ้าเป็นผู้บริสุทธิ์โดยสิ้นเชิง แล้วอารมณ์ใหม่ก็พลุ่งขึ้นในดวงใจแทบจะทุกดวง นั่นคือความเคียดแค้นซึ่งนางเจริญมาณวิกา ต่างก็สาปแช่งให้นางประสบทุกข์ สมแก่กรรมชั่วร้ายของตน บางคนถือท่อนไม้และก้อนดิน ขับไล่ออกไปจากวัดเซตวัน ต่อมานางได้สิ้นชีพลงด้วยอาการที่น่าสังเวช อนิจจาเรือนร่างที่สวยงามแต่ห่อหุ้มใจที่โสมมไว้ ย่อมทำให้เจ้าของเรือนร่างใช้เป็นเครื่องมือประหารตนเองอย่างไม่มีใครช่วยได้

ลามลักการะของเตียรถียทั้งหลายเสื่อมลง และเกิดขึ้นแก่พระศพลเจ้ามากหลาย

วันต่อมา ภิกษุสงฆ์ได้ประชุมกัน ณ ธรรมสภา กล่าวกันว่าด้วยเรื่องนางจิณฺจมาณวิกา พระตถาคตเจ้าเสด็จมา ทรงทราบแล้วจึงตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลายบุคคลเมื่อยังไม่พิจารณาหรือยังไม่เห็นโทษของผู้อื่นโดยชัดเจนแล้ว ก็ไม่พึงลงโทษผู้ใด อนึ่ง บุคคลผู้ละคำสัตย์เสียแล้ว และชอบพูดแต่มุสา ไม่สนใจในเรื่องปรโลก จะไม่ทำบาปนั้น เป็นอันไม่มี”

เหตุการณ์เรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่ยิ่งที่เกิดขึ้นแก่พระพุทธองค์ เป็นเรื่องที่รู้จักกันแพร่หลายในหมู่ชนทุกชั้น ผู้เฒ่าผู้แก่พยายามสั่งสอนลูกหลานว่าอย่าเอาอย่างนางจิณฺจมาณวิกา และผูกเป็นคำพังเพยว่า “อย่าปาอุจจาระขึ้นฟ้า”

เกี่ยวกับเรื่องทำนองนี้ พระตถาคตเจ้าเคยตรัสไว้เสมอมิใช่หรือว่า “คนที่เกิดมาแล้วทุกคนมีขวานติดปากมาด้วย สำหรับให้คนพาลผู้ชอบพูดชั่วๆ ไว้ฟาดฟันเชือดเฉือนตัวเอง อนึ่ง ผู้ใดติเตียนคนที่ควรสรรเสริญหรือสรรเสริญคนที่ควรติเตียน ผู้นั้นชื่อว่าแสหาโทษใส่ตัวเพราะปาก เขาย่อมหาความสุขไม่ได้เพราะโทษนั้น การแพ้การพ้นสิ้นทรัพย์หมดเนื้อหมดตัว ยังถือว่าโทษน้อย เมื่อนำไปเทียบกับการทำใจให้คิดประทุษร้ายในพระสุคต การกล่าวใส่ร้ายพระพุทธเจ้านี้มีโทษมาก

อย่างยิ่ง”

“ผู้ประทุษร้ายต่อบุคคลผู้ไม่ประทุษร้าย ผู้บริสุทธิ์ ไม่มีกิเลส ย่อมรับบาปเอง เหมือนคนปาผงธุลีขึ้นฟ้า หรือปาธุลีทวนลม”

“ผู้โลกจัดไม่มีศรัทธา ตระหนี่ไม่เคยใส่ใจใน คำขอร้องวิงวอนของผู้ทุกข์ยาก ชอบส่อเสียด มักจะ ชอบด่าผู้อื่นเสมอๆ”

เหตุการณ์ครั้งนั้นเป็นบทเรียนดีพอ สำหรับผู้ปอง ร้ายต่อพระพุทธเจ้าและพระพุทธศาสนา เรื่องใส่ร้าย ป้ายสีต่างๆ จึงเจียบไปหลายปี ต่อมาเมื่อเรื่องเกิดขึ้นอีก คราวนี้เกี่ยวกับการฆาตกรรมพวกเดียรฉัตรตามเคย จ้าง นักเลงสุราให้ฆ่าหญิงคนหนึ่งชื่อสุนทรี แล้วนำไปหมก ไว้ที่กองดอกไม้แห่งใกล้พระคันธกุฎีของพระผู้มีพระภาค แล้วทำทีเป็นเที่ยวโฆษณาว่านางสุนทรีหายไป ไม่ทราบ หายไปไหน มีการค้นหากันมาก ในที่สุดก็พบใกล้พระ คันธกุฎี คราวนี้พวกเดียรฉัตรผู้ริษยาก็ตีเที่ยวโฆษณาต่อ มหาชนว่า พระผู้มีพระภาคร่วมหลับนอนกับนางสุนทรี แล้วฆ่านางเสียเพื่อปิดปาก แต่ในที่สุดเจ้าหน้าที่ตำรวจ ของพระเจ้าปเสนทิโกศล ก็จับผู้ร้ายฆ่านางสุนทรีได้ใน ร้านสุราแห่งหนึ่ง เพราะพวกนั้นเมาสุราแล้วทะเลาะกันเอง และกล่าวถึงเรื่องที่ตนตีนางสุนทรีก็ครั้ง

ความริ่เกิดขึ้นแก่คนพาล
เพื่อเป็นโทษแก่ตัวเขาเอง
ย่อมจำกัดความดีของคนพาลนั้น
และทำปญญาของเขาให้ตกไป

พระพุทธภาษิต

ความทะนงตน (มานะ)
และการลบหลู่คุณของท่านผู้มีคุณ (มักขะ)
มีอยู่มากในคนโต ไบส์โงมโต
ย่อมนำบุคคลนั้น สักคนนั้น
ไปสู่ห้วงเหวแห่งหายนะ.....

กิ่งน้อยจึงมิได้ชอกช้ำมันแกว่งไกวไปมาเสมือนตรุนหน้อย
รีนรีง เมื่อได้รับการยั่วให้รีนรีนรีนรีนรีนรีนรีนรีนรีนรีนรีนรีน
อยู่ด้วยความรักอันมิเคยโรยรา

กลุ่มภมรว่อนเวียนเขยเกษรอันสมบุรณ์ ด้วย
ความหอม และหวานของมวลมาลีที่เผยอกลิบรับแสง
ระวีซึ่งสอดส่องลงสู่สวนหลวงเป็นประจำทุกทิวาวาร
เสมือนหน้าที่ซึ่งมันมิเคยเว้น

ขณะที่บุรุษผู้สูงศักดิ์ และบริวารกำลังชื่นชม ซึ่ง
ธรรมชาติอันสวยงามในบรรยากาศอันชวนให้รีนรีนรีนรีนรีนรีนรีนรีนรีน
นั้น สิ่งหนึ่งซึ่งชวนสังเวช หรือบางคนอาจถึงขยะเขยงก็
ปรากฏในคลองจักขุแห่งบุรุษหนึ่งผู้เป็นบริวาร เขา
สะดุ้งแล้วชี้ชวนให้เพื่อนดู ที่เป็นสตรีถึงกับวิตวายออก
มาพรางปิดตาของตนเสียมิให้เห็นภาพอัปมงคลนั้น

ผู้เป็นหัวหน้าเหลียวเห็น จึงก้าวเท้าเข้าไปดู ทันใด
นั้นเขารู้สึกว่าแขนของเขาถูกดึงอย่างแรง พร้อมกับเสียง
ห้าม

“อย่า! ราชน อย่าทรงก้าวเข้าไป ถอยเถิด คนเป็น
โรค...”

เขาใช้หางตามองผู้ดึงแขนอย่างตำหนิ พลังเปรย

“เขาอาจเป็นคนของฉัน” และก้าวเข้าไปอีก ๓-๔ ก้าว เมื่อมองเห็นภาพนั้นได้อย่างชัดเจน แม้จะเคยใจแข็งอย่างไรก็อดสะท้านมิได้ ต้องเอามือปิดหน้าอยู่ครู่หนึ่ง ถอนหายใจอย่างแรง

ภาพที่ปรากฏอยู่เบื้องหน้า... ร่างหนึ่งเหยียดอยู่บนใบตอง เนื้อแตกออกเพราะรอยแผลเผยให้เห็นกระดูกขาวโดยทั่ว ตั้งแต่ ศีรษะ คอ ลำตัว มือ และเท้า อวัยวะบางส่วนหักงอ บางส่วนดำเป็นแผลเกราะกรังไปทั่ว

ชายนั้นได้รับทุกข์ทรมาน ด้วยโรคเรื้อนมาเป็นเวลานานถึง ๗ ปี เขาได้ยินเสียงคนพูดกัน จึงพยายามเปลือกตาซึ่งเผยอได้โดยยากขึ้นดู เห็นผู้มายืนอยู่ใกล้ส่งงามรุ่งเรือง แล้วพลิกตัวเอามือปิดหน้า

“เจ้าคือใคร เหตุไรจึงมานอนอยู่ที่นี้ โรคเรื้อนคงเบียดเบียนเจ้ามาเป็นเวลานาน ข้าอยากฟังเรื่องของเจ้า บางทีข้าอาจพอช่วยเจ้าได้” น้ำเสียงนุ่มนวล แต่แฝงไว้ซึ่งอำนาจ

น้ำตาไหลซึมออกจากเบ้าตาทั้งสองของบุรุษโรคเรื้อน เขามีอาการเสียใจอย่างสุดซึ้ง

“ข้าพเจ้าจะเล่าเรื่องของข้าพเจ้าไว้” เขายกมือขึ้น
ประนม “มิใช่เพื่อให้ท่านช่วยข้าพเจ้า แต่เพื่อให้ผู้ที่
ทราบแล้ว ไม่เอาอย่างข้าพเจ้า ไม่ประทุษร้ายมิตรผู้ช่วย
เหลือตน”

แล้วบุรุษพิการด้วยโรคเรื้อนได้เล่าเรื่องของเขา
ดังนี้ :-

ข้าพเจ้าเป็นชาวนา เกิดในตระกูลพราหมณ์ ณ
กาลิกคาม เมืองพาราณสี วันหนึ่งไถนาเสร็จแล้วปล่อย
โคให้เที่ยวหากิน ข้าพเจ้าเอาจอบขุดหญ้าและพรวนดิน
ให้เหมาะแก่การหว่านพืช ผุ้งโคเที่ยวหากินเข้าป่าลึกไป
โดยลำดับ ข้าพเจ้าขุดหญ้าและพรวนดินเพลินไป เมื่อ
เหลือวดูฝูงโคไม่เห็น จึงออกตามไปคนเดียว หลงทาง
ล่องเลยถิ่นมนุษย์เข้าไปในป่าหิมพานต์ อันเปล่าเปลี่ยว
ไร้ราชาครอง แสนจะกันดาร เจียบเหงา เป็นที่อาศัยของ
กัญชรชาตินานาชาติ

ข้าพเจ้าหลงทางเข้าไปในป่าทึบ เป็นที่ลี้ภัยแห่ง
มฤตร้ายต้องทนหิวกระหายอยู่ในป่าถึง ๗ วัน ได้พบ
ต้นไม้ต้นหนึ่งสะพรั่งด้วยพวงผลอันมีรสหวาน แต่
ลำต้นเอนไปทางปากเหว ต้นไม้นั้นคือต้นมะพลับ

ที่แรก ข้าพเจ้าเก็บผลที่ลมพัดตกอยู่โคนต้นไม้
กินก่อน รู้สึกพอใจ ไม่อึดมิ จึ่งปีนขึ้นไปบนต้น คิดจักกิน
อยู่บนต้นให้สบาย

ขณะที่กินลูกแล้วลูกเล่าอยู่นั่นเอง ข้าพเจ้าไต่ออกไป
ไปทางปลายกิ่งยิ่งขึ้นทุกที ไปถึงกิ่งหนึ่ง หนน้ำหนัก
ข้าพเจ้าไม่ได้ จึงหักสะบั้นลง

ข้าพเจ้าพร้อมด้วยกิ่งไม้ ตกลงไปในห้วงเหวอัน
ขรุขระ ไม่มีที่ยึดเหนี่ยวเลย ต้องทนทุกข์ทรมานอยู่ใน
ห้วงเหวนั้นถึงสิบลวตรี

วานรตัวหนึ่ง ใหญ่มาก มีหางคล้ายหางโค เทียว
หากินไปตามซอกเหว ไต่ไปตามกิ่งไม้ เห็นข้าพเจ้าเข้า เกิด
ความกรุณาร้องถามว่า ใครนั่นมาทนทุกข์ทรมานอยู่ ณ
ที่นี่ เป็นมนุษย์หรืออมมนุษย์

“ข้าพเจ้าประคองอัญชลี พลังตอบว่า ข้าพเจ้า
เป็นมนุษย์ผู้ตกทุกข์ คงไม่มีทางรอด ถ้าพญาวานรพอ
เป็นที่พึ่งแก่ข้าพเจ้าได้ก็โปรดให้ที่พึ่งแก่ข้าพเจ้าด้วยเถิด”

พญาวานรปลอบใจข้าพเจ้าว่าอย่ากลัวเลย เขาจะ
ช่วย ว่าแล้วไปหาเชือกมาผูกเข้ากับคิลาก้อนใหญ่ที่ปาก
เหวหย่อนเชือกลงมาในเหว แต่ข้าพเจ้าไม่มีกำลังพอที่

จะปีนป่ายไปตามเชือกได้ พญาวานรจึงลงไปในเหวให้
ข้าพเจ้ากอดคอดีหลังเขาไว้ให้มัน แล้วไต่ขึ้นจากเหว
ตามเส้นเชือก

เมื่อขึ้นจากเหวได้แล้ว เขาคงเหนื่อยมาก อยาก
จะนอนพักผ่อนสักครู่หนึ่งไต่ร่มพฤกษ์ใบหนา จึงสั่ง
ข้าพเจ้าให้ช่วยระวางภัยให้เขาด้วย เพราะในป่าเช่นนี้อาจ
มี ราชสีห์ (สิงโต) เสือโคร่ง เสือเหลือง หมี และเสือดาว
เป็นต้นมารบกวนได้

พญาวานร ขอร้องให้ข้าพเจ้าช่วยดูแลป้องกันเขา
แล้วล้มตัวลงนอนหลับไปครู่หนึ่ง แต่ข้าพเจ้าไม่หลับ กลับ
คิดลามกว่า ลิงนี้เป็นอาหารของมนุษย์ก็ได้ เหมือนกับ
เนื้ออื่นๆ เช่นเนื้อหมู เนื้อวัว เป็นต้น เราควรฆ่าวานรตัว
นี้กินแก้หิวไปก่อน เมื่ออิ่มแล้ว ก็จะถือเอาเนื้อส่วนที่
เหลือเป็นเสบียงเดินทางข้ามแดนกันดารนี้ต่อไป เมื่อ
คิดดังนี้แล้วมิได้ระอ หยิบก้อนหินใหญ่ทุ่มลงที่ศีรษะ
ของวานรนั้น แต่เนื่องจากอดอาหารมานานจึงมีแรงน้อย
ไม่อาจทำให้วานรตายได้

มันลุกขึ้น ศีรษะอาบด้วยเลือด จำให้มองดู
ข้าพเจ้าด้วยนัยน์ตาอันเต็มไปด้วยน้ำตา

ก่อนหินที่ข้าพเจ้าทุ้มลงไปนั้นทำให้หนังสือพระของ มันฉีกขาดเป็นแผลใหญ่ หนังสือลอยลงมาทางหูทั้งสองข้าง เลือดไหลรินอยู่ตลอดเวลา มันต้องประสบทุกข์อย่างหนัก มันมองดูข้าพเจ้าด้วยสายตาดำทมิฬเห็นได้ชัด เอามือจับ หนังสือพระที่ขาดห้อยอยู่ไว้แล้วกระโดดขึ้นกิ่งไม้ มอง ลงมายังข้าพเจ้า พร้อมกล่าวว่า

“อย่าทำข้าพเจ้าอีกเลย ข้าพเจ้าช่วยท่านขึ้นมา จากเหวแล้ว ซึ่งเราได้ช่วยชีวิตท่านไว้ ท่านยังใจดำทำกับ ข้าพเจ้าถึงปานนี้ ท่านรอดชีวิตมาได้เพราะข้าพเจ้า ท่าน ควรห้ามปรามคนอื่นมิให้ทำเช่นนั้น แต่ท่านกลับทำเสียเอง ท่านใจบาปเหลือเกิน แต่ข้าพเจ้ายังหวังดีต่อท่าน ความ ทุกข์อันใดเกิดแก่ข้าพเจ้า ขอความทุกข์อันนั้น จงอย่า บังเกิดแก่ท่านเลย

ข้าพเจ้าขอร้องวิงวอนพญาวานรว่า “ท่านช่วย ข้าพเจ้ามาแล้ว ขอให้ช่วยตลอดไปเถิด อย่าทอดทิ้ง ข้าพเจ้าเสีย ข้าพเจ้าออกจากป่าไม่ได้ คงต้องตายอยู่ใน ป่านี้แน่แท้”

พญาวานรตอบว่า “เราไม่มีความคุ้นเคยในท่าน อีกต่อไปแล้ว เราจะไม่เดินทางไปกับท่าน แต่เราจะช่วย เหลือท่านให้พ้นจากป่า มาเถิด ท่านจงเดินไป เราจะนำ

ท่านไป แต่เราขอไปตามกิ่งไม้ เราจะเว้นระยะให้ ท่าน
พอมองเห็นหลัง”

โดยวิธีนั้นข้าพเจ้าได้ออกปากทางสู่แดนมนุษย์ เมื่อ
เห็นว่า ข้าพเจ้าปลอดภัยแล้ว พญาวานรก็กลับสู่ถิ่นของ
ตนก่อนจะลับสายตาของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าเห็นมันล้าง
เลือดที่ศีรษะและเช็ดน้ำตา แล้วกระโดดขึ้นต้นไม้อย่าง
ว่องไว

ข้าพเจ้ารู้สึกมีความกระวนกระวาย มีกายเร่าร้อน
กระหายน้ำ คอแห้งผาก จึงเดินไปที่ห้วงน้ำแห่งหนึ่ง พอ
ก้มลงดื่ม น้ำนั้นเดือดพล่านเหมือนต้มด้วยไฟ ค่อยๆ
กลายเป็นสีเลือด บาบที่ข้าพเจ้าทำปรากฏผลแก่ข้าพเจ้า
รวดเร็วเหลือเกิน

ข้าพเจ้ายิ่งแข็งใจวกน้ำขึ้นล้างตัวและดื่ม น้ำถูก
ต้องอวัยวะส่วนใดของข้าพเจ้า ฝีกก็ผุดขึ้นร่างส่วนนั้นใหญ่
ขนาดมะตูมสุกครึ่งลูก ฝีกแตกในวันนั้นเอง น้ำเลือดน้ำ
หนองไหลออก มีกลิ่นเหม็นดุจซากศพ นานเข้าแผลนั้น
ได้กลายเป็นแผลโรคเรื้อน

เมื่อเดินไปทางใด พวกมนุษย์เห็นเข้าก็ไล่ตีด้วย
ท่อนไม้ ชัดด้วยก้อนดิน ข้าพเจ้าเสวยทุกขเวทนาเช่น
นั้นอยู่นานถึง ๗ ปี เป็นแผลแห่งกรรมชั่วของข้าพเจ้าที่

เห็นทันตา ทุกขเวทนาแสนสาหัสนี้เป็นโทษแห่งการ
ประทุษร้ายมิตร ขอท่านทั้งหลายผู้ฟังเรื่องนี้แล้ว อย่า
ได้ประทุษร้ายมิตรผู้มีคุณแก่ตน

ชายพิการกล่าวดังนี้แล้ว เฟ่งมองผู้ฟังอย่างพิลึก
เห็นสง่างามรุ่งเรือง มีราศียิ่งกว่าสามัญชนทั่วไป จึงถาม
ขึ้นว่า

“ท่านมีลักษณะสง่างาม มีราศีอันรุ่งเรือง ท่านคือ
ใคร?”

ชายผู้เป็นหัวหน้าตอบว่า

“เราคือราชาแห่งแคว้นกาสิ เจ้าเป็นราษฎรของข้า
แต่เจ้าได้ทำกรรมหนักเหลือเกิน การประทุษร้ายท่านผู้มี
คุณเป็นกรรมชั่วหยาบ ทำลายตัวเองเสียยิ่งดีกว่า แต่ยังเป็น
ความดีของเจ้าอยู่อย่างหนึ่งที่พูดความสัตย์ต่อเรา
บัณฑิตสรรเสริญการพูดคำสัตย์”

แผ่นดินซึ่งสามารถรับไว้ซึ่งของหนัก เช่น ทิมาลัย
บรรพตได้ แต่ไม่อาจรับคนใจชั่วเช่นนั้นได้ จึงแยกออก
สู่เขาลงไปทีละน้อยจนมิด เขาจมอยู่ในดินนั่นเอง ยัง
ความสังเวชให้แก่พระราชาและราชบริพารเป็นอันมาก

แสงแดดแผดกล้าขึ้น น้ำค้างบนยอดหญ้าไปไม่ได้เหือดแห้งไปแล้ว ลมยังคงโชยเบาๆ กลิ่นมาลีในสวนหลวงยังคงหอมกรุ่นลอยมาตาม กระแสลมเป็นครั้งคราว กระรอกน้อยหางเป็นพวงฟูสีน้ำตาลแซมขาวโลดอย่างร่าเริง จากต้นนั้นสู่ต้นโน้น ยุงตัวผู้ล่าแพนหางเข้าเคียดตัวเมียมีอาการเหมือนจะรับขวัญอยู่บนลานหญ้า น้ำในสระพริ้วเป็นระลอกมีอาการเหมือนต้อนรับแสงแดดที่สาดลงมาเพื่อให้ความอบอุ่น หลังจากเย็นยะเยือกมาตลอดราตรี ฝรั่งสองต้นโน้มกิ่งเข้าหากัน ใบกระทบกันอยู่ไปมาเหมือนจะกระซิบกระซาบบอกกันถึงเรื่องที่เกิดขึ้นในสวนหลวงเช้าวันนี้

ทุกอย่างดูร่าเริงแจ่มใส ไม่มีอะไรแสดงอาการเศร้าในการจากไปแห่งบุรุษผู้หนักแผ่นดินนั้นเลย

พระราชอาทรัสแก้ราชบริหารผู้ติดตามว่า

“ความยุ่งยากของมวลมนุษยย์ ความทุกข์ของโลก มีมูลฐานสำคัญอยู่ที่มนุษยย์ไม่ประพฤติธรรม พวกคนละเลยต่อธรรม”

สนิมเหล็กเกิดจากเหล็ก
กัดเหล็กนั่นเองให้กร่อนไป
กรรมที่ตนชั่วทำเอง นำเขาไปสู่หุคติ
ส่วนคนดี ประพฤติกรรมดีอยู่เป็นนิตย์
ย่อมอยู่เป็นสุข

พระพุทธภาษิต

นิทานสำหรับเด็ก
โทษของการลบหลู่คุณท่าน

๑. ไม้สอยขี้

นานมาแล้ว

ดาบสผู้หนึ่งตั้งอาศรมอยู่ริมฝั่งแม่น้ำ ครั้งนั้นมีพระราชโอรสของพระราชอาพระองค์หนึ่ง เป็นคนดูร้ายหยาบซ้ำทารุณ ไม่มีใครอยากพบเห็นหรือคบหาสมาคมด้วย เห็นแล้วปรากฏเหมือนผงเข้าตา เหมือนมารร้ายหรือปีศาจร้าย แม้จะมีกำเนิดดี แต่ความประพฤติไม่ดี ก็เป็นคนดีไม่ได้

วันหนึ่ง พระราชกุมารชวนบริวารไปเล่นน้ำในแม่น้ำ ขอร้องให้พี่เลี้ยงนำไปเล่นไกล ๆ กลางแม่น้ำและขอให้ช่วยนำกลับมาด้วย พวกบริวารซึ่งเกลียดชังอยู่แล้วเห็นเป็นโอกาสดี จึงนำไปกลางแม่น้ำแล้วก็พากันหนี

พระราชกุมารว่ายน้ำไม่ถนัดจึงถูกน้ำพัดไป ๆ เห็น
ท่อนไม้ท่อนหนึ่งลอยมา จึงกอดท่อนไม้ไว้ ทรงกรรแสง
(ร้องไห้) ลอยน้ำไป

วันนั้น น้ำขึ้นมาก หนูบ้าง ฐูบ้าง ซึ่งทำรูอยู่ริมน้ำ
เมื่อน้ำท่วมรูจึงออกจากรู ลอยตามน้ำไป เห็นท่อนไม้
ลอยมาก็เข้าอาศัยท่อนไม้นั้นเหมือนกัน ท่อนไม้ที่พระ
ราชกุมารอาศัยลอยมานั้นเอง

ที่ริมฝั่งแม่น้ำ มีต้นจิวต้นหนึ่ง มีลูกนกแขกเต้าตัว
หนึ่งอาศัยอยู่ ต้นจิวถูกน้ำเซาะล้มลง ลูกนกแขกเต้าก็
ลอยไปตามน้ำ เห็นท่อนไม้ขึ้นจึงเข้าอาศัย

คนหนึ่งและสัตว์สามชนิด อาศัยท่อนไม้ลอยไป
จนมีดคำจิงมาถึงอาศรมของดาบส ท่านดาบสได้ยิน
เสียงร้องจึงลงมาดู เห็นพระราชกุมารและสัตว์อีก ๓ ชนิด
มีความเอ็นดูจึงยกขึ้นจากน้ำและยกไม้ท่อนนั้นขึ้นมาด้วย
นำไปสู่อาศรม ตัดไฟให้ผิง ให้ความอบอุ่นแก่สัตว์เล็กๆ
ทั้ง ๓ ก่อน เพราะท่านคิดว่า “สัตว์พวกนี้มีกำลังน้อยกว่า
จะตายเสียก่อน ถ้าไม่ได้รับการช่วยเหลือทันทีทันใด
เสร็จแล้วจึงช่วยเหลือพระราชกุมาร

เมื่อถึงคราวให้อาหารก็ให้แก่สัตว์ทั้ง ๓ ก่อน พระราชกุมารยังเยาว์วัยและเยาว์ความคิดด้วย รู้เท่าไม่ถึงการณ์จึงมีจิตใ้อาฆาตในท่านดาบสว่า “ดาบสโง่งนี้ไม่นับถือเรา ไม่ให้เกียรติเรา แต่กลับนับถือสัตว์ดิรัจฉานยิ่งกว่าเรา”

พระราชกุมารพักอยู่กับดาบส ๒-๓ วัน เมื่อจะลาไปได้กล่าวกับดาบสว่า “เมื่อข้าพเจ้าได้ครองราชย์แล้วขอนิมนต์ไปยังราชสำนัก ข้าพเจ้าจะได้ถวายปัจจัย ๔ แก่ท่านเป็นการตอบแทน” แต่ใจจริงของพระราชกุมารต้องการจะฆ่าดาบส

งูและหนูได้กล่าวว่า “ท่านมีอุปการะคุณต่อข้าพเจ้ามาก ทรัพย์สินของข้าพเจ้าพอมืออยู่บ้าง หากท่านต้องการทรัพย์สินเมื่อใด จงไปหาข้าพเจ้าเถิด”

นกแขกเต้ากล่าวว่า “ทรัพย์สินของข้าพเจ้าไม่มี แต่ถ้าเมื่อใดท่านต้องการข้าวสารก็จงไปหาข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจักหามาถวาย”

สัตว์ทั้ง ๓ จากไปด้วยความสำนึกคุณ

ต่อมา พระราชกุมารได้ครองราชสมบัติ ท่านดาบสต้องการทดลองผู้ที่ท่านเคยช่วยเหลือจึงไปหา งู หนู และนกแขกเต้า สัตว์พวกนั้นนอกจากที่อยู่ของตนแล้ว

แสดงความเคารพ ต้อนรับเป็นอย่างดี

ท่านต้องการทดลองพระราชกุมาร จึงไปพักที่พระราชอุทยานคืนหนึ่ง วันรุ่งขึ้นจึงออกภิกษาจาร (ขออาหารจากชาวบ้าน)

พระราชกุมารซึ่งเวลานั้นเป็นพระราชาแล้วเสด็จเสียบพระนคร ประทับอยู่บนคอช้าง ทอดพระเนตรเห็นดาบสแต่ไกลก็จำได้ ทรงดำริว่า “ดาบสโงงผู้นี้มาแล้ว คงคิดว่าจะกินอยู่ให้เป็นสุขในราชสำนักกระมัง ดีแล้วเราจะตัดหัวมันเสีย ชีนปล่อยไว้มันจะประกาศคุณที่มันเคยทำแก่เราท่ามกลางบริวารของเรา คนทั้งหลายไม่รู้ว่าเป็นอย่างไรเป็นหนี้บุญคุณของคนต่ำต้อยเช่นนี้”

รับสั่งให้ราชบุตรจับดาบส แล้วลงหว่ายครึ่งละ ๔ เส้น แล้วนำไปสู่ตะแลงแกง (สถานที่ฆ่าคน)

ท่านดาบสกล่าวอยู่อย่างเดียวว่า ที่เขากล่าวกันว่าไม่ลายน้าประเสริฐกว่า คนบางคนไม่ประเสริฐเลยนั้นนั้นเป็นความจริงอย่างยิ่ง

ท่านดาบสกล่าวอยู่เช่นนี้โดยตลอด ประชาชนฟังแล้วจึงถามว่า ท่านได้ทำคุณอันใดไว้แก่พระราชาของพวกเขาหรือ

ท่านดาบสได้เล่าความจริงทั้งปวงให้คนทั้งหลายรู้

มนุษย์ทั้งหลายทราบแล้วโกรธเคืองว่า พระราชา
พระองค์นี้ประทุษร้ายมิตร ไม่รู้แม้แต่คุณของผู้ให้ชีวิต
แก่ตน พวกเราอาศัยพระราชาอย่างนี้อยู่ จักหาความสุข
ได้อย่างไร พวกเราทั้งหลายจงจับมันไว้ ดังนี้แล้วพากัน
ลุกฮือขึ้นมาสำเร็จโทษพระราชานั้นเสีย ด้วยหลาวบ้าง
หอกบ้าง ก้อนดินบ้าง ก้อนหินบ้าง จับเท้าทั้งสองลากไป
ทิ้งไว้ที่คูน้ำ แล้วเชื่อเชิญพระดาบสให้เป็นพระราชา

ท่านดาบสครองราชย์โดยธรรม ให้ความร่มเย็น
เป็นสุขแก่ประชาชนทั้งปวง และทรงอุปการะสัตว์ทั้งสาม
คือ ชู หนู และนกแขกเต้า ด้วยดีตลอดชีวิตของมัน

รู้คุณท่าน, สิ้นลงคุณท่าน
ตามความสามารถและโอกาส
มีแต่ความเจริญรุ่งเรืองและสวัสดี,
ไม่รู้คุณท่าน ไม่สิ้นลงคุณท่าน สบหสู้คุณท่าน
มีแต่จะตกต่ำลำบากเป็นแน่แท้

๒. มขตส์เส็กมะม่วง

นานมาแล้ว พระโพธิสัตว์ (อดีตชาติของพระพุทธเจ้า) เกิดเป็นคนจันทาล (คนนอกวรรณะ ถือว่าต่ำที่สุดในอินเดีย) ในหมู่บ้านคนจันทาล ในเมืองอันตั้งอยู่ชายแดนแห่งหนึ่ง พระโพธิสัตว์เป็นบัณฑิตฉลาดและมีศีลธรรมดี รัฐมนตรีสำหรับเส็กมะม่วงให้มีผลและสุกได้ในเวลาแม้มีไข้ฤดูกาล

ในเวลาเช้าตรู่ พระโพธิสัตว์ไปป่า ยืนห่างต้นมะม่วงประมาณ ๗ ต้น ร่ายมนต์เอาน้ำสาตต้นมะม่วงทันใดนั้นใบเก่าหล่นออกไปใบใหม่งอกออกมา ดอกบานแล้วหล่น ออกผลและสุกในเวลาไม่นาน มีรสอร่อย พระโพธิสัตว์กินจนอิ่มแล้วชาย ที่เหลือหาบไปเรือนเลี้ยงลูกและเมีย

มีพราหมณ์หนุ่มคนหนึ่งมาขอเรียนมนต์กับพระโพธิสัตว์ เมื่อเรียนเสร็จแล้ว พระโพธิสัตว์สั่งกำชับว่า “มนต์นี้สูงส่งศักดิ์สิทธิ์มากประมาณค่ามิได้ ท่านอาศัยมนต์นี้แล้วจักหาทรัพย์ได้มาก แต่ท่านต้องรักษาสัจจะ ใครถามต้องบอกความเป็นจริง ถ้าไม่บอกตามเป็นจริง มนต์จะเสื่อม

พราหมณ์นั้นรับปากอย่างมั่นคงว่าจะรักษาสัจจะ ใ้ห้พระโพธิสัตว์แล้วจากไป เขามุ่งหน้าไปเมืองพาราณสี อาศัยอยู่กับคนเฝ้าสวนในพระราชอุทยาน เขาแสดงการร้ายมนต์เสกมะม่วงให้คนเฝ้าสวนดู และสามารถนำมะม่วงที่สุกหอมอร่อยไปถวายพระราชินีได้ แม้มีโชฎุกกาล ได้ทรัพย์เป็นรางวัลเป็นอันมากจากพระราชินี

วันหนึ่ง พระราชาตรัสถามว่า เรียนมนต์มาจากสำนักใคร เมื่อจะทูลว่าเรียนมาจากจินทาลก็รู้สึกอาย จึงได้ทูลมุสาวาเรียนมาจากอาจารย์ทศปาโมกข์ เมืองตักกศิลา พอทูลอย่างนั้นมนต์ก็เสื่อมทันที แต่ตัวเขาหาไม่รู้

อีกวันหนึ่ง พระราชาเสด็จไปยังพระราชอุทยาน ตรัสสั่งให้พราหมณ์หนุ่มนำมะม่วงมาถวาย พราหมณ์ร้ายมนต์ แต่ไม่มีผลอะไรเลย เขารู้ว่ามนต์เสื่อม รู้สึก

ละอายใจ เมื่อพระราชชาติรัสถามหนักเข้า จึงทูลตาม
ความเป็นจริงว่ามนต์นั้นตนเรียนมาจากสำนักของจันทาล

พระราชาทรงกริ้วมากที่พราหมณ์นั้นทูลเท็จต่อ
พระองค์ และลบหลู่คุณของครูบาอาจารย์ผู้ประสิทธิ์
ประสาทความรู้ให้ รับสั่งให้ออกไปจากพระราชอุทยาน
ให้กลับไปหาอาจารย์ของตน ได้มนต์แล้วจึงค่อยกลับมา
ถ้าไม่ได้อย่ากลับมา

พราหมณ์ออกตัณญกลับไปหาพระโพธิสัตว์อีก เล่า
ความจริงให้ฟังทุกประการ และขอเรียนมนต์ใหม่ แต่
พระโพธิสัตว์ปฏิเสธ ไม่ยอมให้เรียนอีก รังเกียจพราหมณ์
ผู้ออกตัณญ

พราหมณ์นั้นเสียใจมาก เติลิตเข้าป่าและไปตาย
ในป่า นี่คือโทษของการลบหลู่พระคุณของครูอาจารย์

เพชรและทองคำแม่อยู่ในโคลนตม
ก็ยังเป็นเพชรและทองคำอยู่นั่นเอง
ถ้านำขึ้นจากโคลนตมตั้งไว้ในที่เหมะสม
ก็จะส่องแสงแวววาวมากขึ้น
ควมรดีแม่อยู่ในคนต่ำต้อยก็ไม่ควรดูหมิ่น
ถ้าได้รับการส่งเสริมก็จะประเสริฐยิ่งขึ้น

๓. พราณป่ากับเงาข้าง

พราณคนหนึ่งเที่ยวหาของป่าอยู่ในป่าลึก บังเอิญหลงทางจึงเดินรื้อรังให้คร่ำครวญอยู่

ครั้งนั้น พระโพธิสัตว์ (ผู้ที่จะตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าในอนาคต) เกิดเป็นข้างเผือกปลอด ได้ยินเสียงคร่ำครวญของพราณป่า มีใจกรุณาจึงช่วยเหลือให้พราณนั่งบนหลังของตนนำออกจากป่าส่งถึงถิ่นของมนุษย์ แล้วกล่าวว่า “ท่านจงไปทางนี้ หากพบใครถามถึงที่อยู่ของเรา อย่าได้บอก”

แต่การหวังตอบแทนความดีจากคนชั่วนั้นหาได้ยาก พราณนั้นเป็นคนอกตัญญู เป็นคนประทุษร้ายมิตรในขณะนั่งลงบนหลังข้างเขาพยายามจำเครื่องหมายหนทางมีต้นไม้และภูเขาเป็นต้น เมื่อกลับมาถึงเมืองเขาพบพวก

ช่างงาจึงถามว่า

“ถ้าได้งาช้างเป็น จะเอาไหม ?”

พวกช่างงาตอบว่า “งาช้างเป็นราคาดีกว่างาช้างตาย”

พรานร้ายได้ฟังดังนั้น จึงจัดแจงเสียบียงอาหาร และเครื่องมือ มีเลื่อย เป็นต้น กลับเข้าไปยังป่าตาม ทิศทางที่ตนกำหนดไว้ เข้าไปหาช่างแล้วของา พระโพธิ สัตว์ยอมให้พรานตัดงาที่นอนปลายทั้งสองข้างของตนแล้ว เองวงจับงาทั้งสองข้างยกขึ้น กระทำความตั้งใจว่า “เรา ใ้ชงานี้แก่พรานป่า เราไม่รักงาก็หาไม่ได้ แต่เรารักพระ สัพพัญญุตญาณ (ปัญญาอันเป็นเหตุให้ตรัสรู้เป็น พระพุทธเจ้า) มากกว่าตั้งร้อยเท่า พันเท่า และแสนเท่า การใ้ชงาของเราในครั้งนี้จึงอุดหนุนให้เราได้บรรลุพระ สัพพัญญุตญาณในอนาคตด้วยเถิด” ดังนี้แล้วจึงมอบ งาให้พรานไป

พรานป่าได้งาไปขายเมื่อหมดเงินก็ไปของาจาก ช่างอีก ช่างพระโพธิสัตว์ก็ใ้ไป แม้ในครั้งที่สามก็ เหมือนกัน แต่งาเหลืออยู่เพียงเล็กน้อยช่างจึงคู้เท้าลง เหมือนโคหมอบ ฝ่ายพรานผู้ออกตัดัญญุกระโดดขึ้นสู่ กระพองข้าง เอาสั้นทำยันปลายงาเพิกเนื้อหุ้มออกเลื่อย ที่โคนงาลำเร็จแล้วจากไป

ขณะที่พยานป่าพอลับสายตาของข้างนั่นเอง แผ่นดินใหญ่ก็แหวกออกเป็นช่อง เพราะไม่อาจทรงคนออกตัณญ์ไว้ได้ เขาถูกแผ่นดินสูบ

ลำดับนั้นเทวดาที่สถิตอยู่ในราวป่าได้กล่าวขึ้นว่า

“แม้จะพึงให้แผ่นดินทั้งสิ้นแก่คนออกตัณญ์ ผู้คอยจ้องหรือแสหาโทษของผู้มีคุณอยู่เป็นนิตย์ ก็ไม่อาจทำให้เขาพอใจได้เลย”

ประวัติย่อของอาจารย์วศิน อินทสระ

ชาติภูมิ

เกิดที่หมู่บ้านท่าศาลา อำเภอรัตตภูมิ จังหวัดสงขลา เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ.๒๔๗๗ เมื่อจำความได้พ่อแม่ได้ย้ายไปอยู่ที่หมู่บ้านตากแดด ตำบลปากกรอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

การบรรพชาอุปสมบท

บวชเป็นสามเณรเมื่ออายุ ๑๓ ปีที่วัดบุปผาราม เขตธนบุรี กรุงเทพฯ เมื่อ พ.ศ.๒๔๙๐ และอุปสมบทเป็นภิกษุเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๗ ลาลิกขา (ลี้ก) เมื่อ ๒๔ มกราคม ๒๕๐๗

การศึกษา

มัธยม ๘ (สมัครสอบ)

นกธรรมเอก

เปรียญ ๗ (ป.ธ.๗)

ศาสตราจารย์บัณฑิต (มหามกุฏราชวิทยาลัย)

M.A.(ทางปรัชญา มหาวิทยาลัยบานาร์ส อินเดีย)

ปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

หน้าที่การงาน

สอนวิชาศีลธรรม

- ที่โรงเรียนราชินี
- ที่โรงเรียนพาณิชยการสีลม (อาจารย์ผู้ปกครอง)
- ที่โรงเรียนเตรียมทหาร และเป็นหัวหน้าแผนกสารบัญ มียศเป็นร้อยโท

สอนวิชาพุทธปรัชญาเถรวาท - มหายาน ที่มหา วิทยาลัย
รามคำแหง (ประมาณ ๑๒ ปี ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๒๑ ถึง พ.ศ.๒๕๓๓)

สอนวิชาพุทธศาสนาในประเทศไทยและวิชาจริยศาสตร์
ที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ประมาณ ๑๐ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๓
ถึง พ.ศ.๒๕๔๓

สอนที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัยเกี่ยวกับศาสนา
และปรัชญาตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๐๖ จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ.๒๕๕๒)

สอนพิเศษประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับความรู้ทางพระพุทธ
ศาสนาในวันอาทิตย์ที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏฯ ตั้งแต่ พ.ศ.
๒๕๒๕ มาจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ.๒๕๕๒)

บรรยายพิเศษในที่ต่าง ๆ ตามที่ได้รับเชิญ

บรรยายธรรมทางวิทยุตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๓๙ จนถึงปัจจุบัน
โดยออกเป็นรายการสดบ้าง ใช้เทปบ้าง ปัจจุบันใช้เทป

การประพันธ์

ได้เขียนหนังสือประเภทต่าง ๆ เช่น นวนิยายอิงหลักธรรม
อธิบายหลักธรรม ฯลฯ ตั้งแต่ พ.ศ.๒๕๐๖ มาจนถึงปัจจุบัน
มีประมาณ ๑๓๐ ชื่อเรื่อง บางชื่อเรื่อง ก็มีหลายเล่ม เช่น ทาง
แห่งความดี เป็นต้น

ทำนิตยสาร

เคยเป็นบรรณาธิการนิตยสารธรรมจักร ของมูลนิธิ มหา
มกุฏราชวิทยาลัย ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๒๙ ถึง ๒๕๓๙

เป็นบรรณาธิการนิตยสารศุภมิตร ของมูลนิธิส่งเสริม
กิจการศาสนาและมนุษยธรรม(กศม.)ของวัดมกุฏกษัตริยาราม ตั้ง
แต่ปีพ.ศ.๒๕๓๔ ถึง พ.ศ.๒๕๕๑

รางวัลพิเศษ

ปี พ.ศ.๒๕๒๕ ได้รับพระราชทานเสมาธรรมจักร เป็นรางวัลในฐานะผู้บำเพ็ญคุณประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา ประเภทวรรณกรรม เนื่องในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี

ปี พ.ศ.๒๕๑๗ ได้รับโล่รางวัลชมเชยจากคณะกรรมการจัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ ประเภทสารคดี หนังสือเรื่อง “จริยาบถ” ปีพ.ศ.๒๕๑๘ หนังสือเรื่อง “จริยศาสตร์”

ปี พ.ศ.๒๕๓๓ ได้รับเกียรติคุณบัตรจากกระทรวงศึกษาธิการในฐานะเป็นรางวัลชมเชยประเภทสร้างสรรค์ด้านศาสนา จากบทความเรื่อง “หลักกรรมกับการพึ่งตนเอง”

๒๒ เมษายน ๒๕๕๒ ได้รับโล่พุทธคุณูปการ กาญจนเกียรติคุณ และเกียรติบัตรในฐานะผู้บำเพ็ญคุณประโยชน์แก่พระพุทธศาสนา จากคณะกรรมการการศึกษาศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม สภาผู้แทนราษฎร

เรื่องพระอานนท์พุทธอนุชา

เรื่อง พระอานนท์ นอกจากจะได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในสังคมไทยแล้ว สารานุกรมวรรณกรรมโลกในศตวรรษที่ ๒๐ (Encyclopedia of World Literature in 20th Century) ได้นำเรื่องพระอานนท์พุทธอนุชาไปสละตีไว้ในหนังสือดังกล่าวนั้น เป็นทำนองว่า ได้ชี้ทางออกให้แก่สังคมไทยที่สับสนวุ่นวายอยู่ด้วยปัญหานานัปการ

รายนามผู้ร่วมศรัทธาพิมพ์หนังสือเรื่อง “เหมือนภูเขา”

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
๑	คุณสมสุข เกวตรัตนเสถียร	๑๓,๖๐๐
๒	พญ.จิรประภา นาที	๑๓,๕๒๐
๓	คุณวรนุช	๑๑,๕๐๐
๔	คุณธิดารัตน์ จันทรานิตย์	๑๐,๐๐๐
๕	คุณมินตรา ทองธรรมชาติ	๑๐,๐๐๐
๖	คุณเจริญจิต งามทิพย์พันธ์	๗,๐๐๐
๗	คุณช่อนกลิน หนูณรงค์	๖,๐๐๐
๘	คุณวรัญญา แสงพิทักษ์	๕,๒๐๐
๙	คุณวรนุช สุภาพ	๔,๕๐๐
๑๐	คุณวัชรชัย วัชรธรรม	๔,๔๐๐
๑๑	คุณชาติชูชัย เกரியงยุทธชัย	๔,๑๔๐
๑๒	คุณปราณี ดวงธรรม	๔,๐๒๐
๑๓	คุณนรินทร์ คุณธีรปรภา เกวตรัตนวิชกุล	๔,๐๐๐
๑๔	คุณพิรุณ จิตรยังยืน และครอบครัว	๔,๐๐๐
๑๕	ลัตวแพทย์สว่าง จิตต์มัน	๓,๘๐๐
๑๖	ผู้รับบริจาคเลิศจรรยา รพ.สมิตเวช	๓,๖๒๕
๑๗	คุณอัจฉรา ไส้คัตรูไกล	๓,๒๔๐
๑๘	คุณสถานต์ญาณี ดวงแก้วพิบูลย์ คุณมธุรส เตชะศรีสุขโข	๒,๕๐๐
๑๙	คุณนิรมล คงประยูร	๒,๑๐๐
๒๐	คุณผ่องศรี ชัยรักษา	๒,๐๐๐
๒๑	คุณเล็ก ดิสอน	๒,๐๐๐
๒๒	คุณวิทยา คุณโยธิน หวังกิตติกาล	๒,๐๐๐
๒๓	คุณศรีสวรรค์ สุภาภรณ์	๒,๐๐๐
๒๔	คุณศศิธร สุวรรณเสวตร	๒,๐๐๐
๒๕	โรงเรียนภาษาพระยาสมุทรปราการ	๒,๐๐๐
๒๖	แว่นตาทองหล่อ (คุณจุ่ม)	๑,๘๐๐
๒๗	แม่ซึ้งทิพย์ รัตนภูพันธ์	๑,๖๐๐
๒๘	คุณอมรรัตน์ วิศววรรณ	๑,๕๐๐
๒๙	คุณอรสนา ปลอดดี	๑,๔๗๐
๓๐	คุณเสาวภา ศรีศิลป์กิจ	๑,๔๐๐

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
๓๑	คุณคัทริญา คุณเสรีธา แก้วตระการ (ชูเมฆ)	๑,๓๘๐
๓๒	คุณพิณณา เหล่าประดิษฐ์	๑,๒๑๐
๓๓	คุณธนุ สุวรรณโณ	๑,๒๐๐
๓๔	คุณเปณิตชตรา พัลลสินทร์	๑,๒๐๐
๓๕	คุณวัลลภา ศรีภา	๑,๒๐๐
๓๖	คุณภนิษ พงศ์นวล	๑,๑๔๐
๓๗	คุณเนลอุบล ดาวเรือง	๑,๐๐๐
๓๘	คุณปัญญา พรหมศรีสุข	๑,๐๐๐
๓๙	คุณไอยทัย งดงาม และครอบครัว	๑,๐๐๐
๔๐	คุณชญาพันธ์ รักรุ่งโรจน์	๙๕๐
๔๑	พระทีนวัฒน์ จันทปัญญา	๙๐๐
๔๒	คุณเมลวิภา วงษ์สกุล	๘๘๐
๔๓	คุณอัษฎลี จันเพ็ง	๘๘๐
๔๔	คุณณัฐชยา นิยมทอง	๘๖๐
๔๕	คุณเทพวัฒน์ เรื่องรองปัญญา	๘๕๐
๔๖	คุณเทพวัฒน์ รุ่งพิริยะเดช	๘๔๐
๔๗	คุณกุลสรา เชาว์รัตนวรา	๘๐๐
๔๘	คุณณัฐพล ช่อโพธิ์ทอง	๘๐๐
๔๙	คุณวิเนก เลิศวิระศิริกุล	๘๐๐
๕๐	อาจารย์ทวี บุญศิริ	๗๘๐
๕๑	คุณกุลนที แสงนภา	๗๗๐
๕๒	คุณกัลยา เพ็ญจิตเลิศขจร	๗๖๐
๕๓	คุณหัตถยา ประจันคุณ	๗๖๐
๕๔	คุณพีระชัย ไชยช่วย	๗๐๐
๕๕	คุณสุชามณี เลิศคินรินทร์	๖๔๐
๕๖	คุณธัญพร ภูบงบอน และครอบครัว	๖๐๐
๕๗	คุณสุวิทย์ แซ่จิว	๕๗๐
๕๘	คุณสุเฝือ แก้วแก้ว	๕๕๐
๕๙	ผู้ประสงค์ไม่ออกนาม	๕๕๐
๖๐	คุณประยุทธ ปิยะกาโส	๕๒๐
๖๑	คุณวิรัตน์ วงศ์ศรีนันท์	๕๒๐
๖๒	คุณชนิษฐา คุณวีร์วัฒน์ แจ็งอยู่	๕๐๐

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
๖๓	คุณจันทน์ อินทรสุต	๕๐๐
๖๔	คุณพรชนก โนนกุล	๕๐๐
๖๕	คุณพัชรี เทียนวัฒนา	๕๐๐
๖๖	คุณมีเลียง แซ่โจ้ว	๕๐๐
๖๗	คุณยุพดี หวังเจริญมณี	๕๐๐
๖๘	คุณลิขิต อธิกิจ	๕๐๐
๖๙	คุณวีรวรรณ คุณชนินชูลา แจ้งอยู่	๕๐๐
๗๐	คุณสมเกียรติ	๕๐๐
๗๑	คุณสรราชย์ ศิริพรสวรรค์	๕๐๐
๗๒	คุณริสา น้อยเต็ม	๕๐๐
๗๓	คุณรัฐชาติ พันธุ์ภักดี	๔๗๐
๗๔	พระมหาสุกัณ สุชาติ	๔๗๐
๗๕	คุณประเสริฐ สวนบางยอ	๔๖๐
๗๖	คุณสุจิตตา เอกกวินสกุล	๔๖๐
๗๗	คุณอุมาพร คุณพันธ์ เทพประดิษฐ์	๔๕๐
๗๘	คุณอำพล ทายอังการ	๔๔๐
๗๙	คุณพรทิพย์ อุดมสมุทรศิริบุญ	๔๑๐
๘๐	ร้านธงชัยเวชภัณฑ์	๓๘๐
๘๑	คุณสุปรียา ทองเชื้อ	๓๗๐
๘๒	คุณวิชัย สัมโอาชา	๓๖๐
๘๓	คุณเกรียงไกร คงเมือง	๓๕๐
๘๔	คุณกรพรรณม คันเจริญ	๓๔๐
๘๕	คุณทิวาพร หลวงบำรุง	๓๒๐
๘๖	คุณพิมพ์ไพลย์ นิรมานเหมินทร์	๓๒๐
๘๗	คุณราไฟ แพนลินฟ้า	๓๒๐
๘๘	พระมหาสุศักดิ์ ธนปาโล	๓๒๐
๘๙	คุณปราโมทย์ ศศิราษฎร์วรกร	๓๑๐
๙๐	คุณจันทนา น่วยสุข	๓๐๐
๙๑	คุณจำรัส พันธุ์บุญ	๓๐๐
๙๒	คุณดวงรัตน์ ตีวาจา	๓๐๐
๙๓	คุณภรรยา จินตนาวุฒิ	๓๐๐
๙๔	คุณรัตนา สาคร	๓๐๐
๙๕	พ.ต.ท.หญิง วรวิภา วรินทร์เวช	๓๐๐
๙๖	คุณอำนาจ สมบูรณ์ทรัพย์	๒๙๐
๙๗	คุณสมศรี กิตติวราพันธ์	๒๘๐

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
๙๘	คุณณภา วิวิชานนท์	๒๗๐
๙๙	คุณไชยันต์ เลิศสังจันนท์	๒๕๐
๑๐๐	คุณสิทธิชัย ปัญกิจจนา	๒๕๐
๑๐๑	คุณสุชาติ ปิยะฉัจฉริยะ	๒๕๐
๑๐๒	คุณสุพัตรา กลิ่นระคนธ์	๒๕๐
๑๐๓	ร.ต.ต. ศิระกวีรัตน์ มีศรีม่วง	๒๕๐
๑๐๔	คุณไคว้ หมุยเหลียง	๒๔๐
๑๐๕	คุณทิพย์นารี วงษ์ไทย และคุณทวีรัตน์ เขียวธานี	๒๔๐
๑๐๖	คุณมาลี ชุนนาค	๒๔๐
๑๐๗	คุณอรศกา โมคคะวานนท์	๒๔๐
๑๐๘	คุณเค็ม แซ่ไคว้	๒๒๐
๑๐๙	คุณบุณณา ลักษณรัตน์	๒๒๐
๑๑๐	คุณวิภาวี ส่งเพชร	๒๒๐
๑๑๑	คุณไชยพงษ์ เปี่ยมพงษ์สานต์	๒๒๐
๑๑๒	คุณกุลนที แสงปลอด	๒๑๐
๑๑๓	คุณสุพัตรา กาบตุ้ม	๒๑๐
๑๑๔	คุณสุภัทรา จิตติอมรพันธ์	๒๑๐
๑๑๕	คุณโสภา ชุตติมาเทวินทร์	๒๑๐
๑๑๖	มูลนิธิพระพุทธสันติธรรม	๒๑๐
๑๑๗	คุณเงินนา ชนะภัย	๒๐๐
๑๑๘	คุณเทพพล ธรรมศรีมงคล	๒๐๐
๑๑๙	คุณนันทกร สักกะพลางกูร	๒๐๐
๑๒๐	คุณนพรัตน์ ปุณยางกูร	๒๐๐
๑๒๑	คุณภิญญาดา วนิชภาคย์	๒๐๐
๑๒๒	คุณรัชนี รัตนเมธีก้าว	๒๐๐
๑๒๓	คุณวาสนา วัชรธรรม	๒๐๐
๑๒๔	คุณวาสิณี สักกะพลางกูร	๒๐๐
๑๒๕	คุณวิชัย ตันตินิกุลชัย	๒๐๐
๑๒๖	คุณสมพงษ์ ช้อยชื่น	๒๐๐
๑๒๗	คุณสมโภชน์ เดชเรืองนาม	๒๐๐
๑๒๘	คุณสุรียา ศรีนวนแก้ว	๒๐๐
๑๒๙	คุณอธิกษญา อรรถนกรกรวิภา	๒๐๐
๑๓๐	คุณอำนาจ แจ็งอักษร	๒๐๐
๑๓๑	ด.ญ.ปวีณกร สักกะพลางกูร	๒๐๐

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
๑๓๒	คุณจำนง แจ้งอักษร	๒๐๐
๑๓๓	พ.ต.อ. ลิงขร วิลลชัย	๒๐๐
๑๓๔	คุณประเชิญ ฮวยบางยอ	๑๘๐
๑๓๕	คุณปรานี ศรีภัญหา	๑๘๐
๑๓๖	คุณพงศ์เดช มานะกุล	๑๘๐
๑๓๗	คุณพรปวีณ์ เกษมสวัสดิ์	๑๘๐
๑๓๘	คุณนรสิงห์ ชูจันทร์	๑๗๐
๑๓๙	คุณกัญญ์รัตน์ เทียนสุวรรณ	๑๖๐
๑๔๐	คุณมณีนรัตน์ สุขศรี	๑๖๐
๑๔๑	คุณอัจฉล โชติวิสุทธิ	๑๖๐
๑๔๒	พ.ต.อ.สุเทพ มหาปราน	๑๖๐
๑๔๓	คุณภาวดี สมประเสริฐ	๑๕๐
๑๔๔	คุณสุแก้ว ศรีวิชัย	๑๕๐
๑๔๕	คุณอุบล ศรีประเสริฐ	๑๕๐
๑๔๖	คุณทีรภรณ์ ผาสีกาย	๑๔๐
๑๔๗	คุณน้ำริน แรมเมฆ	๑๔๐
๑๔๘	คุณพีระวรรณ ประจุมัย	๑๔๐
๑๔๙	คุณโสภา ชุตติมาเทวินทร์	๑๔๐
๑๕๐	คุณไพศาล เจริญชัยพิทักษ์	๑๓๐
๑๕๑	คุณอรสา โภควาณิช	๑๓๐
๑๕๒	คุณเตือนใจ ภูวิเศษ	๑๒๐
๑๕๓	คุณรัตนา สินธิ์ภาพ	๑๒๐
๑๕๔	คุณหทัยรัตน์ คงวิชัยคุณ	๑๒๐
๑๕๕	คุณยุพิน จงเทพ	๑๒๐
๑๕๖	คุณพรชกร ไชยรัตน์	๑๑๐
๑๕๗	คุณกัญญ์วีร์ ติวงษา	๑๐๐
๑๕๘	คุณเกียรติสิน ลิ้มบุตร	๑๐๐
๑๕๙	คุณคนิตา สิริสรานนท์	๑๐๐
๑๖๐	คุณแจ็กเจ็ง แซ่ฮ้อ	๑๐๐
๑๖๑	คุณฉวี แก้วปะละ	๑๐๐
๑๖๒	คุณชนเชียร ภูทอง	๑๐๐
๑๖๓	คุณท้อ คุณสุนันหา แหล่มไพศาล	๑๐๐
๑๖๔	คุณนพคุณ ดีสุคนธ์	๑๐๐
๑๖๕	คุณบุญส่ง นิลศรี	๑๐๐
๑๖๖	คุณพรพรรณารว วงศ์วานิช	๑๐๐

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
๑๖๗	คุณพิศ พูลสวัสดิ์	๑๐๐
๑๖๘	คุณไพสิณ ศรีอรุณภัย	๑๐๐
๑๖๙	คุณรุ่งโรจน์ ปล่องทอง	๑๐๐
๑๗๐	คุณวรรณภักดิ์ อุ้นเรือน	๑๐๐
๑๗๑	คุณวิสิฐ รพ.สมุทรปราการ	๑๐๐
๑๗๒	คุณศราวีย์ ตติวรรณรัตน์	๑๐๐
๑๗๓	คุณอุมาวรรณ ศิริทรัพย์	๑๐๐
๑๗๔	คุณชัยชัย ทองชื่น	๑๐๐
๑๗๕	พ.ต.อ.บุญเสริม ศรีชมภู	๑๐๐
๑๗๖	คุณธัญวลัย ยงพฤษา	๘๐
๑๗๗	คุณรจันท์ วิเศษสินปู	๗๐
๑๗๘	คุณภรณ์ภา เงินมงคล	๖๐
๑๗๙	คุณจันทราพรศิริ แยมเงิน	๖๐
๑๘๐	คุณปานิสรา สีตาลัย	๖๐
๑๘๑	คุณจารุพรรณ นิธิสันถวะคุปต์	๕๐
๑๘๒	คุณธนาวุฒิ วิบินโน	๕๐
๑๘๓	คุณนิเวศ หมูยา	๕๐
๑๘๔	คุณวรรณมา ลาภวัฒนกิจ	๕๐
๑๘๕	คุณแฉกนกา ไทอิฐกุล	๔๐
๑๘๖	คุณเกี้ยว ปันเพชร	๔๐
๑๘๗	คุณธนกร คุณสุจินต์ สุวรรณกิจ	๔๐
๑๘๘	คุณบุญชู คงหัว	๔๐
๑๘๙	คุณวิลาส ศรีพรหม	๔๐
๑๙๐	คุณชมวิสต์ ภูมิภักดีพรรณ	๔๐
๑๙๑	คุณสุปราณี อรรถชากลีย์	๔๐
๑๙๒	คุณวิไลลักษณ์ ประเสริฐกุล	๓๐
๑๙๓	คุณสุนีย์ เรียงมา	๓๐
๑๙๔	คุณกัณฐพงศ์ ภูลพรไพศาล	๒๐
๑๙๕	คุณธนกร แสงเพชรวานิช	๒๐
๑๙๖	คุณนฤมล สิทธิราษฎร์	๒๐
๑๙๗	คุณพิชิต เนตตะพล	๒๐
๑๙๘	คุณพิเศษ ว่างศรี	๒๐
๑๙๙	คุณวันเพ็ญ กันสวัสดิ์	๒๐
๒๐๐	คุณสมร การพ่วง	๒๐
รวม		๑๓๒,๐๕๕

คนทั้งหลาย ทั้งของสะอาดบ้างไม่สะอาดบ้าง
อุจจาระปัสสาวะ และของปฏิกูลอื่นๆ เป็นอันมากบ้าง
ลงบนแผ่นดิน แต่แผ่นดินก็คงรับสิ่งเหล่านั้นไว้
ด้วยอาการดุชนี ทำนองเดียวกับที่รับของหอมไว้
นอกจากรับไว้แล้ว ยังแปรสภาพของสิ่งปฏิกูลเหล่านั้น
ให้เป็นของดีมีประโยชน์แก่ผู้นำมาตั้งนั้นเองอีกอันใด
บัดนี้ถึงขั้นนั้น เมื่อคนทั้งหลายนิทาท่านบ้าง
สรรเสริญท่านบ้าง เคารพบูชาสักการะท่านบ้าง
ท่านก็คงรับไว้ด้วยดวงจิตที่สงบมั่นคง
และแปรสภาพสิ่งเหล่านั้นให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นต่อไป
ตามอริยาศัยอันมุ่งประโยชน์ของท่าน

